

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nina Klarić

Razvoj bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska
Bistrica

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Liljana Rihter

Ljubljana, 2017

ZAHVALA

Hvala mentorici doc. dr. Liljani Rihter za vso strokovno pomoč, svetovanje in usmerjanje v času pisanja diplomskega dela.

Zahvaljujem se zaposlenim Doma starejših občanov Ilirska Bistrica za sodelovanje in prijaznost.

Iskrena hvala tudi moji družini, fantu in prijateljom za vso podporo, potrpežljivost in spodbudne besede.

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: **Nina Klarić**

Naslov diplomske naloge: **Razvoj bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica**

Mentorica: **doc. dr. Liljana Rihter**

Kraj: **Ljubljana**

Leto: **2017**

Št. strani: 130

Št. prilog: 3

Št. slik: 0

Št. tabel: 2

Ključne besede: starost, staranje, institucionalno varstvo, domovi četrte generacije, bivalne skupine, socialno delo s starimi ljudmi

POVZETEK:

Skozi pisanje diplomskega dela sem raziskovala sodobne oblike bivanja za stare ljudi oziroma razvoj bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. Zanimalo me je, kako je potekalo načrtovanje bivalnih skupin in izobraževanje zaposlenih, kako poteka neposredno delo z uporabniki v bivalni skupini, kot tudi mnenje zaposlenih o uvajanju inovativnih metod dela s starimi ljudmi. V prvem delu diplomskega dela predstavljam teoretične okvire o starosti in staranju, institucionalnem varstvu, socialnem delu s starimi ljudmi in domovih četrte generacije. V drugem delu pa predstavim rezultate kvalitativne raziskave, ki sem jo opravila v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica v sodelovanju s sedmimi zaposlenimi, ki so podali odgovore na delno standardiziran vprašalnik. Ugotovila sem, da je po uvajanju bivalnih skupin vidna boljša povezanost med zaposlenimi, uporabniki in njihovimi svojci. Uporabniki so bolj aktivni in se več vključujejo v aktivnosti in opravila, v bivalni skupini pa so vedno prisotni isti zaposleni kar spodbuja večje zaupanje med zaposlenimi in uporabniki. Največji pomanjkljivosti sta premajhno število zaposlenih in prostorska neprilagojenost.

Title: Development of residential groups in home for the elderly Ilirska Bistrica

Key words: old age, aging, institutional care, fourth generation home for the elderly, residential groups, social work with the elderly

ABSTRACT:

For the purpose of this thesis I researched the contemporary forms of accommodation for the elderly and the development of residential groups in Home for the elderly Ilirska Bistrica. I was interested in the process of planning and organizing the residential groups, as well as in the employee training. I also paid attention on how the employees actually apply their training while working in residential groups and what is their opinion on innovative methods of working with the elderly. In the first part of this thesis, I introduce the theoretical frameworks of old age and aging, institutional care, social work with the elderly and fourth generation homes for the elderly. In the second part of this thesis I present the results of qualitative research that I have conducted in Home for the elderly Ilirska Bistrica. Seven employees received a partly standardized questionnaire. I concluded that the introduction and implementation of residential groups resulted in better relationship between employees, residents and their relatives. The residents are more active and more involved in the activities and tasks. The employees tend to take care of the same residential group all the time which increases the trust between employees and residents. The biggest drawbacks are the insufficient number of employees and inappropriate living areas in the home for the elderly.

*Ni toliko pomembno, koliko si star,
pomembnejše je, kako si star.
(Vid Pečjak)*

KAZALO

1. Teoretični uvod.....	1
1.1. Starost in staranje prebivalstva	1
1.2. Institucionalno varstvo starih ljudi.....	4
1.3. Razvoj domov za stare ljudi v Sloveniji	8
1.3.1. Socialna in medicinska usmerjenost institucije.....	9
1.4. Dom četrte generacije	11
1.5. Socialno delo s starimi ljudmi.....	14
1.5.1. Socialno delo v domovih za stare ljudi	18
1.6. Dom starejših občanov Ilirska Bistrica	19
2. Formulacija problema.....	22
3. Metodologija.....	24
3.1. Vrsta raziskave.....	24
3.2. Merski instrumenti in viri podatkov.....	24
3.3. Populacija in vzorec	25
3.4. Zbiranje podatkov	25
3.5. Analiza podatkov	26
4. Rezultati.....	27
5. Razprava.....	37
6. Sklepi	41
7. Predlogi.....	43
8. Literatura.....	44
9. Priloge	47
9.1. Vprašanja za intervju	47
9.2. Zapisi intervjujev	47

9.2.1.	Intervju A	47
9.2.2.	Intervju B	54
9.2.3.	Intervju C	60
9.2.4.	Intervju D	66
9.2.5.	Intervju E	71
9.2.6.	Intervju F.....	76
9.2.7.	Intervju G	81
9.3.	Tabela kodiranja.....	87
9.4.	Osno kodiranje	118

KAZALO TABEL

Tabela 1.1: (Predviden) delež prebivalcev starih več kot 65 let in povprečna starost prebivalcev v Evropi in Sloveniji (1950-2050).	2
Tabela 1.2: Značilnosti institucionalnega življenja	7

1. Teoretični uvod

1.1. Starost in staranje prebivalstva

Starost in staranje sta danes eni izmed glavnih vprašanj, o katerih se govori v Evropi, saj je število starih ljudi skoraj štirikrat večje, kot je bilo v času otroštva sedanjih najstarejših Evropejcev. Pričakuje pa se, da se bo ta številka še povečala. Taka dolgoživost in tako velik delež starega prebivalstva z ene strani, z druge strani pa tako odklonilen odnos do starosti gresta težko skupaj. Evropska kultura bo v naslednjih desetletjih imela pomembno nalogo – poskrbeti za pogoje kakovostnega staranja in sožitja vseh generacij (Ramovš 2003).

Starost je tretje in zadnje glavno življenjsko obdobje. Prehod iz srednjih let v starost v industrijski družbi najbolj nakazuje upokojitev, ki se danes zgodi med 60. in 65. letom starosti, z daljšanjem življenja in staranjem družbe pa se pomika navzgor. Starost lahko razčlenimo na tri podobdobja:

- zgodnja starost – do 75. leta starosti,
- srednja starost – do 85. leta starosti,
- visoka starost – po 85. letu starosti.

Delitev človekovega življenja v obdobja je potrebna, da bi lažje razumeli potrebe, zmožnosti in naloge, ki jih posameznik ima v določenem starostnem obdobju. Pri tem ne smemo spregledati dejstva, da je življenje ena sama nedeljiva celota. Pri posamezniku lahko vsako naslednje obdobje življenja razumemo šele iz vseh prejšnjih (Ramovš 2017).

Starost lahko razdelimo na tri vrste. Kronološka starost je določena z dnevom našega rojstva in označuje leta, ki so pretekla od rojstva do danes. Biološko starost lahko razumemo kot starost človekovega telesa glede na vitalnost organizma in delovanje njegovih primarnih telesnih funkcij. Psihološka oziroma doživljajska starost pa govori o tem, koliko se človek sam počuti starega. (Hojnik-Zupanc 1997: 3-4)

Na kronološko starost ne moremo vplivati. Lahko pa jo povezujemo z različnimi življenjskimi dogodki, ki so družbeno določeni. To so lahko vstop v šolo, poklicno življenje ali upokojitev. Posameznikovo izpolnjevanje kronoloških pogojev za sprejemanje teh dogodkov ne pomeni

nujno tudi njegove dejanske biološke in psihološke zrelosti. Biološka starost je težko merljiva in zato je zelo težko določiti dejansko starost telesa. Prav tako se nekateri organi starajo hitreje, drugi pa bolj počasi. Iz teh razlogov upokojitve ni mogoče določiti glede na biološko starost človeka, ampak glede na njegovo kronološko starost.

Prepletanje osebnih in socialnih dejavnikov posameznika predstavlja njegovo psihološko starost oz. doživljanje. Vsak človek je po tem takem unikat, saj individualno doživlja svoje življenje in vsako telo se različno biološko stara. Zato je vsak posameznik v starosti edinstven (Hojnik Zupanc 1997).

Staranje je normalno in je del življenja vsakega človeka. Predstavlja proces bioloških, psiholoških in socialnih sprememb, ki ga ne moremo preprečiti. Število starih ljudi čedalje bolj narašča, saj je tudi življenjska doba ljudi vse daljša, predvsem zaradi zdravstvenih in socialnih razmer, ki so se v zadnjih letih izboljšale (Statistični urad RS 2010: Starejše prebivalstvo v Sloveniji).

Tabela 1.1: (Predviden) delež prebivalcev starih več kot 65 let in povprečna starost prebivalcev v Evropi in Sloveniji (1950-2050).

Leto	Prebivalci 65+ (%)		Povprečna starost (let)	
	Evropa	Slovenija	Evropa	Slovenija
1950	8,2	7,0	29,7	27,7
1960	8,9	7,8	30,7	29,3
1970	10,5	9,9	31,8	31,0
1980	12,4	11,4	32,7	31,7
1990	12,7	11,1	34,8	34,1
2000	14,8	14,0	37,6	38,0
2010	16,2	16,5	40,1	41,7
2020	18,9	20,5	42,5	44,6
2030	22,4	24,7	44,9	47,6
2040	25,0	27,6	46,4	49,4
2050	26,9	30,0	45,7	48,2

Vir: Kerbler (2011: 14)

Razlikujemo staranje od spodaj in staranje od zgoraj. Ko se delež starih povečuje zaradi zmanjševanja števila rojstev, govorimo o staranju od spodaj, saj se zožuje spodnji del starostne piramide. Pomemben dejavnik je tudi umrljivost, ki predstavlja staranje od zgoraj, saj se širi zgornji del starostne piramide. Staranje prebivalstva je del demografskega prehoda – od visokih rodnosti in umrljivosti na nizke in ker je to ena od razsežnosti prehoda iz tradicionalnih v moderne družbe, ga prej ali slej doživi vsako prebivalstvo (Šircelj 2009).

Staranje predstavlja dvojni proces. Po eni strani ga lahko razumemo kot pridobivanje, po drugi strani pa kot izgubljanje. Ta procesa vedno potekata sočasno, saj v vsakem življenjskem obdobju nekaj pridobimo, prav tako pa tudi izgubimo. Praviloma gre v mladosti za večje pridobivanje – znanja, spretnosti, vrednote, socialna mreža ipd., v tretjem življenjskem obdobju pa jih začnemo počasi izgubljati (Pečjak 1998).

“Staranje prebivalstva ni zgolj individualni, družbeni, nacionalni proces, je proces, katerega posledice posegajo v celotno človeštvo.” (Mali 2011: 59)

Ramovš (2003) opozarja na posledice, ki jih prinaša staranje prebivalstva in jih je potrebno poznati, da bi lahko ustrezno ukrepali:

- Spreminja se struktura in vloga družine pri skrbi za stare ljudi – vsakemu staremu človeku je včasih družina zagotavljala potrebno oskrbo (nudila je nego in materialno podporo), danes pa to ni več tako. Procesi industrializacije in urbanizacije so spremenili vlogo družine. Skrb za stare ljudi pogosto mora prevzeti država, preko sistemov pokojninskega zavarovanja, javne socialne skrbi in mreže ustanov za pomoč starim.
- Mnogi živijo sami, veliko jih je na starost osamljenih – zadnja leta je vse večji delež ljudi, ki živijo sami. Posledica tega je manj možnosti za zadovoljevanje njihovih potreb.
- Skrb za zdravje in samostojno življenje v starosti – starost pogosto pri ljudeh prinaša pasivnost. Ko se posamezniki upokojijo, se zmanjša njihov obseg dejavnosti, kot tudi socialna mreža, saj več niso vsakodnevno na delovnem mestu, kjer opravljajo redno delo in se družijo s sodelavci ali s prijatelji po službi. Stare ljudi je potrebno spodbujati za čim bolj aktivno in z dejavnostimi izpolnjeno starost, saj na ta način lahko ohranijo tudi svojo samostojnost.

- Spreminja se razmerje med ekonomsko aktivnimi in vzdrževanimi – dve generaciji, ki sta najbolj vzdrževani, so mladi in starostniki po upokojitvi. V zadnjih desetletjih se je pokazalo, da gre razmerje med aktivno in vzdrževano generacijo v škodo aktivni populaciji. To pomeni, da delovno aktivni državljani morajo ustvariti toliko več, da bi vzdrževani državljani lahko živeli zadovoljivo.

“V večini držav po svetu se opaža vse daljša življenjska doba, posledica tega je naraščanje deleža starejšega prebivalstva. Omenjeni dejstvi pa družbo postavljata pred vprašanje in izziv, kako zagotoviti polnovredno in človeka dostojno življenje tudi v starosti.” (Cijan, Cijan 2003: 117)

1.2. Institucionalno varstvo starih ljudi

Človekov potek življenja je nenehno povezan z institucijami – od začetka življenja, rojstva v porodnišnici, preko vrtcev, šol, fakultet, pa vse do starosti, kjer se pogosto srečujemo z bolnišnicami in domovi za stare ljudi. Skrb za stare ljudi je v Sloveniji zelo institucionalizirana. Takšna usmeritev izhaja že iz naše preteklosti in tradicije, ki je bila naklonjena razvijanju različnih oblik institucij, delno pa tudi izhaja iz družbenega in političnega konteksta, saj prevladujejo vladne politike, ki institucije podpirajo (Mali 2008).

Zakon o socialnem varstvu (Ur. l. RS 3/2007) določa, da imajo vsi državljani Republike Slovenije pravice iz socialnega varstva, ki obsegajo storitve in ukrepe, namenjene preprečevanju ali odpravljanju socialnih stisk. Ena izmed takšnih storitev je tudi institucionalno varstvo. 16. člen omenjenega zakona (Zakon o socialnem varstvu, Ur. l. RS 3/2007) ga opredeli kot:

»Institucionalno varstvo po tem zakonu obsega vse oblike pomoči v zavodu, v drugi družini ali drugi organizirani obliki, s katerimi se upravičencem nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine, zlasti pa bivanje, organizirana prehrana in varstvo ter zdravstveno varstvo.

Institucionalno varstvo otrok in mladoletnikov, prikrajšanih za normalno družinsko življenje po tem zakonu obsega poleg storitev iz prejšnjega odstavka še vzgojo in pripravo za življenje.

Institucionalno varstvo otrok in mladoletnikov z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju obsega poleg storitev iz prvega odstavka tega člena še usposabljanje po posebnem zakonu, oskrbo in vodenje.

Upravičenec do institucionalnega varstva lahko v primerih in pod pogoji, določenimi s tem zakonom, namesto pravice do celodnevnega institucionalnega varstva izbere družinskega pomočnika.«

Vse storitve, ki izhajajo iz zakona o socialnem varstvu, imajo naravo pravice. To pomeni, da je za vsako pravico predpisan določen postopek uveljavljanja le te. Pravice so za vse državljanke enako dostopne in za njihovo uveljavljanje veljajo enaki pogoji predpisani z zakonom. Politika na področju varstva starejših deluje s pomočjo strategij. Slednje naj bi zagotavljale oskrbo starih ljudi, kakovostno starost, solidarnost in sožitje. Danes je opaziti veliko novih potreb ljudi v starosti in tudi drugačno socialno problematiko. Zato je pomembno v okviru institucionalnega varstva ustanavljati sodobne oblike bivanja, kot jih predstavljajo manjše bivalne enote ali stanovanjske skupine, ki obenem predstavljajo tudi prihodnost institucij te vrste. (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS 2017: Socialnovarstvene storitve)

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Ur. l. RS 45/2010, 8. člen) definira institucionalno varstvo kot: »obliko obravnave v zavodu, drugi družini ali drugi organizirani obliki, ki upravičencem nadomešča, dopolnjuje ali zagotavlja funkcijo doma ali lastne družine. Obsega osnovno in socialno oskrbo, kot tudi zdravstveno varstvo po predpisih s področja zdravstvenega varstva. Osnovna oskrba zajema bivanje, organiziranje prehrane, tehnično oskrbo in prevoz. Bivanje mora biti organizirano v opremljenih in vzdrževanih sobah, z ustrežno temperaturo. Za osebe starejše od 65 let so sobe eno- ali dvoposteljne. Bivanje prav tako vključuje zagotavljanje sanitarnih prostorov, prostorov za osebno higieno, skupnih prostorov ter prostorov za izvajanje programov. Zajema tudi čiščenje bivalnih prostorov in pranje, čiščenje ter vzdrževanje oblačil, osebnega in skupnega perila.

Storitev institucionalnega varstva se izvaja po metodah individualnega in timskega dela, upošteva splošna strokovna načela aktivnosti in avtonomije, možnosti izbire in dostopnosti oblik, domicilnosti, disperzije, integracije in inkluzije, ter posebnih strokovnih načel, kot so – individualizacija, normalizacija, celovitost in kontinuiranost obravnave ter multidisciplinaren pristop.«

V letu 2015 je v domovih za stare ljudi in v posebnih zavodih v Sloveniji bilo na voljo 20 537 mest. Od tega je v:

- javnih domovih za starejše 13 165 mest v 54 zavodih,

- zasebnih domovih za starejše 5010 mest pri 40 izvajalcih s koncesijo,
- posebnih zavodih za odrasle 2362 mest v 5 zavodih.

(Skupnost socialnih zavodov Slovenije 2017: Splošno o domovih in posebnih zavodih)

Institucionalno varstvo oz. dom za stare je oblika bivanja za stare ljudi, ki jo začnejo uporabljati takrat, ko niti oni sami, niti njihovo okolje ali socialna mreža ne morejo zagotoviti potrebne in zadostne oskrbe zanje. Ponavadi pride do poslabšanja zdravstvenega stanja, zaradi katerega so prisiljeni poiskati pomoč. Osnovni namen institucij je zadovoljevanje potreb posameznika preko zdravstvene, medicinske, socialne in moralne oskrbe. Na splošno velja, da domovi skrbijo za osnovne potrebe posameznika, ki mu omogočajo preživetje. Prav tako imajo predpisan dnevni ritem, organizirajo skupine aktivnosti, delo pa racionalizirajo in ga izvajajo v prostorih, ki posameznikom ne omogočajo privatnosti. Stanovalci imajo pogosto prevelika pričakovanja o zasebnosti in avtonomnosti, ki so jih bili vajeni v svojem družinskem življenju pred prihodom v dom. V instituciji pa se način življenja vsakega posameznika spremeni, saj so potrebe skupine pred potrebami posameznika in vsak se mora naučiti prilagajati (Mali 2006).

Institucionalno varstvo lahko predstavlja začasno ali doživljenjsko obliko bivanja. Če gre za proces rehabilitacije ali sezonsko bivanje, govorimo o začasnem bivanju. Takrat, ko se človek odloči za ta način življenja, pa govorimo o doživljenjskem bivanju. Pomembna funkcija domskega varstva je maksimalno zagotavljanje osnovnih življenjskih potreb, ki si jih posameznik več ne more zagotoviti individualno, kot tudi nudenje osnovnega zdravstvenega varstva (Hojnik-Zupanc 1994).

Vsaka institucija ima značaj uniformne organizacije, saj je življenje v njej organizirano kolektivno. Delovno okolje, ki predstavlja prepletanje javnega in zasebnega prostora, ne more posamezniku omogočati popolne zasebnosti. Z zamenjavo družinskega okolja z institucionalnim se spreminja tudi način življenja vsakega uporabnika (Hojnik-Zupanc 1999).

Mnogi avtorji so domove za stare v preteklosti enačili s pojmom totalna institucija. Davies (1989) govori o tem, da so vsi vidiki posameznikovega življenja v instituciji povezani z eno oblastjo. Njihove dnevne aktivnosti potekajo vedno na istem kraju po določenem urniku, ljudem so pogosto vsiljene dejavnosti ter morajo vsa dnevna opravila opravljati v skupini. Vsako fazo v dnevu posameznik deli z nekom. V instituciji obstaja racionalni plan oz. načrt, ki se izvaja in

katerega namen je v prvi vrsti zadovoljiti uradne cilje ustanove. Prikazal je model institucionalnega življenja, ki prikazuje moč institucije nad življenjem posameznika.

Hojnik-Zupanc (1999: 98) navaja pet značilnosti institucionalnega življenja, ki jih je z organiziranimi aktivnostmi možno preseči:

Tabela 1.2: Značilnosti institucionalnega življenja

Značilnosti institucije	Potencialne oblike njihovega preseganja
Izguba svobode	Zagotoviti svobodno gibanje v instituciji in zunaj nje (čim manj 'prepovedanih' vstopov), obiski in 'počitnice' v domačem okolju.
Družbena stigma	Spodbujati potrjevanje posameznika s koristnimi dejavnostmi (ročna dela, pomoč sostanovalcem, pomoč pri hišnih opravilih) in socialno interakcijo z drugimi (skupine za samopomoč).
Izguba avtonomije	Zagotoviti spoštovanje posameznikovih pravic: zasebnost, izbiro, samokontrolo.
Razosebljenost	Obravnavati stanovalce kot posameznike: upoštevati njihove želje pri oblačenju, ureditvi sobe, naslavljanju, individualni pristop k strokovni obravnavi.
Nizek materialni standard	Dobra dekoracija, upoštevati individualne želje, ustvarjalno uporabiti razpoložljive materiale.

Vir: Hojnik Zupanc (1999: 98)

Vodilno silo pri skrbi za stare ljudi predstavljajo domovi za stare ljudi. Ne zagotavljajo samo institucionalnega varstva v najožjem pomenu, ampak se osredotočajo tudi na pomoč ljudem v skupnosti. Prepletanje in medsebojno sodelovanje zdravstvene in socialne stroke je omogočilo to, da so domovi danes centri za celostno oskrbo starih ljudi (Mali 2012)

Prihodnost bivanja v domovih zahteva večjo fleksibilnost. V Sloveniji je potrebno razvijanje ustanov, ki bi sprejemale manjše število uporabnikov. Na ta način bi bilo mogoče zadovoljiti potrebe in želje vsakega posameznika in mu omogočiti večjo individualnost. Uskladiti bi bilo potrebno delo zaposlenih z življenjem stanovalcev. Prilagajanje uporabnikov ne bi bilo več potrebno, saj bi se zaposleni prilagajali uporabnikom in njihovem načinu življenja. To je težek in zahteven proces, ampak ni nemogoč. Pozorni bi morali biti na vključevanje uporabnikov v procese odločanja in prav tako bi morali upoštevati ter realizirati tudi njihove ideje in potrebe (Mali 2006).

1.3. Razvoj domov za stare ljudi v Sloveniji

„Pri analiziranju razvoja domov za stare ljudi je pomembno, da nastanka domov ne razumemo zgolj kot odziv družbe na pojav staranja in starosti, ampak upoštevamo tudi razmere, v katerih so živeli stari ljudje v preteklosti.“ (Mali 2008: 17)

V Sloveniji se skrb za stare ljudi že od 14. stoletja povezuje z institucijami. Špital je bila ena prvih takšnih institucij na Slovenskem. Predstavljal je dobrodelno ustanovo, zavetišče za reveže in romarje. Špitali so ponavadi nastajali v mestih, trgih ali v bližini gorskih prelazov, ob romarskih poteh, kjer je bilo največ ljudi, ki so potrebovali streho nad glavo. Ubožnica, druga oblika predhodnice današnjih domov, je bila zavod. V ubožnici so bili oskrbovani tisti ljudje, ki si z delom niso mogli priskrbeti niti osnovnih življenjskih potrebščin. Tretja oblika pa so bile hiralnice. Namenjene so bile onemoglim in neozdravljivo bolnim ljudem (Mali 2008).

Za obdobje pred in med drugo svetovno vojno so značilna zatočišča. Zaradi pomanjkanja sredstev je v teh institucijah bilo za življenje starih ljudi slabo poskrbljeno. Pomoč starim ljudem, bolnim in zdravim, pa so nudili neustrezno usposobljeni delavci. V tem času družba ni bila zainteresirana za problem staranja in oskrbe starih ljudi. Zapisi iz obdobja druge svetovne vojne govorijo o tem, da politika na ravni države o skrbi za stare ljudi ni obstajala. Prav tako nobena stroka ni bila dovolj razvita, da bi prevzela odgovornost za oblikovanje takšne politike (Mali 2008).

Po koncu druge svetovne vojne v Sloveniji zasledimo obrat. Začeli so se razvijati domovi za stare ljudi, ki predstavljajo zapleten institucionalni sistem. Značilnosti teh domov so boljši medosebni odnosi med uporabniki in zaposlenimi, več pravic za vsakega posameznika, razvoj

različnih aktivnosti in dejavnosti. In čeprav se je zgodil premik od ubožnic in hiralnic k novemu sistemu delovanja, se še vedno dogaja to, da pravice posameznikov velikokrat ostanejo le zapisane na papirju in se ne uresničijo. Prav tako je odnos do starih ljudi pogosto preveč uradniški. Več socialnih vidikov delovanja so v domove prinesli socialni delavci in delavke z vpeljavo socialnega modela, ki temelji na spoštovanju, upoštevanju drugega in njegove osebne zgodbe (Mali, Milošević-Arnold 2006).

Domovi za stare ljudi so v Sloveniji po letu 2000 začeli prehajati v socialne institucije. Izboljšuje se kakovost življenja stanovalcev, zaposleni se vse bolj zavedajo nujnosti upoštevanja avtonomije in identitete stanovalcev, kot tudi spoštovanja zasebnosti in upoštevanja pravice do izbire ter ohranjanja nadzora nad svojim življenjem. K temu prispeva tudi supervizija za delavce, ki je domovi še niso popolnoma osvojili, ampak jo postopno uvajajo. Pomembno vlogo pri prehodu v socialne institucije imajo socialne delavke v domovih. Z uporabo konceptov in metod dela s starimi ljudmi prispevajo k zmanjšanju vpliva totalne institucije, zagotavljajo čim boljše splošno klimo v domu in omogočajo odpiranje domov navzven (Milošević Arnold 2006)

„Postmoderni pogled na institucijo – dom za stare ljudi – 'mehča' njene meje in omejitve. Institucija ni več sam vase zaprt, segregiran sistem, ampak prerašča v integrirani člen obdajajočega fizičnega in družbenega okolja.“ (Hojnik-Zupanc 1999: 95)

Mali (2009) govori o tem, da v prihodnosti lahko pričakujemo, da bomo v Sloveniji imeli specializirane domove za oskrbo starih ljudi, ki so v evropskih državah že večletna praksa. To so različni domovi za oskrbo starih ljudi, ki potrebujejo zdravstveno nego, domovi za osebe z demenco, domovi za fizično in psihično samostojne stare ljudi, ki si želijo zgolj družabništva in podobno. Splošni domovi, kot jih poznamo danes, najverjetneje ne bodo več obstajali.

1.3.1. Socialna in medicinska usmerjenost institucije

»Dimenzije usmerjenosti institucije sestavljajo:

- splošne in strukturne značilnosti: velikost ustanove, notranja ureditev, lokacija, zaprtost pred zunanjim svetom,
- medsebojni odnosi: sodelovanje, podpora, spontanost,
- osebni razvoj: avtonomija, praktična usmeritev, usmeritev na osebne probleme, izražanje čustev,

- ohranjanje in spreminjanje sistema: red in organizacija, jasnost programa, kontrola zaposlenih.« (Mali 2008: 156)

Domovi za stare ljudi so pogosto grajeni kot bolnišnice – z različnimi oddelki, večposteljnimi sobami, skupnimi prostori. Gre za ekonomičnost, ki predstavlja skrb za množico ljudi, nakopičeno na enem mestu. Medicinsko usmerjeni domovi imajo pogosto perfekcionistično, sterilno in hladno podobo prostorov v domu. Grajeni so na oddaljenih mestih, ki so slabo dostopna in stanovalci težko samostojno sodelujejo, ali se povezujejo z lokalnim okoljem. Pri tem modelu je bistvena medicinska doktrina, ki za opravljanje svoje dejavnosti ne potrebuje sodelovanja, podpore in spontanosti v odnosih. Prav tako je kontrola nad ravnanjem, rutino in življenjskim prostorom večinoma v rokah osebja, ki to vlogo lahko tudi zlorabi. Ko govorimo o ohranjanju in spreminjanju sistema pri medicinskem modelu, imajo stanovalci zelo malo vpliva na dogajanja v domu, saj institucionalna pravila prevladujejo nad potrebami vsakega posameznika. Drugače pa je, ko govorim o socialnem modelu oz. socialni usmerjenosti domov za stare ljudi. Ti naj bi imeli manjše prostore, ki bi bili primerno poimenovani in vsi uporabniki bi morali vedeti, čemu so namenjeni. Vsak posameznik lahko sam odloči o videzu sobe, kaj bo v dom prinesel in kako jo bo pospravljaj. Socialna usmeritev temelji na razvijanju dobrih medosebnih odnosov med uporabniki in zaposlenimi, ki temeljijo na sodelovanju. Prav tako je pomembno, da stanovalec po prihodu v dom zadrži kontrolo nad lastnim življenjem, saj bo le na ta način ohranil pozitiven smisel življenja v starosti. V socialno usmerjenih institucijah je razmerje moči drugačno. Institucionalna pravila se usklajujejo s potrebami stanovalcev. Paradigmatski premik, ki smo ga spoznali v socialnem delu, se uporablja tako, da smo v odnosih z uporabniki zelo pozorni na uporabo strokovne in institucionalne moči (Mali 2008).

Za 21. stoletje je značilno uvajanje socialnega modela v delovanju domov. Ni še prišlo do popolnega uvajanja, ampak je vidno, da medicinski model, ki je bil vodilni v preteklosti, počasi izginja. Njegove značilnosti so zamenjale značilnosti socialnega modela, ki predstavlja prihodnost domov za stare ljudi. Pri tem ima vodilno vlogo stroka socialnega dela, ki v domove vnaša koncepte socialnega dela s starimi ljudmi in različne nove metode dela (Mali, Milošević-Arnold 2006)

1.4. Dom četrte generacije

Prebivalstvo celega sveta se stara. Vzporedno z demografskimi spremembami se spreminja tudi družba in njeno vsakdanje življenje. Eden izmed izzivov 21. stoletja za vse države sveta so bivalne razmere starih ljudi. Vladne politike morajo izvajati ukrepe, ki bodo starim ljudem omogočili potrebno skrb in blagostanje v starosti (Statistični urad RS 2010: Starejše prebivalstvo v Sloveniji).

„Bivalno okolje je temelj za naše delovanje in dobro počutje.“ (Kerbler 2011: 13)

Potrebno je vedeti, s katerimi oblikami bivanja razpolagajo stari ljudje v naši družbi. Na prvi pogled obstajata dve možnosti – bivanje v domačem okolju in bivanje v instituciji oz. domu za stare ljudi. V sodobnem evropskem prostoru, in tem razmeram se približuje tudi Slovenija, obstaja več nians bivanja v domačem okolju, polinstitucionalnem in institucionalnem varstvu. Bivalne skupine so le ena od oblik, ki jih lahko zasledimo v tem kontinuumu (Boljka, Ogrin 2013).

Domovi za stare ljudi se razvrščajo po generacijah, kar pomeni različne koncepte dela in s tem povezane arhitekture. Domovi četrte generacije predstavljajo uporabo sodobnih konceptov in metod dela s starejšimi ljudmi, ki temeljijo na principu sožitja in skupnega dela in uveljavljajo posebno arhitekturno zasnovo. Dom četrte generacije je dom gospodinjskih oziroma bivalnih skupnosti. Le te omogočajo večje in aktivnejše vključevanje tako starih ljudi kot svojcev in njihovih bližnjih v življenje gospodinjske skupnosti. Najbolj pozitivno za stare ljudi je, da ostanejo del posamezne gospodinjske skupnosti tudi ob spremembi svojega psihofizičnega stanja.

(Dom pod gorco 2017: Dom 4. generacije domov za starejše)

„Razvoj domov po drugi svetovni vojni sem razdelil v t.i. generacije: prvo, drugo, tretjo in četrto generacijo. Četrta generacija so gospodinjske skupine, ki jih poznate tudi v Sloveniji.“ (Winter, Imperl 2010: 93)

Po letu 2000 se je v Evropi začel uveljavljati arhitekturni in delovno-sožitni koncept domov četrte generacije, za katerega lahko rečemo, da je revolucionaren. Alternativo medicinskemu modelu predstavlja psihosocialni koncept, ki v ospredje postavlja uporabnika, normalizacijo

življenja in spoštovanje osebne biografije. Ključnega pomena za vsakega posameznika so samostojnost, domačnost, zasebnost in samoodločanje (Lenarčič 2012).

Osnovna načela razvoja konceptov v smeri gospodinjskih skupin, kot jih opiše Imperl (2012: 60-61), so:

- omogočiti prostor, kjer se stanovalec počuti kot doma in kjer najde dnevne aktivnosti, na katere je bil navajen vse življenje,
- zagotoviti svobodo, da si to, kar si,
- vsakemu posamezniku omogočiti, da ima normalne in intimne odnose z drugimi ljudmi.

Na področju arhitekture sodobnih domov za stare ljudi so najnaprednejše države Beneluksa, Skandinavija, Francija, Italija in Nemčija. Gospodinjske enote so evropska ideja, ki jo je nemška organizacija KDA (Kuratorium Deutsche Altershilfe) uvozila iz Francije in jo je uspešno začela uveljavljati v Nemčiji in drugod po Evropi (Imperl 2012).

Dom četrte generacije predstavlja novo strukturo bivanja in starim ljudem omogoča normalizacijo življenja. Glavno vodilo za gradnjo takšnega doma je družinsko življenje in občutek domačnosti stanovalcev. Tudi prostori v domu naj bi bili podobni tistim, ki jih je človek imel v svojem domačem okolju. Življenje v domu četrte generacije predstavljajo manjše skupine uporabnikov, kjer vsak posameznik lahko izraža svojo individualnost. Aktivnosti, ki se izvajajo, pa so prilagojene željam in potrebam stanovalcev. S takšnim konceptom dela se bo omogočilo kakovostno starost vsakega posameznika. Nega starih ljudi je še vedno potrebna, ampak se ravna po načelu samostojnosti. Vsakemu stanovalcu se pusti, da jo opravi sam, če to zmore. Če to ni mogoče, se v pomoč pri negi vključijo zaposleni. Pri projektiranju takšnega doma ne gre samo za prostorsko prilagajanje, ampak je treba razviti nove načine in oblike dela s starimi ljudmi. Zato ni mogoče ponuditi enotno rešitev gradnje domov četrte generacije, kot tudi ne ene oblike uvajanja novih konceptov dela s starimi ljudmi v le teh. Načinov je več in zato vsak projekt predstavlja neponovljiv izdelek (Imperl 2012).

Imperl (2012) pravi, da je najpomembnejše vodilo pri uvajanju bivalnih skupin prisluhniti željam, potrebam in emocijam starih ljudi. Vsak posameznik mora dobiti občutek, da tudi v starosti še zmore opraviti marsikatero opravilo in poskrbeti zase. Zaposleni, ki delajo z njimi, morajo to od njih pričakovati in jih k temu spodbujati. Kompetenca, ki jo morajo razviti vsi

zaposleni v gospodinjski skupini, je spremljanje, saj na ta način lahko uporabniku omogočijo tisto, kar v določenem trenutku potrebuje.

Stalna referenčna oseba, ki je pristojna za manjše število ljudi daljše časovno obdobje in omogoča organizacijsko obliko 'človek za človeka', ima veliko prednost. Le ta sčasoma dobro spozna navade in razvade stanovalcev bivalne skupine in z njimi ter njihovimi svojci razvije bolj tesen odnos. Referenčna oseba postane neposredna sogovornica in prav tako razpolaga s celovitimi informacijami o vsakem stanovalcu. Zaposleni se na ta način čutijo kompetentni za svoje delo in imajo občutek, da jih tudi drugi cenijo. Ugotovili so, da takšna oblika organizacije nege pri vseh udeleženi sproža medsebojno spoštovanje in simpatijo.

Razen referenčne osebe je v gospodinjski skupini pomemben celoten kooperativni tim. Ideja takega tima je, da vsak posameznik prevzame odgovornost na določenem mestu. Za pozitivno realiziranje koncepta tima so potrebni jasni dogovori in delitev kompetenc med zaposlenimi, uporabniki in njihovimi svojci (Imperl 2012).

Bivalna skupina je sodobni koncept, ki poudarja skupno bivanje nesorodniških ljudi. Imenuje se lahko tudi gospodinjska skupina ali stanovanjska skupina. V vsaki takšni skupini stanuje do dvanajst ljudi, ki imajo skupno kuhinjo ter osebne sobe s sanitarijami. Stanovalcem pri kuhanju in drugemu gospodinjskemu delu pomaga referenčna oseba. Ona prav tako organizira družabne in kulturne aktivnosti v skupini ter skrbi za posameznikovo individualnost v skladu z njegovo osebno zgodovino. Za uspešno delovanje takšne oblike bivanja je potrebno tudi sodelovanje s svojci in prostovoljci. Po izkušnjah iz tujine so se z uvajanjem bivalnih skupin povečali obiski svojcev in mnogi svojci spontano sodelujejo pri vseh aktivnostih, ki se dogajajo znotraj skupnosti (Ramovš 2013).

Gospodinjske skupine so nova oblika pomoči, pri kateri stari ljudje živijo v medsebojnem sožitju in sami odločajo o svojem življenju. V Evropi so se začele uveljavljati v zadnjem desetletju in povsod so bile pozitivno sprejete. Nemčija, kot država pobudnica koncepta, ima v domovih gospodinjskih skupin čakalne vrste, medtem ko gre veliko domov za starejše (domov tretje generacije) v stečaj zaradi premajhne zasedenosti. Gospodinjske skupine so se pokazale kot bolj ustrezna in učinkovitejša rešitev za stanovanjsko oskrbo starih ljudi (Kerbler 2011).

1.5. Socialno delo s starimi ljudmi

“Če je gerontologija veda 21. stoletja, si socialne gerontologije ni mogoče predstavljati brez socialnih delavcev. Tako je sedanje stoletje tudi čas socialnega dela s starimi ljudmi.” (Milošević Arnold 2006: 277)

Povečevanje deleža starejšega prebivalstva se pogosto danes opredeljuje kot problem, ki naj bi rušil oblike skupnega sožitja. Le redka so pozitivna razmišljanja o staranju, kot o uspehu sodobne civilizacije. Socialno delo se tu vključi kot zagovornik starih ljudi. V socialnem delu so ljudje pozorni na različne vidike, ki jih starost prinese v življenje vsakega posameznika (Tratnik Volasko 2011).

Socialno delo s starimi ljudmi je specifično področje socialnega dela, za katerega je zanimanje med socialnimi delavkami močno zraslo v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Vzroki za to so različni:

- porast števila starih ljudi in pojmovanje starih kot pomembne družbene skupine
- razvoj politike upokojevanja, socialnih in zdravstvenih služb
- pozitivnejše predstave o starosti in staranju
- pozitivnejši odnos socialnih delavk do ukvarjanja s starimi ljudmi
- razvoj socialne gerontologije
- različna spoznanja strokovnjakov o tem, da je s starimi ljudmi mogoče doseči dobre rezultate
- profesionalizacija socialnega dela
- pozitivne izkušnje socialnih delavk pri delu s starimi ljudmi (Mali 2008).

Pri delu s starimi ljudmi socialni delavci potrebujejo različna znanja in spretnosti – znanja o procesu staranja, socialni politiki, o različnih postopkih in metodah, sposobnost komuniciranja, presojanja, sposobnost sodelovanja v multidisciplinarnih timih in še mnoge druge. Socialno delo s starimi ljudmi se razlikuje od socialnega dela z ljudmi, ki sodijo v druge starostne skupine, saj morajo socialne delavke velikokrat ocenjevati psihične, emocionalne, kognitivne in socialne zmožnosti starega človeka. Prav tako morajo preverjati možnosti samooskrbe in iskati različne vire moči tako v starem človeku, kot tudi v njegovem okolju (Mali 2008).

Lymbery (2005: 140-147) navaja tri pomembne veščine oziroma spretnosti, ki jih vsak socialni delavec mora imeti, da bi lahko opravljal kakovostno socialno delo s starimi ljudmi. To so:

- svetovanje – veščine svetovanja podpirajo vse naloge socialnega delavca ter predstavljajo pomembno funkcijo pri delu s starimi ljudmi in njihovimi družinami, ko jih kombiniramo še z drugimi pristopi, ki jih poznamo v socialnem delu,
- komunikacija – dobra komunikacija je zelo pomembna za uspešno socialno delo. Pri delu s starimi ljudmi razen verbalne komunikacije ne smemo pozabiti na neverbalno komunikacijo, ki je lahko bistvenega pomena za razumevanje potreb starih ljudi,
- povezovanje, pogajanje in mediacija – ta nabor veščin izhaja iz veščin komunikacije. Socialni delavec z uporabo teh spretnosti zagotavlja upoštevanje potreb svojih uporabnikov, na način, da usklajuje želje uporabnika in možnosti, ki mu jih nudi določena institucija, kot je dom za stare.

Naloga gerontološkega socialnega dela je prispevati k transformaciji odnosa politike do starih ljudi na lokalni in nacionalni ravni ter okrepiti stare ljudi za pridobivanje vseh socialnih, ekonomskih in političnih pravic. Burack-Weiss in Brennan (1991: 5-14, v: Mali 2008) opredelita načela gerontološkega socialnega dela:

- Mobilizacija moči in sposobnosti starih ljudi – ravnanje socialnih delavk ni zgolj identificiranje problemov, ampak mora biti usmerjeno v podporo in pomoč staremu človeku, da iz svojih življenjskih izkušenj črpa moč za premagovanje težav v sedanjosti. V ospredju je star človek in njegove sposobnosti in zmožnosti.
- Maksimalno funkcioniranje – starostniki se spopadajo z mnogimi izgubami na ravni individualnega funkcioniranja kot tudi na ravni njihovih družbenih vlog. Naloga socialnih delavk je upoštevanje celotnega življenjskega konteksta starega človeka. Oceniti morajo vplive bioloških, psiholoških, socioloških, kulturnih in drugih dejavnikov na življenje starih ljudi in mobilizirati razpoložljive vire moči v posamezniku in njegovem socialnem okolju.
- Zagotavljanje okolja, ki človeka ne bo omejevalo – pri morebitnem prehodu iz funkcionalno neprimernega življenjskega okolja v primernejše je pomembna postopnost, ob tem pa tudi upoštevanje posameznikovih želja, potreb in zahtev.

- Etičnost pri delu – pri delu s starimi ljudmi socialne delavke ne smejo spregledati dveh najpomembnejših etičnih načel – spoštovanje in ohranjanje dostojanstva starih ljudi. Ti načeli omogočata vzpostavitev dobrega delovnega odnosa.
- Etničnost – socialne delavke potrebujejo znanje o kulturnih posebnostih in razlikah med starimi ljudmi.
- Sistemska perspektiva – socialno delo je stroka, ki stopa v interakcije med posamezniki in njihovim okoljem. Pri socialnem delu s starimi ljudmi upoštevamo potrebe in želje starega človeka in jih usklajujemo z različnimi sistemi, s katerimi je star človek povezan.
- Postavljanje ustreznih ciljev – pomembno je, da socialna delavka in uporabnik skupaj postavita cilje medsebojnega delovanja. Cilji izhajajo iz posameznikove življenjske situacije in ga motivirajo za aktivnost pri doseganju le teh.

Pri delu s starimi ljudmi je potrebno upoštevati in uporabljati koncepte socialnega dela s starimi ljudmi, ki temeljijo na razumevanju človeka in njegovih potreb:

- Partnerstvo – partnerski odnos v socialnem delu pomeni, da sta uporabnik in socialni delavec enakopravna partnerja in da skupaj rešujeta probleme. Strokovnjak mora verjeti v uporabnika in v njegovo sposobnost, da kontrolira lastno življenje. Prav tako skupaj delata in gradita odnos, ki bo omogočil spremembe v življenju uporabnika, kot tudi medsebojno razumevanje in zaupanje.
- Perspektiva moči – socialnega delavca usmeri k temu, da pri vsakem uporabniku išče njegovo moč in vire. Z uporabo perspektive moči se osredotoči na dobre izide, dobre izkušnje iz preteklosti in zaželene razplete. Socialni delavec mora izpostavljati pozitivne plati uporabnika in mobilizirati njegovo moč, tako da bo imel bolj kvalitetno življenje.
- Zagovorništvo – namen zagovorništva je, da posamezniku ali skupini ljudi pomagamo povečati občutek moči pri uresničevanju nekega cilja.
- Antidiskriminacijska usmeritev – socialno delo je usmerjeno proti predsodkom glede na raso, religijo, etnično pripadnost, spol ipd. Tudi 6. člen Kodeksa socialnih delavk in delavcev Slovenije (Kodeks etike socialnih delavk in delavcev Slovenije in Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu 2017) narekuje:

»Delo socialne delavke/delavca mora biti antidiskriminatorno usmerjeno, kar pomeni:

- da pri svojem delu uporabnikov ne sme izključevati, omejevati, ali zapostavljati na podlagi rase, barve kože, spola, narodnostnega ali etničnega porekla, gmotnega in družbenega položaja, življenjskega stila, seksualne, verske ali idejne usmerjenosti, morebitne socialne označenosti, zmanjšanih duševnih oziroma telesnih sposobnosti;
- da zavrne kakršnokoli sodelovanje v postopkih, ki niso v skladu z načelom iz zgornje alineje;
- da na kršitve načela iz prve alineje opozarja zlasti svoje koleg(ic)e, vodstvo ustanove, v kateri se to zgodi, po potrebi pa o tem obvesti tudi pristojno ter širšo javnost.«
- Skupine za samopomoč – so skupine, v katerih se zberejo ljudje zaradi skupne potrebe ali stiske. Takšna skupina deluje tako, da si ljudje, ki so v podobni stiski, pomagajo med sabo s pogovorom. Skupine za samopomoč starih ljudi so pogosto organizirane v domovih za stare ljudi in njihov osnovni namen je reševanje osamljenosti in večja povezanost med stanovalci.
- Socialne mreže – predstavljajo povezovanje posameznika z ljudmi iz njegovega življenjskega okolja. Stari ljudje pogosto z upokojitvijo ali namestitvijo v institucijo izgubijo velik del socialne mreže, ki so jo sicer imeli. Zato morajo socialni delavci spodbujati ohranjanje stare socialne mreže ali vzpostavljanje novih socialnih mrež v drugem okolju.
- Skupnostna skrb – deluje na kolektivni ravni in njen cilj je zagotavljanje kakovostne oskrbe starih ljudi v skupnosti glede na njihove potrebe v starosti.

(Mali 2008: 70-77)

»Področje socialnega dela s starimi ljudmi postaja vedno bolj raznovrstno. Prav tako socialne delavke in delavci čedalje bolj razumejo raznovrstnost in heterogenost vsakdanjega življenja starih ljudi in njihove specifične probleme, ki se pojavljajo tako zaradi posebnosti starejšega obdobja življenja kot tudi zaradi družbene konstrukcije staranja. Prizadevajo si poiskati in mobilizirati moči in vire starih ljudi in niso usmerjeni zgolj na njihovo šibkost. Prav to je specifično za socialnodelovno ravnanje, prepoznavno za stroko socialnega dela, in ključen dejavnik, ki razumevanje starih ljudi in ravnanje z njimi razlikuje od razumevanja in ravnanja drugih strok.« (Mali 2013: 62)

1.5.1. Socialno delo v domovih za stare ljudi

»Socialno delo se je v domove za stare ljudi dobro umestilo in v njih opravlja pomembno vlogo. Socialni delavci so s svojo naravnostjo pomembno prispevali k uveljavljanju socialnih vidikov delovanja doma, ki so za dobro počutje uporabnikov najpomembnejši.« (Mali, Milošević-Arnold 2006: 180)

Milošević Arnold (2003: 31) je opisala konkretne vloge domskih socialnih delavk. Te vloge so:

- pomoč pri reševanju problemov stanovalcev,
- delo s sistemi, ki ljudem zagotavljajo vire in storitve,
- povezovanje ljudi z ustreznimi sistemi, ki podpirajo njihovo funkcioniranje.

“Bistvo socialnega dela v domovih za stare je skrb za zagotavljanje vsega, kar stanovalec kot posameznik potrebuje za kvalitetno preživetje, in to od svojega prihoda v dom do odhoda.” (Mali 2008: 82-83)

Mali (2008: 83-89) opiše naloge in vloge socialne delavke v domu glede na fazo, v kateri star človek pride v stik z institucijo:

- Naloge socialnega delavca pred prihodom stanovalca v dom – vsa formalna opravila, ki so vezana na prihod uporabnika v dom za stare ljudi. To zajema upravni postopek, ki je predpisan z zakonom in pomoč uporabniku ob namestitvi, ki omogoči boljše povezanost in sodelovanje z uporabnikom.
- Naloge socialnega delavca v času bivanja stanovalca v domu – pomagati uporabniku, da se prilagodi novemu načinu življenja. Pri tem mora socialni delavec upoštevati koncepte socialnega dela s starimi ljudmi.
- Naloge socialnega delavca ob odhodu stanovalca iz doma – obstajajo različni razlogi za zapuščanje doma. Pri tem ima socialni delavec ponavadi formalno vlogo, saj mora omogočiti zaključitev odnosa z institucijo glede na razlog zapuščanja (premestitev, smrt).
- Naloge socialnega delavca za zagotavljanje dobre klime v domu – socialni delavci se pri svojem delu morajo osredotočiti tudi na neposredno delo z uporabniki in njihovimi svojci in zagotavljati dobro medsebojno sodelovanje in povezovanje vseh sistemov.
- Naloge socialnega delavca kot spremljevalca institucionalnega življenja stanovalcev – pomembno je, da je socialni delavec spremljevalec novega uporabnika, saj se uporabnik

sreča z novim življenjskim okoljem, ki mu je neznano. Skupaj z njim mora raziskovati in soustvarjati rešitve in mu s tem omogočiti lažje prilagajanje na nov način življenja, ki je specifičen za institucijo.

Delo socialnih delavk v domu je nekoliko omejeno, in sicer s pravilnikom o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva, ki njihovo delo delno določa po upravnem postopku. Zato je pomembno, da so socialne delavke pri svojem delu kreativne in da se usmerjajo na nova področja in ideje. Danes je v domovih videti vse več projektnega dela, različnih oblik družabništva in prostovoljnega dela, katerih zasluge lahko pripišemo socialnim delavkam. Socialno delo v domu torej dobiva vse več nalog z ciljem zagotavljanja kakovostnega življenja stanovalcev. Prispevek socialnih delavk je zato izrednega pomena tako pri splošni klimi v domu, kot tudi pri odpiranju domov navzven (Mali, Milošević-Arnold 2006).

1.6. Dom starejših občanov Ilirska Bistrica

Dom starejših občanov Ilirska Bistrica je kombiniran socialnovarstveni zavod. Svoja vrata stanovalcem je odprl leta 1991. V letih 1997 in 2001 sta bila odprta prizidka, ki zagotavljata višji bivalni standard v eno in dvo posteljnih garsonjerah. V popolno oskrbo Dom sprejme 231 stanovalcev, za katere skrbi 115 zaposlenih delavcev, organiziranih v zdravstveno negovalni, prehrambni in tehnični enoti ter upravi. Dom opravlja javno službo na socialnovarstvenem in zdravstvenem področju na osnovi Zakona o socialnem varstvu (Dom starejših občanov Ilirska Bistrica 2017: Predstavitev).

Ker je Dom starejših občanov Ilirska Bistrica kombiniran zavod, so po Pravilniku o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Ur. l. RS 45/2010) upravičenci do institucionalnega varstva v zavodu:

- odrasle osebe z motnjami v duševnem zdravju, s težavami v duševnem zdravju, s senzornimi motnjami, motnjami v gibanju in z napredovalo kronično oziroma neozdravljivo boleznijo ob koncu življenja,
- osebe, starejše od 65 let.

V Domu starejših občanov Ilirska Bistrica spoštujejo pravice in svoboščine, ki jih predvideva Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Ustava Republike Slovenije, Evropska socialna

listina in Hišni red Doma starejših občanov Ilirska Bistrica. Poseben poudarek dajejo pravicam, ki so vezane na bivanje v Domu in spoštovanju:

- dostojanstva življenja

Vsak stanovalec:

- je obravnavan kot individuuum in integrirana osebnost,
- samostojno odloča o svojem življenjskem slogu,
- ima pravico do izbire storitev,
- ima pravico do informiranosti.

- dostojanstva situacije

Vsak stanovalec:

- ima pravico do profesionalne pomoči strokovnjakov na področju zdravstva in oskrbe,
- ima pravico do zasebnosti (do najvišje možne mere, ki jo dopuščajo bivalni pogoji),
- svobodno odloča o sebi in svojem telesu.

- dostojanstva smrti.

(Dom starejših občanov Ilirska Bistrica 2017: Hišni red)

V Domu starejših občanov Ilirska Bistrica so pristopili k E-Qalinu, vseevropskemu modelu upravljanja s kakovostjo v ustanovah socialnega varstva.

Za E-Qalin so se odločili ker:

- želijo biti prepoznavni po kakovosti,
- je to zahteva današnjega časa,
- želijo poskrbeti za sistematično napredovanje hiše,
- želijo vzpostaviti učinkovito povezanost med vsemi udeleženi v procesih – stanovalci, svojci, zaposlenimi – in vključiti okolje (lokalne in politične skupnosti, poklicna združenja, mediji...).

S sistemom E-Qalin pričakujejo:

- boljšo kakovost storitev za stanovalce in večjo preglednost le teh,
- večjo motiviranost in zadovoljstvo zaposlenih,
- sistematično izpopolnjevanje kakovostnih storitev – proces nenehnih izboljšav,

- usmerjenost v razmišljanje o kakovosti in ozaveščanje o njeni pomembnosti,
- primerljivost z ostalimi domovi,
- povečanje ugleda Doma.

(Dom starejših občanov Ilirska Bistrica 2017: Zanimivosti)

2. Formulacija problema

Domovi četrte generacije so v Sloveniji relativno nova oblika oskrbe za stare ljudi. Težnja po njihovem razvoju se je pojavila šele nekaj let nazaj. Sama sem koncept bivalnih skupin spoznala šele v tretjem letniku študija, v sklopu modula Socialno delo s starimi ljudmi. Način dela me je pritegnil ter sem se sama začela bolj zanimati za to temo. Ko sem nekaj več časa namenila poizvedovanju o konceptu, sem opazila, da je v nekaterih evropskih državah to že zelo dobro ustaljena praksa dela. Za primer lahko omenim Nemčijo, državo iz katere ta koncept tudi izhaja. Zdi se mi pomembno, da se stroka socialnega dela zaveda potreb starih ljudi in tega, da se potrebe spreminjajo ter da se moramo nenehno prilagajati ljudem in slediti sodobnim konceptom in metodam dela.

V času opravljanja študijske prakse v četrtem letniku sem se približala instituciji, ki je začela uvajati koncept bivalnih skupin. V Domu starejših občanov Ilirska Bistrica so v novembru 2016 uvedli prvo bivalno skupino. Opaziti je bilo, da so stanovalci bolj zadovoljni, saj so prosti čas po kosilu preživljali v skupnih prostorih, kjer so se družili, pogovarjali, kuhali in podobno. Prav tako sem opazila, da imajo zaposleni določene težave pri delu. Težavo vidim predvsem v rutinskem opravljanju dela. Zaposleni delajo po ustaljenih vzorcih, ki pa niso dovolj naravnani na posameznika in njegove potrebe, kot predvideva koncept bivalnih skupin. Zato sem se odločila, da bom raziskala, kako poteka uvajanje te oblike oskrbe in kakšne vse spremembe in prilagoditve zaposlenih zahteva.

Namen raziskave je od zaposlenih v domu pridobiti čim več informacij o razvoju in uvajanju koncepta bivalnih skupin v domu starejših občanov Ilirska Bistrica, ki bodo uporabne tako za zaposlene v domu kot tudi za vse ostale bralce, saj bo iz njih razvidno, zakaj je pomembno uvajati inovativne metode dela s starimi ljudmi in na kakšen način se to lahko naredi.

Pričakujem, da bom z raziskavo dobila bolj podroben pogled na domove četrte generacije v Sloveniji in odgovor na vprašanje, zakaj je pomemben njihov razvoj. Prav tako se mi zdi bistveno, da dobim povratno informacijo od zaposlenih v domu, ki delo opravljajo v bivalni skupini, o tem, koliko so dosedaj spoznali ta koncept, kaj o njem že vedo in kaj se še morajo naučiti ter kako poteka njihovo neposredno delo z uporabniki.

Raziskovalna naloga bo prispevala k razvoju in nadaljnemu uvajanju inovativnih metod in oblik dela s starimi ljudmi v domovih. Bralci bodo lahko na praktičnem primeru in izkušnjah zaposlenih enega doma za stare razbrali, na kakšen način se lahko takšen koncept vpelje, kaj so njegove prednosti in kje se zaposleni še morajo dodatno izobraževati in izpopolnjevati svoja znanja na tem področju.

Temeljna raziskovalna vprašanja:

- Zakaj je pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjskih skupin v domove za stare ljudi?
- Kako poteka načrtovanje bivalne skupine?
- Kako poteka izobraževanje zaposlenih?
- Kako poteka delo v bivalni skupini in kakšno vlogo imajo zaposleni?
- Kakšne so prednosti ali pomanjkljivosti novega načina bivanja uporabnikov?

3. Metodologija

3.1. Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla je, kvalitativna, empirična in eksplorativna. Besedni opisi, ki sem jih pridobila, so mi pomagali pri boljšem razumevanju raziskovalnega pojava. Do novega izkustvenega gradiva sem prišla s spraševanjem oziroma z izvedbo intervjujev z zaposlenimi v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. Bivalne oziroma gospodinjske skupnosti v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica so novost in o tej temi še ni bilo izvedene raziskave v okviru njihove organizacije, zato je moja raziskovalna naloga tudi eksplorativna (Mesec 2009).

Teme raziskovanja so:

- delovno mesto
- načrtovanje bivalne skupine
- izobraževanje
- informiranost o uvajanju bivalne skupine
- pričakovanja
- delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
- razlika med delom v bivalni skupini in prej
- prednosti bivalne skupine
- pomanjkljivosti bivalne skupine
- razmislek o ponovnem uvajanju bivalne skupine.

3.2. Merski instrumenti in viri podatkov

Merski instrument v raziskavi je delno standardiziran vprašalnik. Ta oblika se mi zdi najbolj smiselna, saj so vprašanja odprtega tipa in intervjuvanci lahko svobodno in poglobljeno odgovorijo na vsa zastavljena vprašanja. Pred začetkom izvajanja intervjujev sem sestavila vprašanja, ki so mi služila kot glavno vodilo pri pogovorih. Intervjuvancem sem pustila odprt prostor za vsa podvprašanja in dodatna vprašanja ter njihovo lastno razlago raziskovalnega pojava, ki je ključnega pomena za mojo raziskavo.

Vprašanja sem razdelila na tri skupine. Prva skupina vprašanj se je nanašala na razvoj in potek uvajanja bivalne skupine v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica. Pri tem me je zanimalo, koliko so zaposleni, ki imajo različno vrsto in stopnjo izobrazbe, bili vpleteni v sam proces uvajanja bivalne skupine in kako so potekala njihova izobraževanja. Druga skupina vprašanj je bila namenjena temu, da zaposleni razmislijo in opišejo svojo vlogo, naloge in kompetence, ki jih uporabljajo pri delu z uporabniki ter da svojo vlogo tudi ovrednotijo. Tretja in zadnja skupina vprašanj pa se osredotoči na razmišljanje o tem, kaj je morebiti opaziti pri delu zaposlenih in pri delu z uporabniki drugače ter izpostaviti prednosti oziroma pomanjkljivosti novega koncepta dela.

Merski instrument je v celoti dodan v prilogi.

3.3. Populacija in vzorec

Populacijo v raziskavi predstavlja 20 zaposlenih v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica, ki so svoje delo v preteklosti opravljali v tem domu, po spremembi koncepta dela pa delo opravljajo v bivalni skupini ali pa so del projektne skupine, ki je projekt načrtovala (t.i. domovi četrte generacije). Časovno mojo populacijo predstavljajo vsi zaposleni, ki so bili prisotni na svojem delovnem mestu v času izvedbe raziskave, in sicer meseca aprila in maja 2017.

Vzorec v moji raziskavi je neslučajnostni in priročni. To pomeni, da vsaka enota populacije ni imela enake možnosti, da pride v vzorec. Vzorec so sestavljale samo tiste enote populacije, ki so mi bile najbolj dostopne in s katerimi sem se lažje dogovorila za izvedbo intervjuja. Tako mi je najbolj v pomoč bila strokovna delavka, vodja projekta uvajanja bivalne skupine, ki sem jo spoznala v času študijske prakse. Ona mi je pomagala pri organizaciji in izvedbi celotne raziskave, saj je bila posrednica tudi do zaposlenih v drugih kadrih, s katerimi sem se kasneje sama dogovorila za srečanje. Zdi se mi pomembno, da sem v raziskavo vključila zaposlene iz različnih strok, saj sem na ta način dobila širši pogled na obravnavan raziskovalni pojav, katerega pomemben del je vsak od zaposlenih.

3.4. Zbiranje podatkov

Podatke sem zbirala s pomočjo delno standardiziranega vprašalnika. Intervjuje sem izvedla z vsakim posameznikom posebj. Vprašanja, ki sem jih postavljala intervjuvancem so bila

konkretna, ampak odprtega tipa in zato so dopuščala zaposlenim prostor za dodatna vprašanja in/ali razlage.

O času in prostoru izvedbe intervjuja sem se dogovorila z vsakim posameznikom posebej, kakor je njim najbolj ustrezalo. Skušala sem jim se prilagoditi tako, da na noben način nisem motila njihovega procesa dela. Pogovori s strokovnimi delavkami so potekali v pisarnah, saj je to njihov individualni prostor, kjer nam je bila omogočena zasebnost in potreben mir za izvedbo intervjuja. Z ostalimi zaposlenimi, ki nimajo lastne pisarne, pa sem intervjuje izvedla na različnih lokacijah. Z nekaterimi sem se dobila v prostorih doma, ki jih nobeden ne uporablja, z nekaterimi pa sem odšla na kavo ali v park in smo se tam pogovorili. Vsi intervjuji so potekali nemoteno, ne glede na lokacijo njihovega izvajanja. Čas izvajanja je bil prav tako različen. Tako sem intervjuje opravljala v času malice, prej ali po delovnem času zaposlenih.

Intervjuje sem začela izvajati v mesecu aprilu 2017 in sem jih zaključila v maju 2017. Trajanje intervjujev je bilo različno. Povprečno sem enemu pogovoru namenila od 30 do 60 minut. Zaradi lažje analize podatkov sem intervjuje, za katere sem dobila dovoljenje zaposlenih, snemala. Druge sem osebno zapisovala in si sproti beležila.

Vsem svojim sogovornikom sem razložila, da so intervjuji namenjeni izključno mojemu raziskovalnemu delu in da jih ne bom izkoristila v nobene druge namene ali jih zlorabila ter sem jim zagotovila popolno anonimnost osebnih podatkov.

3.5. Analiza podatkov

Pridobljene podatke sem analizirala po metodi kvalitativne analize.

Posnete intervjuje sem še enkrat poslušala in jih zapisala v Wordov dokument v knjižnem slovenskem jeziku zaradi boljše preglednosti in lažje obdelave podatkov. Vsak intervju sem odprto kodirala po pravilih za odprto kodiranje, ki smo se ga naučili na fakulteti. Odprtemu kodiranju je sledilo osno kodiranje, ki sem ga prav tako naredila po navodilih. Na koncu sem izvedla še odnosno kodiranje. Na ta način sem vse pomembne podatke strnila na enem mestu. Med njimi sem poiskala povezave, ki sem jih opisala pri rezultatih raziskave.

4. Rezultati

V tem poglavju predstavljam rezultate raziskave. Zaradi lažje preglednosti sem vsebino ločila glede na teme, ki sem jih opredelila s kvalitativno analizo podatkov.

Delovno mesto

Zaposlene v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica sem spraševala o njihovi izobrazbi in o delovnem mestu, na katerem delajo po uvajanju bivalne skupine. Tako sem odgovore na vprašanja dobila od diplomirane medicinske sestre, ki dela tudi kot vodja tima v bivalni skupini (...*diplomirana medicinska sestra (A1); Delam kot vodja tima v bivalni skupini (A2)*), dveh srednjih medicinskih sester (*Po poklicu sem srednja medicinska sestra in tudi opravljam delo medicinske sestre v bivalni skupini (B1)*), negovalke (*Delam kot tehnik zdravstvene nege (C1)*), strokovne vodje, ki je po izobrazbi socialna delavka (*V bivalno skupino sem vključena kot strokovna vodja (E1)*), gospodinje in delovne terapevtke, ki je tudi članica projektne skupine (*sem pa članica projektne skupine (D1)*).

Načrtovanje bivalne skupine

Ideja za uvajanje novega koncepta dela se je pojavila z arhitekturnimi spremembami obstoječega stanja doma (*Ideja o spremembi načina dela je bila usklajena z načrti adaptacije glavne stavbe (A3); in zmanjševanja večposteljnih sob (A5)*). Bivalne skupine so temelj prihodnosti in domu omogočajo prehod iz trenutnega stanja - standardizacija storitev, hierarhično vodenje, naravnost na storitve - k željenemu stanju - organizacija manjših skupin, izbira storitev, naravnost na stanovalca. S tem bodo lahko zagotovili kakovost življenja in dvignili standard vseh uporabnikov, ki živijo v domu (...*z dvigom standarda za stanovalce (A4)*).

Načrtovanje za uvajanje bivalnih skupin je prevzelo vodstvo doma (*Načrtovanje je potekalo tako, da so se vodilni v domu verjetno najprej pogovarjali med sabo (B2); Za to so bili zadolženi naši nadrejeni (F3); Organizacijo in načrtovanje bivalnih skupin so prevzeli nase vodilni delavci (G2)*). Zaposleni o samem poteku načrtovanja niso imeli veliko informacij. Nekateri so povedali, da je vodstvo doma iskalo nove načine dela z medsebojnimi pogovori in da so mnenja o sodobnih oblikah življenja starih ljudi poiskali tudi pri drugih domovih, ki so že uvedli bivalne

oziroma gospodinjske skupine (*Mislím pa, da so tudi poskušali poiskati mnenja nekaterih drugih domov, kateri so že začeli delati po novem konceptu (B4)*).

Vodilni delavci so za lažji potek dela formirali projektno skupino, ki je bila zadolžena za pripravo projekta, kot tudi za njegov nadaljnji potek (*Nato je sledilo oblikovanje projektne tima (D5)*). Vsak izmed zaposlenih v domu starejših je imel pravico sam se odločiti ali bo pri projektu sodeloval (*...so se zaposleni sami odločili, kateri želijo sodelovati (D13)*; *in če smo bili za smo se samovoljno prijavi (G5)*). V času načrtovanja bivalnih skupin je projektna skupina spodbujala zaposlene, naj tudi sami izpostavijo svoje ideje in videnje celotnega projekta (*vzpodbujali smo zaposlene (D21)*; *naj sami vnašajo svoje ideje (D22)*).

Izobraževanje

Ena od pomembnejših tem mojega raziskovalnega dela je bila tema o izobraževanju. Vsak od zaposlenih, s katerimi sem se pogovarjala, mi je opisal, kako so potekala izobraževanja na formalni in neformalni ravni ter katerih izobraževanj so se oni sami udeležili.

Na formalni ravni so mi vse sogovornice omenile izobraževanje, ki ga je vodilo podjetje Firis Imperl d.o.o., z nazivom 'Kultura, naravnana na osebo', katerega del so bile tudi one same (*...smo v izobraževanje 'Kultura, naravnana na osebo' vključili 26 zaposlenih iz vseh področij dela (A8)*; *Že pred časom smo imeli izobraževanje v domu z naslovom 'Kultura naravnana na osebo' (B5)*; *Začeli smo z izobraževanjem 'Kultura naravnana na osebo' (E2)*). Izobraževanje na formalni ravni je bilo organizirano tudi na terenu. To je zajemalo ogledе drugih domov po Sloveniji in enega v tujini (*...tri zaposlene so si ogledale podobne oblike bivalnih enot v Nemčiji (A17)*; *...smo si ogledali tudi različne domove po Sloveniji – Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah (E13)*), kjer že delajo po novem konceptu. Vodilni delavci so določili število zaposlenih, ki se je udeležilo izobraževanj na terenu (*Sama sem bila na ogledu enega, v Šentjuru pri Celju. Tako so določili vodilni delavci. (B8)*). Trudili so se, da je vsak izmed zaposlenih bil deležen katerega izmed terenskih izobraževanj (*Zdi se mi, da so nas razporedili tako, da je na ogled po Sloveniji hodil del po del delavcev. Vsak je imel priložnost videti vsaj nekaj (B9)*).

Skoraj vsi zaposleni so povedali, da so se s skupnimi pogovori veliko naučili in da na ta način najlažje rešujejo težave, ki se pojavijo pri delu v bivalni skupini (*kjer smo se pogovarjali o*

novem načinu dela (F7); Reševanje problematike vedno deluje na način, da se tim pogovarja (G14)).

Izobraževanja na neformalni ravni so potekala znotraj institucije, med zaposlenimi in njihovimi nadrejenimi (*Na dodatna vprašanja smo skušali odgovoriti na izobraževanjih v domu (A18); ...s skupnimi sestanki in pogovori (B60)*). Ta način izobraževanja še vedno traja, saj se zaposleni skozi neposredno delo z uporabniki še vedno učijo in iščejo ustrezne rešitve (*Zdaj smo v tem pilotnem projektu 6 mesecev, veliko smo se naučili kar v hođu, sproti (B59)*).

Informiranost o uvajanju bivalne skupine

Posameznice so izpostavile, da je razen načrtovanja same bivalne skupine bilo potrebno še seznanjanje vseh zaposlenih (*Pred pričetkom smo izvedli kick off dogodek za vse zaposlene (A21); Mi ostali smo za to izvedeli kasneje, ko so nas o tem obvestili (G3)*), uporabnikov bivalne skupine (*O načrtovanju bivalnih skupin se je obvestilo oskrbovance (C4); Pred konkretnim uvajanjem pa smo seveda tudi seznanili stanovalce (D18)*), kakor tudi svojcev in javnosti (*...svojce in javnost s projektom (A23, A24); kot tudi širši javnosti (E10)*).

Pričakovanja

Pričakovanja, ki jih ima organizacija glede dela v bivalni skupini, so zaposleni opisali s svojimi besedami, možno pa jih je strniti v nekaj ključnih ugotovitev.

Da so bila pričakovanja velika (*Pričakovanja naše organizacije se mi zdijo velika (B10)*) in da obstaja želja po uspešnosti (*saj je to nov projekt, za katerega vsi želimo, da bi bil uspešen (B11)*), nam kažeta, da so se zaposleni zelo zavzeli za nov koncept dela in da si želijo novih projektov in sprememb.

Z novim projektom prav tako želijo dvigniti zadovoljstvo, kvaliteto dela (*Pričakujemo, da bo delo v bivalnih skupinah sčasoma, postopoma prineslo večje zadovoljstvo (D23); in kvaliteto dela (D24)*), storitev, ki jih ponujajo (*dvigniti kvaliteto storitev (A28)*), in življenja stanovalcev (*Pomembno je uvajati sodobne oblike bivanja za starostnike, saj s tem dvigujemo njihovo kvaliteto življenja (A31)*). Organizacija želi, da bi se povečal občutek domačnosti za uporabnike (*Pričakovanja organizacije so, da bi se oskrbovanci počutili kot doma (C10)*), saj bi s tem

omogočili kakovostno oskrbo starih ljudi. Nekateri so tudi izpostavili, da je potrebno razmišljati o potrebah in željah, ki jih imajo uporabniki ter jih pri delu upoštevati (*in premik v glavi, da bomo lahko prisluhnili stanovalcu in njegovim potrebam (E18)*). Pričakujejo, da bodo to uspeli doseči, saj delo sedaj poteka v majhnih skupinah, kjer je vsakemu posamezniku zagotovljena večja individualnost (*delo v manjših skupinah (F13); in da bo v domu več individualnih aktivnosti s stanovalci (G19)*).

Razen sprememb, ki se nanašajo na delo z uporabniki, zaposleni pričakujejo tudi spremembe v delovnem okolju oziroma v načinu dela zaposlenih (*Prav tako si želimo več osebnega pristopa (D25); mirnosti (D26); in empatije pri delu (D26)*). Nekateri pričakujejo, da bo delo v manjših skupinah imelo mnoge prednosti tudi za proces dela in medosebne odnose med zaposlenimi (*Prav tako se bomo poskušali prilagoditi z delom (E19); in časom (E20); Pričakujem boljše medosebne odnose (E21)*).

Večina zaposlenih pričakuje, da bodo z upoštevanjem zahtev takšnega koncepta dela naredili korak v prihodnost (*Kakor v drugih organizacijah, moramo tudi mi gledati naprej, in se ravnati po zahtevah, ki jih prinaša prihodnost (B12)*) in kar je še pomembnejše, korak k dezinstucionalizaciji (*Pri tem projektu gre za velik premik k dezinstucionalizaciji (E22)*).

Delo s starimi ljudmi v bivalni skupini

Na vprašanje o poteku dela v bivalni skupini sem od zaposlenih dobila veliko opisov, ki sem jih združila v dve skupini – naloge in vloge zaposlenih ter kompetence in veščine.

Pri vseh je opaziti, da je delo, ki ga opravljajo v bivalni skupini, zelo raznoliko in da je, ne glede na stopnjo izobrazbe, sestavljeno iz več opravil in nalog (*Delo je zelo raznoliko in pestro (G24)*). Vodja bivalne skupine je izpostavila nekatere njene bistvene naloge – strokovno delo (*...opravljam v bivalni skupini strokovno delo (A33)*), vodenje (*poleg tega pa še vodim (A34)*), usmerjanje (*...in usmerjam tim pri vsakdanjem delu (A35)*), nadzorovanje (*nadzorujem potek in kvaliteto dela (A36)*), vključevanje v delo (*ter se vključujem vanj (A37)*). Nekateri zaposleni tudi pomagajo drugim sodelavcem pri delu (*Pomembno je, da sodelavci z našo pomočjo razvijejo kompetence (A44); da so pri svojem delu samostojni (A45)*) in na ta način omogočajo lažje uvajanje v nov koncept dela. Posameznice so povedale, da opravljajo nekaj istih nalog in vlog v bivalni skupini. Nekateri menijo, da je njihova vloga zelo pomembna oziroma najpomembnejša,

saj opravljajo zahtevno delo v bivalni skupini in z usvojenim znanjem omogočajo nemoten potek dela (*Vloga medicinske sestre je kar pomembna, saj imam veliko nalog in obveznosti na svojem urniku (B25); Zaradi usvojenega znanja, s katerim razpolagamo imamo največ možnosti za nemoten potek vseh del (C33)*). Od skupnih nalog so bile izpostavljene zdravstvena nega in oskrba, deljenje terapije ter deljenje obrokov (*in delitev zajtrka (F20)*). Nekateri menijo, da se je ob uvajanju bivalnih skupin obseg dela povečal (*saj po novem konceptu dela vsi delamo več stvari, kot smo jih delali prej (B17)*). Delo zajema medicinske postopke, kuhanje in delitev čaja, pogovor s stanovalci in njihovimi svojci, organizacijo dela (*Velikokrat organiziram delo v timu, še posebej takrat, ko je vodja odsotna (B26); To mi je najbolj težko in zahtevno, ampak se trudim opraviti svoje delo tako, kot rabi (B27)*). Delo zajema tudi kopanje, dvigovanje, opazovanje zdravstvenih sprememb, stik z zdravnikom ipd.

Naloge in vloge zaposlenih se razlikujejo glede na njihovo delovno mesto v bivalni skupini in glede na stopnjo izobrazbe. Zaposlene, ki so del projektne skupine, so nekoliko manj v stiku z uporabniki in nekoliko več skrbijo za nemoten potek dela. Njihovo delo je strokovno in organizacijsko. Nekatero zaposlene se trudijo svoja strokovna znanja o sodobnih oblikah bivanja starih ljudi prenesti ostalim zaposlenim (*Trenutno je to le izobraževanje (D34)*) in jim nuditi pomoč pri delu (*in pomoč pri reševanju težav (D36); Sama se trudim biti na razpolago svojim sodelavcem (E41)*).

Na vprašanje o kompetencah in veščinah, ki jih uporabljajo pri delu, so vsi sogovorniki izpostavili naravnost na stanovalce (*Od kompetenc in veščin, ki jih uporabljam se mi zdijo najpomembnejši ustrezna komunikacija (A47); naravnost na stanovalce (A48); saj je vsak stanovalec individua za sebe in ima vsak svoje potrebe in želje (B29); Pomembno je z vsakim od njih najti skupni jezik (B30)*), kar pomeni, da se zaposleni zavedajo, da so uporabniki na prvem mestu in da se samo z ustrezno komunikacijo in z upoštevanjem individualnosti vsakega posameznika lahko razvijejo dobri medosebni odnosi, ki so bistvenega pomena za potek dela v bivalni skupini (*ter spodbujanje dobrih medsebojnih odnosov (A50); ...ustvarjanje dobrih medosebnih odnosov (C42)*). Da bi delo v bivalni skupini potekalo brez zapletov, morajo zaposleni pri svojem delu biti odgovorni, medsebojno sodelovati (*je zelo pomembno tudi timsko delo (E38)*), se pogovarjati (*in komunikacija (E39)*) in poskrbeti, da težave in konflikte rešujejo sproti (*kot tudi sposobnost za reševanje konfliktov (E40); reševanje konfliktov (D38)*). Kot

pomembne kompetence in veščine so nekateri izpostavili tudi prijaznost, empatijo, vztrajnost, samostojnost, dostopnost zaposlenim ipd.

V domu starejših občanov so pri delu s starimi ljudmi pomembna tudi strokovna znanja in veščine, ki jih je vsak od zaposlenih pridobival v času svojega izobraževanja in s praktičnim delom (*Pri delu uporabljam tudi strokovna znanja zdravstvene nege in oskrbe, za kar sem se tudi učila v srednji šoli (B32); in z izkušnjami, ki jih imam na področju strokovnega socialnega dela (E33); in pa večletnem opravljanju tega dela v domu starejših (C36)*).

Nekateri so med pogovorom omenili tudi pripravljenost na spremembe, kot svojo kompetenco, saj brez tega ne bi bilo možno uvajati novih konceptov dela.

Razlika med delom v bivalni skupini in prej

Zaposlene v domu starejših sem spraševala o tem, kako se njihovo delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin. S tem sem želela pridobiti vpogled v spremembe, ki so se zgodile za zaposlene.

Večini zaposlenih so se naloge pri sedanjem delu povečale (*Pri sedanjem delu prevzemam večjo odgovornost (A54); povečale so se kompetence (A55)*). Tudi obseg nalog in odgovornosti je sedaj večji (*Pred uvajanjem bivalnih skupin je vsaka služba imela svoj opis del in nalog, ki jih mora izpolniti v predpisanem delovnem času (B38); Sedaj pa ni več točno opredeljeno, poprijeti je treba tudi za druga dela, katera niso opisana v pogodbi (B39)*). Vsi zaposleni, ki so prej opravljali samo naloge zdravstvene nege in oskrbe, morajo sedaj opravljati tudi gospodinjska opravila in obratno (*Ne opravljam več samo zdravstvene nege in oskrbe (G50); ampak moram sodelovati tudi pri gospodinjskih opravilih (G51); Sedaj opravljam tudi nego stanovalcev, ki jo prej nisem morala (F39)*).

Nekatere sogovornice opažajo manjše število konfliktov in svoje delo sedaj opisujejo kot umirjeno in bolj tekoče (*Prav tako pa opažam, da je v tem času bilo tudi manj konfliktov med varovanci (C48); Samo delo je zame bolj umirjeno (C52); in tekoče (C53)*). Prav tako je prej bil večji poudarek na delovnem procesu in temu se sedaj s prilagajanjem in večjo elastičnostjo pri delu skušajo izogniti (*ne pa izključno s tem, kako bo potekal proces dela (D46); Nasploh se*

želimo izogibati preveč formuliranim, utečenim postopkom (D47); Lahko rečem da je pri delu več elastičnosti (D48)).

Nekateri so povedali, da je po uvajanju bivalnih skupin njihovo delo ostalo isto (*Moje delo se ni spremenilo (E45); Kot strokovna vodja delam v domu že več let in zato tudi skrbim za organizacijo in potek takšnih projektov (E46)*).

Prednosti bivalne skupine

Prednosti bivalne skupine, ki so jih opazile zaposlene, so mnoge. Izpostavile so, da so se z novim konceptom dela zaposleni bolj povezali med sabo (*Kot prednost seveda vidim boljšo povezanost med timom v prizidku (A66), in boljše sodelujemo med sabo (F38)*). Razlog za večjo povezanost in boljše medsebojno sodelovanje med zaposlenimi vsi vidijo v prisotnosti istih zaposlenih v bivalni skupini, ki sodelujejo kot tim (*Boljše je ker je vedno prisoten isti tim (G55); Prednosti so gotovo te, da jih oskrbuje manjše število ljudi (D56)*). To je omogočilo tudi spoznavanje uporabnikov in povezovanje z njimi (*Stanovalci se tako lažje in prej navadijo oziroma navežejo na zaposlene (C15); in zato lahko boljše spoznaš vsakega stanovalca, kot tudi on tebe (E25)*) ter z njihovimi svojci (*...s tem se lahko približajo tudi njihovim svojcem (C20); Svojci vejo, na koga se v vsakem trenutku lahko obrnejo (D61)*). Zaposleni prej opravijo jutranjo nego, saj jo opravlja več zaposlenih, kot je to bilo prej (*in nega je boljše in hitrejše opravljena (G60)*). Posledično imajo več časa za druženje z uporabniki, pogovor ali druge dejavnosti.

Opisali so tudi spremembe, ki so se zgodile za uporabnike. Posamezniki sedaj bolj izražajo, kaj si želijo, zaposleni pa se še bolj trudijo, da upoštevajo njihove želje in potrebe ter s tem zagotovijo zadovoljstvo svojih uporabnikov (*Stanovalci čutijo določeno spremembo (A59); in so zadovoljni (A60); Stanovalci so v glavnem zadovoljni (B40)*). Večina trdi, da se stanovalci po uvajanju bivalnih skupin bolj pogosto vključujejo v skupne aktivnosti in da je več povpraševanja po le teh (*več stanovalcev sodeluje pri skupinah in skupnih aktivnostih (F43); Na primer, če se zgodi, da slučajno kakšen dan ni skupine, vsi takoj sprašujejo, če danes ne bo srečanja in druženja (B51)*). Nekateri so opazili, da so uporabniki srečni in da se je njihovo življenje nekoliko izboljšalo (*Vsekakor je uporabnikom všeč vsaka nova dejavnost, ki izboljša njihovo življenje (D49); Imam pa občutek, da so srečni (D54)*). Večina je kot prednost izpostavila delo v manjši skupini (*Prednosti so gotovo te, da jih oskrbuje manjše število ljudi (D56); Prav tako je*

to korak stran od velike institucije (E27)). To olajša sam proces dela zaposlenim, uporabnikom pa omogoča večjo individualnost, izražanje želja in potreb, kot tudi njihovo uresničevanje (*ali uresničijo skupaj kakšen načrt (D60); ki dopušča stanovalcem spreminjanje (E28); in izražanje potreb in želj (E29)*).

Ko v dom pridejo novi stanovalci in so nameščeni v bivalno skupino, se hitreje vključijo v skupnost, saj je sedaj tudi več skupnih aktivnosti, ki vključujejo tako zaposlene kot tudi stanovalce doma (*Novosprejeti stanovalci se hitreje vključijo (A62); in sodelujejo z zaposlenimi pri gospodinskih opravilih (A63)*). Večina zaposlenih je opazila tudi spremembo za stanovalce, ki so ovirani pri gibanju, saj nego sedaj opravlja več zaposlenih in jim tako omogoča več dvigovanja iz postelj (*Čeprav vidim, da je tudi za njih nekoliko bolje, še posebej v dopoldanskem času, saj so večkrat dvignjeni na invalidski voziček (B45)*) in posledično tudi več druženja s sostanovalci in svojci (*in posledično so tudi več zunaj na svežem zraku (C65); ali s svojci (C66)*).

Koncept bivalnih skupin je za zaposlene Doma starejših občanov Ilirska Bistrica nova izkušnja. Glede na to, da se navade in potrebe ljudi v starosti ves čas spreminjajo (*pa tudi naše navade so se bistveno spremenile (D31)*), morajo domovi za stare ljudi nuditi alternativo dosedanjemu načinu življenja v instituciji. Nekateri so povedali, da je starost izziv za današnjo družbo (*Življenjska doba se še veča in starost je izziv za vsako družbo (D33)*) in da je pomembno slediti zahtevam današnjega časa in s tem ohraniti konkurenčnost doma za stare (*da bomo domovi z boljšimi programi postajali bolj konkurenčni (D32)*). Vsi zaposleni so takšen koncept dela ocenili kot ustrezen in se zavedajo, da je takšna oblika skrbi za stare ljudi naša prihodnost (*in temelj za v bodoče (A73); Ocenjujem, da je celoten koncept ustrezen (B33); Pomanjkljivosti zaenkrat ne vidim, saj delo poteka brez zapletov (68)*).

Pomanjkljivosti bivalne skupine

Zaposleni so glede pomanjkljivosti, ki so jih opazili pri delu, povedali, da so normativi, ki so določeni s strani države, neprilagojeni novim konceptom dela (*Normativi v Sloveniji še niso dovolj prilagojeni tem konceptom (A52)*) in da je premalo zaposlenih v bivalni skupini (*Kot največjo pomanjkljivost vidim pomanjkanje delovne sile (B36)*). Posledica tega je, da se je povečal obseg dela zaposlenih (*Zdi se mi, da je dela zdaj še več (B37)*), ki težko opravijo vso potrebno delo znotraj delovnega časa. Nekateri so opazili, da se uporabniki pritožujejo nad

čistočo osebnih prostorov oziroma sob kot tudi skupnih prostorov (*Nekateri se pritožujejo, ker ni rednega čiščenja (F44); saj se stanovalci občasno pritožujejo nad čistočo njihovega okolja (G64)*).

Koncept bivalnih skupin je večina zaposlenih ocenila kot pomanjkljiv zato, ker je dolgotrajen (*Seveda je pa to proces, ki, kot pravijo strokovnjaki, traja od 7 do 10 let, da bi zaživel tako, kot je zamišljen v teoriji (B35)*). Delo v bivalnih skupinah zahteva veliko izobraževanj zaposlenih, timskega dela in prilagajanja. Nekateri so opazili, da niso vsi zaposleni enako izobraženi in zato pri svojem delu z uporabniki ne morejo biti enako učinkoviti (*Mislím, da bi morali biti vsi enako izobraženi na tem področju, saj vsi zaposleni delamo neposredno z našimi varovanci (C69)*). Manjka jim tudi več odzivov in komentarjev uporabnikov, saj samo z opazovanjem zaposleni ne morejo točno določiti, kakšno mnenje imajo o novem konceptu dela (*vsaj o tem ne govorijo veliko (F42); Jaz ne bi govorila o ne vem kako vidnih reakcijah ali komentarjih (D52)*).

Večina je povedala, da so prostori znotraj doma, kljub delni adaptaciji, še vedno neustrezni za takšno obliko bivanja in življenja uporabnikov (*razen nekoliko arhitekturno neprimernih prostorov (E56); prostori se mi zdijo še vedno preveliki (F48); Tukaj še posebej mislim na dolge hodnike (F49)*). Dom starejših občanov Ilirska bistrica bi potreboval še več prostorskih prilagoditev, da bi proces dela, kot je zamišljen v teoriji, lahko nemoteno potekal v prihodnosti in da bi lahko uspešno nadaljevali z delom bivalnih skupin (*menim da, predvsem zaradi arhitekturnih sprememb, koncepta bivalnih skupin ne bomo mogli v celoti izpeljati (A71)*).

Razmislek o ponovnem uvajanju bivalne skupine

Na koncu sem zaposlene vprašala, kaj bi morebiti bilo potrebno spremeniti ali narediti drugače pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini.

Večina je izpostavila, da je potrebno večje število delavcev (*Nasplošno več zaposlenih bi omogočilo, da delamo tako, kot je zamišljeno (G65)*), ki bi lahko delo opravljali bolj kakovostno, če bi jih bilo več.

Nekateri menijo, da bi bilo potrebno več neformalnega izobraževanja, v okviru katerega bi se zaposleni bolj pogosto srečevali in pogovarjali o novem načinu dela (*in pogovarjali o tem, kako spremeniti način dela (D64)*) ter bi spremembe uvajali postopoma (*ki bi ga z našo pomočjo*

počasi tudi uvajali (D65)). Menijo pa tudi, da se še niso dovolj izobraževali na vseh področjih dela in da so večino znanj, ki jih imajo, pridobili s praktičnim delom (zaposlenim v bivalni skupini ponudila izobraževanje o tiskem delu (E56)).

5. Razprava

Razvoj bivalnih skupin v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica sem raziskovala v sodelovanju z zaposlenimi, ki delajo v omenjeni skupini in z vodilnimi delavci, ki so zadolženi za uvajanje in spremljanje novega koncepta dela. Zanimalo me je, kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine in izobraževanje zaposlenih za delo. Prav tako sem raziskovala spremembe, ki so se zgodile ob uvajanju bivalne skupine in kaj zaposleni ocenjujejo kot prednosti ali pomanjkljivosti novega načina dela.

Slovenija danes še vedno velja za zelo institucionalno usmerjeno državo, kar je delno posledica tradicije. Domovi za stare ljudi so postali pogost prostor za življenje starih ljudi, še posebej takrat, ko več ne morejo sami skrbeti zase v domačem okolju (Mali 2008). Dom starejših občanov Ilirska Bistrica je kombiniran socialnovarstveni zavod, ki deluje že 26 let in ima svojo kapaciteto, ki zajema 231 uporabnikov, vedno polno. Z vključevanjem v raziskavo merjenja zadovoljstva E-Qalin so postali bolj pozorni na tiste elemente v instituciji, ki potrebujejo spremembe. Prav tako so zaradi standardov, ki jih predpisuje država, začeli z arhitekturnimi spremembami obstoječega stanja doma oziroma z zmanjšanjem večposteljnih sob. Vse to so bili razlogi za razmišljanje o sodobnih konceptih dela s starimi ljudmi v prihodnosti. Tudi Mali (2006) omenja, da življenje v domovih zahteva večjo fleksibilnost. Dom naj bi bila institucija, ki bi uporabnikom omogočala individualnost, vključevanje v procese odločanja in realiziranje lastnih idej in potreb.

Ramovš (2003) pravi, da bo skrb za kakovostno življenje starih ljudi v prihodnosti prednostna naloga družbe. Strinjam se, da je oskrba starih ljudi pomembna družbena tema, kot tudi tema stroke socialnega dela. Dejstvo je, da se družba stara in vsaka država bi morala imeti odgovore in rešitve za nove trende, ki se pojavljajo v današnjem času, starost pa je zagotovo eden izmed njih. Zaposleni v domu starejših se zavedajo, da se potrebe starih ljudi spreminjajo, prav tako tudi njihov način življenja. Trenutni institucionalni sistem pa ne more zagotoviti in zadovoljiti potreb, navad in pričakovanj prihajajoče generacije. In čeprav se nam včasih zdi, da stari ljudje v naši družbi razpolagajo samo z dvema oblikama bivanja – domače okolje ali institucija, temu ni tako. Obstaja več oblik življenja v domačem okolju, polinstitucionalnem in institucionalnem varstvu. Bivalne skupine pa so samo ena od oblik, ki jih zasledimo v tem spektru (Boljka, Ogrin 2013).

Gospodinjske skupine, kot pravi Lenarčič (2012) predstavljajo delovno-sožitni koncept domov četrte generacije, ki v ospredje postavi posameznika in normalizacijo življenja. Dom starejših občanov Ilirska Bistrica je uvedel prvo bivalno skupino v novembru 2016. Ko se uvajajo novi koncepti in načini dela, je potrebna dobra priprava, učenje in podrobno spoznavanje novosti, ki jih slednji prinašajo. Prav to me je v moji raziskavi najbolj zanimalo. Kako lahko dom, ki je do nedavno veljal za dom tretje generacije, vpelje tako zahteven koncept dela.

Dom starejših občanov Ilirska Bistrica je želel narediti spremembo in zato so se odločili, da bodo z uvajanjem sodobnih oblik bivanja za stare ljudi velik dom, kot je njihov, najprej organizirali v manjše skupine. Le te bodo omogočale normalizacijo življenja vsakega posameznika in prilagajanje življenjskega okolja, ki se bo skušalo čim bolj približati domačemu okolju. Na ta način bodo izginjali elementi totalne ustanove, uporabniki pa bodo imeli večjo možnost za izbiro storitev in izražanje lastnih želj in potreb. Zaposleni ne bodo več strogo sledili urniku, hierarhiji in strogo določenim storitvam, ampak bodo pri delu bolj fleksibilni, sodelovali bodo v timu, z uporabniki bodo pa sodelovali tako, da bodo bolj naravnani na vsakega posameznika in upoštevali bodo njihovo individualnost.

Vodstvo doma, ki je načrtovalo uvajanje koncepta, je bilo zadolženo tudi za organizacijo izobraževanj za zaposlene. Na formalni ravni je potekalo izobraževanje 'Kultura, naravnana na osebo' za vse zaposlene v bivalni enoti. Del zaposlenih pa si je ogledal tudi nekatere domove po Sloveniji in v Nemčiji, kjer že delujejo po novih konceptih in so s terenskim izobraževanjem pridobivali nova znanja. S tem se formalno izobraževanje ni končalo, saj v domu načrtujejo nadaljevati z izobraževanji tako vodstvenega tima kot tudi vseh ostalih zaposlenih. Neformalno izobraževanje je potekalo in še vedno poteka znotraj institucije, kjer se zaposleni med sabo pogovarjajo, raziskujejo, rešujejo probleme, iščejo skupne rešitve in si tako s timskim delom pomagajo. Pomembno se mi zdi to, da so o načrtovanju bivalnih skupin obvestili vse zaposlene v domu, uporabnike, njihove svojce in javnost. Prav tako so se zaposleni in uporabniki lahko sami odločili, če želijo sodelovati oziroma živeti v bivalni skupini.

Delo v bivalnih skupinah je zelo raznoliko. Zaposlene v domu so mi opisale širok spekter nalog, ki jih imajo pri delu s starimi ljudmi. Bistvene naloge nekaterih zaposlenih so vodenje, usmerjanje, nadzorovanje, vključevanje v delo in pomoč sodelavcem pri uvajanju v nov način dela. Pri delu so prav tako opazile mnoge spremembe, odkar so uvedli bivalne skupine. Povedale

so, da so stanovalci bolj aktivni, kar pomeni, da se več pogovarjajo, sodelujejo pri različnih aktivnostih in sami bolj izražajo svoje želje in potrebe. Te spremembe so ključne, saj Imperl (2012) pravi, da je najpomembnejše v bivalnih skupinah dopuščati uporabnikom, da izražajo svojo voljo, potrebe, emocije in želje. Zaposleni morajo to od svojih uporabnikov tudi pričakovati in jih k temu spodbujati.

Povezovanje se ni zgodilo samo med uporabniki, ampak tudi med zaposlenimi. Ker so v bivalnih skupinah vedno prisotni isti delavci, je sedaj opaziti boljše medosebne odnose in manj konfliktov. Zaposlene so povedale tudi, da sedaj več sodelujejo s svojci uporabnikov, kar je še eden od pomembnih dejavnikov za uspešno delovanje takšne oblike bivanja. Svojci se lahko po svojih željah in zmožnostih, bolj ali manj aktivno vključujejo v življenje bivalne skupine (Ramovš 2013).

V domovih za stare ljudi so vedno zaposleni ljudje iz različnih strok in z različnimi stopnjami izobrazbe. Skrbeti morajo za veliko število uporabnikov in zato je pomembno, da vsi med seboj sodelujejo in delajo kot tim. Imperl (2012) govori o tem, da je v gospodinjski skupini pomemben celoten kooperativni tim. Ideja takega tima je, da vsak posameznik prevzame odgovornost na določenem mestu. O timskem delu mi je govorila večina zaposlenih. Zavedajo se, da brez ustrezne komunikacije in sodelovanja dela ne bi bilo mogoče uspešno opraviti. Delo v bivalnih skupinah jim je lažje zato, ker je vedno prisoten isti tim zaposlenih. To jim omogoča lažjo organizacijo in potek dela. Prav tako se zaposleni boljše poznajo med sabo in imajo večjo možnost spoznati vsakega uporabnika posebej, njegove navade in potrebe. To koncept bivalnih skupin tudi predvideva.

Odzivi zaposlenih na nov način dela, ki so predvsem pozitivni, so me nekoliko presenetili. Glede na to, da so vsi sogovorniki, s katerimi sem se pogovarjala, že dlje časa zaposleni v Domu starejših občanov Ilirska Bistrica, sem pričakovala, da ne bodo toliko pripravljene spreminjati dosedanjega načina dela. Zdi se mi, da človek lahko zelo hitro pade v neko rutino opravljanja dela, iz katere ni vedno enostavno priti ven. Zaposleni so me s svojimi pozitivnimi besedami o konceptu prepričali, da ni vedno tako in da so spremembe vedno dobrodošle. Menim, da se bodo tudi mlade generacije zaposlenih v takšnem konceptu dela dobro počutile, saj se ta koncept dela vse bolj širi v naši družbi, mladi pa si želijo sodelovanja in soodločanja pri delu.

Projektiranje takšnega koncepta dela zahteva veliko napora. Razen arhitekturnega prilagajanja je potrebno tudi razviti nov sistem dela. Za nove oblike bivanja, kot jih predstavljajo domovi četrte generacije, ne obstaja enotna rešitev. Vsak konkreten projekt (gradnja novega doma ali prilagajanje že obstoječih prostorov) je individualen in neponovljiv izdelek. (Imperl 2012: 59)

Dom starejših občanov Ilirska Bistrica se zaveda zahtevnosti takšnega projekta in kljub težavnostim, ki jih imajo zaradi premajhnega števila zaposlenih in prostorskih nepravilnosti, še naprej gledajo v prihodnost in iščejo konkretne rešitve za nadaljevanje projekta, saj so prepričani, da je to bila prava in nujna odločitev.

S kvalitativno raziskavo sem dobila obsežne besedne opise, kar vidim kot prednost pri raziskovanju. Pogovor oziroma intervju mi je omogočil lažje razumevanje raziskovalnega pojava kot tudi večjo sproščenost pri izvajanju.

Manjša ovira pri raziskovanju je bila zapisovanje besedila, saj mi vsi sogovorniki niso dali dovoljenja, da intervju snemam. V teh pogovorih sem morala biti bolj pozorna na samo zapisovanje, hkrati pa sem se trudila tudi ohranjati odnos s sogovorniki.

Ob zaključevanju raziskovanja se mi je pojavilo vprašanje o tem, koliko bi bili podatki raziskave posplošljivi na delo vseh domov, ki delajo po novem konceptu dela. Smiselno bi bilo raziskovanje razširiti na vse domove v Sloveniji, ki so uvedli ali uvajajo bivalne oziroma gospodinske skupine in pridobiti tudi njihove poglede na raziskovalni problem ter nato oblikovati skupne ugotovitve in zaključke.

6. Sklepi

Načrtovanje bivalne skupine

- Arhitekturne spremembe glavne stavbe doma starejših in želja po zagotavljanju višjega standarda in kakovosti življenja uporabnikov sta pripeljali do ideje in pobude za uvajanje bivalnih skupin.
- Načrtovanje bivalnih skupin je prevzelo vodstvo doma, drugi zaposleni niso bili del načrtovanja.

Izobraževanje

- Vsi zaposleni v bivalni skupini so se udeležili izobraževanja 'Kultura, naravnana na osebo', ki ga je izvajalo podjetje Firis Imperl d.o.o. v domu starejših.
- Izobraževanj na terenu, kjer so si zaposleni ogledali domove po Sloveniji in enega v Nemčiji, ki že delujejo po opisanem konceptu, se je udeležila večina delavcev bivalne skupine.
- Izobraževanja na neformalni ravni so potekala znotraj institucije, med vodilnimi delavci in drugimi zaposlenimi (sestanki, pogovori ipd.).

Informiranost o uvajanju bivalne skupine

- O uvajanju bivalnih skupin je vodstvo doma obvestilo vse zaposlene v domu, uporabnike in njihove svojce ter javnost.

Pričakovanja

- Zaposleni pričakujejo, da bodo z novim projektom dvignili kvaliteto storitev in povečali občutek domačnosti svojih stanovalcev.

Delo s starimi ljudmi v bivalni skupini

- Vsi zaposleni so svoje delo v bivalni skupini opisali kot raznoliko, pri svojem delu so naravnani na stanovalce, spodbujajo dobre medosebne odnose in upoštevajo želje in potrebe vsakega stanovalca.

- Bistvene naloge nekaterih zaposlenih so vodenje, usmerjanje, nadzorovanje, vključevanje v delo in pomoč sodelavcem pri uvajanju v nov način dela.
- Večina zaposlenih opravlja delo v skladu s poklicnimi znanji, ki so jih pridobili v srednji šoli in s praktičnim delom.

Razlika med delom v bivalni skupini in prej

- Nekaterim zaposlenim se je obseg dela z uvajanjem bivalnih skupin povečal in sedaj opravljajo določena dela, ki jih prej ni bilo treba.
- Po uvajanju bivalnih skupin je opaziti manj konfliktov med zaposlenimi, kot tudi med uporabniki.

Prednosti bivalne skupine

- Boljša povezanost med zaposlenimi, uporabniki in njihovimi svojci.
- Vedno so prisotni isti zaposleni v bivalni skupini.
- Uporabniki se več pogovarjajo, sodelujejo pri gospodinjskih opravilih in bolj izražajo svoje želje in potrebe zaposlenim. Novosprejeti uporabniki se hitreje vključijo v skupnost in sodelujejo pri aktivnostih.
- Gibalno ovirane uporabnike večkrat dvignejo iz postelje na invalidski voziček.

Pomanjkljivosti bivalne skupine

- Premajhno število zaposlenih, saj država omejuje institucije s predpisanimi normativi.
- Dolgotrajnost uvajanja koncepta, saj je za vse spremembe, ki so opisane v teoriji potrebno 7-10 let dela.
- Vsi zaposleni niso enako izobraženi, čeprav vsi neposredno delajo z uporabniki.
- Posamezniki menijo, da Dom starejših občanov Ilirska Bistrica potrebuje več arhitekturnih sprememb, da bi bivalne skupine lahko popolnoma zaživele.

Razmislek ob ponovnem uvajanju bivalne skupine

- Potreba po večjem obsegu izobraževanj za vse zaposlene.

7. Predlogi

- Glede na to, da je bilo izpostavljeno, da prostori, kjer so uvedli bivalne skupine, še vedno niso prostorsko popolnoma ustrezni za takšen koncept dela, predlagam, da dom izvede analizo o možnostih za prostorsko prilagoditev obstoječih prostorov doma, kjer so uvedli bivalne skupine, saj bi na ta način omogočili nadaljevanje dela tudi v prihodnosti.
- Predlagam večje število izobraževanj o uvajanju in načinu dela v bivalnih skupinah, kot tudi vključevanje vseh zaposlenih, ki delajo v bivalnih skupinah, v vsa izobraževanja (formalna in neformalna).
- Med zbiranjem podatkov o raziskovalni temi sem opazila, da ni veliko literature v slovenskem jeziku o sodobnih oblikah bivanja starih ljudi. Potrebno bi bilo zbrati teorijo in primere praktičnega dela ter jih strniti v knjigo ali priročnik, ki bi služil kot literatura za učenje zaposlenim, ki delajo v bivalnih skupinah, kot tudi študentom socialnega dela, ki se na tem področju še izobražujejo.
- Predlagam spremembo obstoječih standardov in normativov, ki ne zagotavljajo zadostnega števila zaposlenih v bivalnih skupinah.
- Predlagam izvedbo raziskave, ki bi se osredotočila izključno na uporabniško perspektivo in raziskala, kako oni sami doživljajo spremembe in življenje v domovih četrte generacije.

8. Literatura

- Boljka, U., Ogrin, A. (2013), *Da je skupaj lažje biti sam*: zbornik prispevkov o (so)bivanju starejših. Ljubljana: Zveza društev upokojencev Slovenije.
- Cijan, V., Cijan, R. (2003), *Zdravstveni, socialni in pravni vidiki starostnikov*. Maribor: Visoka zdravstvena šola.
- Davies, C. (1989), Goffman's Concept of the Total Institution: Criticisms and Revisions. *Human Studies*, 12, 1/2: 77-95.
- Dom pod gorco (2017), Dom za starejše: Dom 4. generacije domov za starejše. Dostopno na: <https://www.dompodgorco.si/predstavitev-doma.html> (22.4.2017).
- Dom starejših občanov Ilirska Bistrica (2017), Predstavitev. Dostopno na: <http://dso-ilb.si/index.php/predstavitev/> (27.3.2017).
- (2017), Hišni red. Dostopno na: <http://dso-ilb.si/index.php/hisni-red/> (27.3.2017).
- (2017), Zanimivosti. Dostopno na: <http://dso-ilb.si/index.php/zanimivosti/> (27.3.2017).
- Hojnik-Zupanc, I. (1994), *Institucionalno bivanje starih ljudi*. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
- (1997), *Dodajmo življenje letom*. Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije.
- (1999), *Samostojnost starega človeka v družbeno-prostorskem kontekstu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Imperl, F. (2012), *Kakovost oskrbe starejših – izziv za prihodnost*. Logatec: Firis Imperl d.o.o..
- Kerbler, B. (2011), Alternativne oblike bivanja za starejše. *Geografski obzornik*, 58, 3: 13-19.
- Kodeks etike socialnih delavk in delavcev Slovenije in Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu (2017). Dostopno na: https://www.fsd.uni-lj.si/izobrazevanje/studijska_praksa/gradivo%20obrazci/ (11.4.2017).

Lenarčič, A. (2012), *Domovi za starejše v Sloveniji: potrebe po konceptualnem in organizacijskem spreminjanju*. Kranj: Fakulteta za organizacijske vede (diplomsko delo).

Lymbery, M. (2005), *Social Work with Older People*. London: SAGE Publications Ltd.

Mali, J. (2006), Koncept totalne ustanove in domovi za stare. *Socialno delo*, 45, 1/2: 17-27.

- (2008), *Od hiralnic do domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- (2009), Spremembe v institucionalnem varstvu starejših. V: Hlebec, V. (ur.), *Starejši ljudje v družbi sprememb*. Maribor: Aristej (95-109).

- (2011), Pogled z vidika skrbi za stare ljudi: pripombe k predlogu zakona o socialnovarstveni dejavnosti. *Socialno delo*, 50, 1: 59-62.

- (2012), Uvajanje dezinstitutionalizacije na področju oskrbe starih ljudi. *Časopis za kritiko znanosti*, 40, 250: 86-94.

- (2013), Socialno delo s starimi ljudmi kot specializacija stroke. *Socialno delo*, 52, 1: 57-67.

Mali, J., Milošević-Arnold, V. (2006), Nekatere značilnosti razvoja domov za stare ljudi v Sloveniji po drugi svetovni vojni. *Socialno delo*, 45, 3/5: 169-181.

Mesec, B. (2009), *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: načrtovanje raziskave*. Študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Milošević Arnold, V. (2003), *Socialno delo s starimi ljudmi: izbrani članki in referati: študijsko gradivo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- (2006), Razvoj domov za stare ljudi. V: Završsek, D., Leskošek, V. (ur.), *Zgodovina socialnega dela v Sloveniji: Med družbenimi gibanji in političnimi sistemi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo (263-281).

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Republike Slovenije (2017), Socialnovarstvene storitve. Dostopno na: http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/socialnovarstvene_storitve/ (06.4.2017)

Pečjak, V. (1998), *Psihologija tretjega življenjskega obdobja*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (2010), *Ur. l. RS* 45/2010. Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV10060> (19.4.2017)

Ramovš, J. (2003), *Kakovostna starost: Socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka in Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

- (2013), Gospodinjska skupina. *Kakovostna starost*, 16, 3: 71-72.

- (2017), *Slovar: Starost*. Inštitut Antona Trstenjaka. Dostopno na: <http://www.inst-antontrstenjaka.si/gerontologija/slovar/1349.html> (18.4.2017)

Skupnost socialnih zavodov Slovenije (2017), Splošno o domovih in posebnih zavodih. Dostopno na: <http://www.ssz-slo.si/splosno-o-domovih-in-posebnih-zavodih> (19.4.2017)

Statistični urad RS (2010), *Starejše prebivalstvo v Sloveniji*. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/publikacije/spletni-katalog-publikacij/iskalnik-publikacij?id=1210> (27.12.2016).

Šircelj, M. (2009), Staranje prebivalstva v Sloveniji. V: Hlebec, V. (ur.), *Starejši ljudje v družbi sprememb*. Maribor: Aristej (15-45).

Tratnik Volasko, M. (2011), *Zagovorništvo starejših*, (Zbornik referatov in razprav, št. 1/2011). Ljubljana: Državni svet Republike Slovenije.

Zakon o socialnem varstvu (2007), *Ur. l. RS* 3/2007 (ZSV-UPB2). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5111> (06.4.2017)

Winter, H.P., Imperl, F. (2010), Oskrba starejših – mora ali izziv jutrišnjega dne. *Kakovostna starost*, 13, 1: 90-102.

9. Priloge

9.1. Vprašanja za intervju

1. Na katerem delovnem mestu v bivalni skupini delate?
2. Kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine?
3. Kako je potekalo/poteka izobraževanje zaposlenih?
4. Kakšna pričakovanja ima vaša organizacija glede dela v bivalni skupini?
5. Zakaj se vam zdi pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjskih skupin v domove za stare?
6. Opišite, kako poteka vaše delo v bivalni skupini.
7. Kako bi opredelili vašo vlogo?
8. Katera znanja, veščine in kompetence uporabljate pri svojem delu z uporabniki?
9. Kaj pri tem delu ocenjujete kot ustrezno in kaj kot manj ustrezno (prednosti, pomanjkljivosti)?
10. Kako se vaše delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin?
11. Kako se uporabniki odzivajo na nov način dela (njihove reakcije, komentarji)?
12. Kaj ocenjujete kot prednosti novega načina bivanja uporabnikov in kaj kot pomanjkljivosti?
13. Kaj bi morebiti bilo potrebno pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini narediti drugače?

9.2. Zapisi intervjujev

9.2.1. Intervju A

1. Na katerem delovnem mestu v bivalni skupini delate?

Sem *diplomirana medicinska sestra (1)* in *delam kot vodja tima v bivalni skupini prizidka (2)*.

A1: *diplomirana medicinska sestra*

A2: *in delam kot vodja tima v bivalni skupini*

2. Kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine?

Ideja o spremembi načina dela in skupna pot vodstva je bila usklajena z načrti adaptacije glavne stavbe,(3) z dvigom standarda za stanovalce (4) in s tem zmanjševanja več posteljnih sob. (5)

A3: Ideja o spremembi načina dela je bila usklajena z načrti adaptacije glavne stavbe,

A4: z dvigom standarda za stanovalce

A5: in zmanjševanja več posteljnih sob.

3. Kako je potekalo/poteka izobraževanje zaposlenih?

V letu 2013 smo načrtovali izobraževanje Kultura naravnana na osebo. (6) Bistvo izobraževanja je, da opravimo posamezne procese dela s stanovalci in da razmišljamo, na kakšen način bi lahko to izvedli, da bi bilo stanovalcem najbolj prijazno. (7) V letu 2014 smo v izobraževanje »Kultura, naravnana na osebo« vključili 26 zaposlenih iz vseh področij dela. (8) Izobraževanje je bilo v obsegu 9x4 pedagoških ur. (9) V letu 2015 je bilo v isto izobraževanje vključenih 27 zaposlenih, (10) kar prinaša skupaj 55% vseh zaposlenih. (11) Vzporedno se je izobraževal širši vodstveni tim, skupaj 13 zaposlenih, (12) ki je razmišljal o organizacijskih (13) in sistemskih pogojih za razvoj kulture, naravnane na osebo. (14)

V letu 2016 smo se tri zaposlene vključile v izobraževanje za vodje organizacijskih enot, kar je nujna podlaga za zagon bivalnih skupin. (15) Poleg izobraževanja, smo si ogledati dom, kjer že delujejo po novih konceptih. (16) Lani so si tudi tri zaposlene ogledale podobne oblike bivalnih enot v Nemčiji. (17)

Na dodatna vprašanja smo skušali odgovoriti na izobraževanjih v domu, s katerimi smo se konkretno pripravljali na pilotni projekt bivalnih skupin v prizidku I. in prizidku II. (18)

V letošnjem letu smo obiskali še en dom (Šmarje pri Jelšah), kjer delujejo po konceptu gospodinjskih skupin. (19) Letos načrtujemo še izobraževanje za zaposlene iz področja timskega dela, kar se mi zdi fino, saj je timsko delo ključno v bivalnih skupinah. (20)

Pred pričetkom smo izvedli kick off dogodek za vse zaposlene (21) ter seznanili stanovalce, (22) svojce (23) in javnost s projektom (24) ter pripravili zgibanko. (A25)

A6: smo načrtovali izobraževanje Kultura naravnana na osebo.

A7: *Bistvo izobraževanja je, da opravimo posamezne procese dela s stanovalci in da razmišljamo, na kakšen način bi lahko to izvedli, da bi bilo stanovalcem najbolj prijazno*

A8: *smo v izobraževanje »Kultura, naravnana na osebo« vključili 26 zaposlenih iz vseh področij dela.*

A9: *Izobraževanje je bilo v obsegu 9x4 pedagoških ur.*

A10: *bilo v isto izobraževanje vključenih 27 zaposlenih,*

A11: *skupaj 55% vseh zaposlenih.*

A12: *Vzporedno se je izobraževal vodstveni tim, skupaj 13 zaposlenih,*

A13: *ki je razmišljal o organizacijskih*

A14: *in sistemskih pogojih za razvoj kulture, naravnane na osebo.*

A15: *smo se tri zaposlene vključile v izobraževanje za vodje organizacijskih enot, kar je nujna podlaga za zagon bivalnih skupin.*

A16: *smo si ogledati dom, kjer že delujejo po novih konceptih.*

A17: *tri zaposlene ogledale podobne oblike bivalnih enot v Nemčiji.*

A18: *Na dodatna vprašanja smo skušali odgovoriti na izobraževanjih v domu*

A19: *smo obiskali še en dom (Šmarje pri Jelšah), kjer delujejo po konceptu gospodinjskih skupin.*

A20: *Letos načrtujemo še izobraževanje za zaposlene iz področja timskega dela*

A21: *Pred pričetkom smo izvedli kick off dogodek za vse zaposlene*

A22: *ter seznanili stanovalce*

A23: *svojce*

A24: *in javnost s projektom*

A25: *ter pripravili zgibanko.*

4. Kakšna pričakovanja ima vaša organizacija glede dela v bivalni skupini?

Cilj in namen pilotnega projekta je zagotoviti sodobne oblike bivanja starostnikov v okviru institucionalne oskrbe, (26) normalizacija življenja, (27) dvigniti kvaliteto storitev (28) ter zadovoljstvo stanovalcev (29) in zaposlenih (30).

A26: *Cilj in namen pilotnega projekta je zagotoviti sodobne oblike bivanja starostnikov*

A27: *normalizacija življenja*

A28: *dvigniti kvaliteto storitev*

A29: *ter zadovoljstvo stanovalcev*

A30: *in zaposlenih*

5. Zakaj se vam zdi pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjskih skupin v domove za stare?

Na to vprašanje se mi zdi, da sem že odgovorila z prejšnjim. Pomembno je uvajati sodobne oblike bivanja za starostnike, saj s tem dvigujemo njihovo kvaliteto življenja (31) in zadovoljstvo. (32)

A31: *Pomembno je uvajati sodobne oblike bivanja za starostnike, saj s tem dvigujemo njihovo kvaliteto življenja*

A32: *in zadovoljstvo.*

6. Opišite, kako poteka vaše delo v bivalni skupini.

Kot vodja enote opravljam v bivalni skupini strokovno delo, (33) poleg tega pa še vodim (34) in usmerjam tim pri vsakdanjem delu, (35) nadzorujem potek in kvaliteto dela (36) ter se vključujem vanj. (37) Rešujem pritožbe na drugem nivoju, (38) vodim redne tedenske sestanke s sodelavci, (39) pripravljam mesečni raspored dela, (40) sodelujem in poročam vodstvu. (41)

A33: *opravljam v bivalni skupini strokovno delo*

A34: *poleg tega pa še vodim*

A35: *in usmerjam tim pri vsakdanjem delu*

A36: *nadzorujem potek in kvaliteto dela*

A37: *ter se vključujem vanj.*

A38: *Rešujem pritožbe na drugem nivoju*

A39: *vodim redne tedenske sestanke s sodelavci,*

A40: *pripravljam mesečni raspored dela,*

A41: *poročam vodstvu.*

7. Kako bi opredelili vašo vlogo?

Svoje vloge ne vidim na relaciji nadrejeni-podrejeni, ampak smo vsi sodelavci. *Moja vloga je vodenje (42) in usmerjanje k skupnemu cilju. (43) Pomembno je, da sodelavci z našo pomočjo razvijejo kompetence, (44) da so pri svojem delu samostojni (45) in odgovorni. (46)*

A42: *Moja vloga je vodenje*

A43: *in usmerjanje k skupnemu cilju.*

A44: *Pomembno je, da sodelavci z našo pomočjo razvijejo kompetence*

A45: *da so pri svojem delu samostojni*

A46: *in odgovorni.*

8. Katera znanja, veščine in kompetence uporabljate pri svojem delu z uporabniki?

Od kompetenc in veščin, ki jih uporabljam se mi zdijo najpomembnejši ustrezna komunikacija, (47) naravnost na stanovalce (48) in svojce (49) ter spodbujanje dobrih medsebojnih odnosov. (50)

A47: *Od kompetenc in veščin, ki jih uporabljam se mi zdijo najpomembnejši ustrezna komunikacija,*

A48: *naravnost na stanovalce*

A49: *in svoje*

A50: *ter spodbujanje dobrih medsebojnih odnosov.*

9. Kaj pri tem delu ocenjujete kot ustrezno in kaj kot manj ustrezno (prednosti, pomanjkljivosti)?

Pomanjkljivost novega koncepta dela je premajhno število kadra. (51) Normativi v Sloveniji še niso dovolj prilagojeni tem konceptom. (52) Kljub izobraževanjem imamo še vedno premalo znanja glede vodenja. (53)

A51: *Pomanjkljivost novega koncepta dela je premajhno število kadra.*

A52: *Normativi v Sloveniji še niso dovolj prilagojeni tem konceptom.*

A53: *Kljub izobraževanjem imamo še vedno premalo znanja glede vodenja.*

10. Kako se vaše delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin?

Pri sedanjem delu prevzemam večjo odgovornost, (54) povečale so se kompetence. (55) Izpostaviti moram tudi to, da se zaposleni v bivalni skupini boljše poznamo med sabo, kar je seveda pozitivno. (56)

A54: *Pri sedanjem delu prevzemam večjo odgovornost,*

A55: *povečale so se kompetence.*

A56: *zaposleni v bivalni skupini boljše poznamo med sabo*

11. Kako se uporabniki odzivajo na nov način dela (njihove reakcije, komentarji)?

Glede na to, da stanovanjska skupnost še ni zaživela kot mora, predvsem zaradi prostorskih pogojev, (57) menim da se za stanovalce ni precej spremenilo. (58) Stanovalci občutijo določeno spremembo (59) in so zadovoljni, (60) ker imajo zaposleni več časa zanje. (61) Novosprejeti stanovalci se hitreje vključijo (62) in sodelujejo z zaposlenimi pri gospodinjskih opravilih. (63) Tisti, ki pa so v Domu že dalj časa so se sprememb nekoliko ustrašili (64) in so si jih kljub razlagam drugače predstavljali. (65)

A57: *stanovanjska skupnost še ni zaživela kot mora, predvsem zaradi prostorskih pogojev,*

A58: *menim da se za stanovalce ni precej spremenilo.*

A59: *Stanovalci občutijo določeno spremembo*

A60: *in so zadovoljni*

A61: *ker imajo zaposleni več časa zanje.*

A62: *Novosprejeti stanovalci se hitreje vključijo*

A63: *in sodelujejo z zaposlenimi pri gospodinjskih opravilih.*

A64: *Tisti, ki pa so v Domu že dalj časa so se sprememb nekoliko ustrašili*

A65: *in so si jih kljub razlagam drugače predstavljali.*

12. Kaj ocenjujete kot prednosti novega načina bivanja uporabnikov in kaj kot pomanjkljivosti?

Kot prednost seveda vidim boljšo povezanost med timom v prizidku, (66) saj je vedno prisoten isti kader. (67) Prav tako se sodelavci nekoliko bolj posvečajo stanovalcem, (68) kar prinaša večje zadovoljstvo le teh. (69) Kot največjo pomanjkljivost pa, kot sem že omenila, vidim v premajhnem številu kadra. (70)

A66: *Kot prednost seveda vidim boljšo povezanost med timom v prizidku,*

A67: *saj je vedno prisoten isti kader.*

A68: *Prav tako se sodelavci nekoliko bolj posvečajo stanovalcem,*

A69: *kar prinaša večje zadovoljstvo le teh.*

A70: *Kot največjo pomanjkljivost pa vidim v premajhnem številu kadra.*

13. Kaj bi morebiti bilo potrebno pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini narediti drugače?

Glede na to, da je to pilotni projekt, *menim da, predvsem zaradi arhitekturnih sprememb, koncepta bivalnih skupin ne bomo mogli v celoti izpeljati. (71) Je pa to odlična izkušnja (72) in temelj za v bodoče. (73)*

A71: *menim da, predvsem zaradi arhitekturnih sprememb, koncepta bivalnih skupin ne bomo mogli v celoti izpeljati.*

A72: *Je pa to odlična izkušnja*

A73: *in temelj za v bodoče.*

9.2.2. Intervju B

1. Na katerem delovnem mestu v bivalni skupini delate?

Po poklicu sem srednja medicinska sestra in tudi opravljam delo medicinske sestre. (1)

B1: *Po poklicu sem srednja medicinska sestra in tudi opravljam delo medicinske sestre.*

2. Kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine?

Načrtovanje je potekalo tako, da so se vodilni v domu verjetno najprej pogovarjali med sabo, (2) iskali nove načine dela za prihodnost. (3) Mislim pa, da so tudi poskušali poiskati mnenja nekaterih drugih domov, kateri so že začeli delati po novem konceptu. (4)

B2: *Načrtovanje je potekalo tako, da so se vodilni v domu verjetno najprej pogovarjali med sabo,*

B3: *iskali nove načine dela za prihodnost.*

B4: *Mislim pa, da so tudi poskušali poiskati mnenja nekaterih drugih domov, kateri so že začeli delati po novem konceptu.*

3. Kako je potekalo/poteka izobraževanje zaposlenih?

Že pred časom smo imeli izobraževanje v domu z naslovom 'Kultura naravnana na človeka'. (5) Večkrat so potekali tudi sestanki v okviru prizidka, kjer smo sodelovali vsi profili delavcev, kateri zdaj delamo tam. (6) Strokovne delavke so si ogledale več domov po Sloveniji, ki delajo po novem konceptu. (7) Sama pa sem bila na ogledu enega, v Šentjuru pri

Celju. Tako so določili vodilni delavci. (8) Zdi se mi, da so nas razporedili, tako da je na ogled po Sloveniji hodil del po del delavcev. Vsak je imel priložnost videti vsaj nekaj. (9)

B5: smo imeli izobraževanje v domu z naslovom 'Kultura naravnana na človeka'.

B6: Večkrat so potekali tudi sestanki v okviru prizidka, kjer smo sodelovali vsi profili delavcev, kateri zdaj delamo tam.

B7: Strokovne delavke so si ogledale več domov po Sloveniji, ki delajo po novem konceptu.

B8: Sama pa sem bila na ogledu enega, v Šentjuru pri Celju. Tako so določili vodilni delavci.

B9: so nas razporedili, tako da je na ogled po Sloveniji hodil del po del delavcev. Vsak je imel priložnost videti vsaj nekaj.

4. Kakšna pričakovanja ima vaša organizacija glede dela v bivalni skupini?

Pričakovanja naše organizacije glede bivalnih skupin se mi zdijo velika, (10) saj je to nov projekt, za katerega vsi želimo, da bi bil uspešen. (11) Kakor v drugih organizacijah, moramo tudi mi gledati naprej in se ravnati po zahtevah, ki jih prinaša prihodnost. (12)

B10: Pričakovanja naše organizacije se mi zdijo velika,

B11: saj je to nov projekt, za katerega vsi želimo, da bi bil uspešen.

B12: Kakor v drugih organizacijah, moramo tudi mi gledati naprej in se ravnati po zahtevah, ki jih prinaša prihodnost.

5. Zakaj se vam zdi pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjstkih skupin v domove za stare?

Pomembno je zato, ker imajo naši stanovalci dosti več od tega. Predvsem kar se tiče njihovih osebnih potreb in želja. (13) Vsak stanovalec bolj izraža kaj si želi (14) in kako želi živeti v domu. (15)

B13: Predvsem kar se tiče njihovih osebnih potreb in želja.

B14: Vsak stanovalec bolj izraža kaj si želi

B15: in kako želi živeti v domu.

6. Opišite, kako poteka vaše delo v bivalni skupini.

Moje delo je zelo raznoliko, (16) saj po novem konceptu dela, delamo vsi več stvari, kot smo jih delali prej. (17) Delo, ki ga opravljam, zajema zdravstveno nego, (18) kuhanje (19) in delitev čaja, (20) medicinske postopke, (21) delitev terapije, (22) pogovor s stanovalci (23) in njihovimi svojci. (24)

B16: *Moje delo je zelo raznoliko*

B17: *saj po novem konceptu dela, delamo vsi več stvari, kot smo jih delali prej.*

B18: *Delo, ki ga opravljam, zajema zdravstveno nego,*

B19: *kuhanje*

B20: *in delitev čaja,*

B21: *medicinske postopke,*

B22: *delitev terapije,*

B23: *pogovor s stanovalci*

B24: *in njihovimi svojci.*

7. Kako bi opredelili vašo vlogo?

Zdi se mi, da je vloga srednje medicinske sestre kar pomembna, saj imam veliko nalog in obveznosti na svojem urniku. (25) Velikokrat moram tudi organizirati delo v timu, še posebej takrat, ko je vodja odsotna. (26) To mi je najbolj težko in zahtevno, ampak se trudim opraviti svoje delo tako, kot rabi. (27)

B25: *vloga srednje medicinske sestre kar pomembna, saj imam veliko nalog in obveznosti na svojem urniku*

B26: *Velikokrat moram tudi organizirati delo v timu*

B27: *To mi je najbolj težko in zahtevno*

8. Katera znanja, veščine in kompetence uporabljate pri svojem delu z uporabniki?

Pri delu z oskrbovanci je potrebno imeti in uporabljati veliko znanj, (28) saj je vsak stanovalec individua za sebe in ima vsak svoje potrebe in želje. (29) Zdi se mi pomembno z vsakim najti skupen jezik (30) in se mu približati na način, da nas bo razumel in mi njega. (31) Pri svojem delu uporabljam tudi strokovna znanja zdravstvene nege in oskrbe, za kar sem se tudi učila v srednji šoli. (32)

B28: Pri delu z oskrbovanci je potrebno imeti in uporabljati veliko znanj

B29: saj je vsak stanovalec individua za sebe in ima vsak svoje potrebe in želje.

B30: pomembno z vsakim najti skupen jezik

B31: in se mu približati na način, da nas bo razumel in mi njega.

B32: Pri delu uporabljam tudi strokovna znanja zdravstvene nege in oskrbe, za kar sem se tudi učila v srednji šoli.

9. Kaj pri tem delu ocenjujete kot ustrezno in kaj kot manj ustrezno (prednosti, pomanjkljivosti)?

Ocenjujem, da je celoten koncept ustrezen (33) in je zelo dobro zamišljen. (34) Seveda je pa to proces, ki, kot pravijo strokovnjaki, traja od 7 do 10 let, da bi zaživel tako kot je zamišljen v teoriji. (35) Kot največjo pomanjkljivost vidim pomanjkanje delovne sile. (36)

B33: Ocenjujem, da je celoten koncept ustrezen

B34: in je zelo dobro zamišljen.

B35: Seveda je pa to proces, ki, kot pravijo strokovnjaki, traja od 7 do 10 let, da bi zaživel tako kot je zamišljen v teoriji.

B36: Kot največjo pomanjkljivost vidim pomanjkanje delovne sile.

10. Kako se vaše delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin?

Zdi se mi, da je dela zdaj še več. (37) Pred uvajanjem bivalnih skupin je vsaka služba imela svoj opis del in nalog, ki jih je morala izpolniti v predpisanem delovnem času. (38) Sedaj pa ni več točno opredeljeno, poprijeti je treba tudi za druga dela, katera niso opisana v pogodbi. (39)

B37: *Zdi se mi, da je dela zdaj še več.*

B38: *Pred uvajanjem bivalnih skupin je vsaka služba imela svoj opis del in nalog*

B39: *Sedaj pa ni več točno opredeljeno, poprijeti je treba tudi za druga dela, katera niso opisana v pogodbi.*

11. Kako se uporabniki odzivajo na nov način dela (njihove reakcije, komentarji)?

Stanovalci so v glavnem zadovoljni (40) in zelo pozitivni do novega načina dela. (41) Še posebj je ta način dela dober za ljudi, ki so še samostojni ali deloma samostojni, saj se lažje vključujejo v aktivnosti. (42) Za tiste, ki pa so nepokretni, se zaenkrat ni nič spremenilo oz. skoraj nič. (43) To opažajo tudi njihovi svojci. (44) Čeprav vidim, da je tudi za njih nekoliko bolje, še posebj v dopoldanskem času, saj so večkrat dvignjeni na invalidski voziček (45) in tudi vključeni v razne aktivnosti, kot so skupine in prireditve. (46) Popoldan pa je nekako enako kot prej, (47) saj nas je premalo in se ne moremo posvetiti vsakemu oskrbovancu. (48) Kot sem že rekla so zelo pozitivni (49) in zadovoljni, to se vidi na njihovih obrazih in iz njihovih besed. (50) Na primer, če se zgodi, da slučajno kakšen dan ni skupine, vsi takoj sprašujejo, če danes ne bo srečanja in druženja. (51)

B40: *Stanovalci so v glavnem zadovoljni*

B41: *in zelo pozitivni do novega načina dela*

B42: *Še posebj je ta način dela dober za ljudi, ki so še samostojni ali deloma samostojni, saj se lažje vključujejo v aktivnosti.*

B43: *Za tiste, ki pa so nepokretni, se zaenkrat ni nič spremenilo oz. skoraj nič.*

B44: *To opažajo tudi njihovi svojci*

B45: *Čeprav vidim, da je tudi za njih nekoliko bolje, še posebj v dopoldanskem času, saj so večkrat dvignjeni na invalidski voziček*

B46: *in tudi vključeni v razne aktivnosti, kot so skupine in prireditve.*

B47: *Popoldan pa je nekako enako kot prej,*

B48: *saj nas je premalo in se ne moremo posvetiti vsakemu oskrbovancu.*

B49: *so zelo pozitivni*

B50: *in zadovoljni*

B51: *če se zgodi, da slučajno kakšen dan ni skupine, vsi takoj sprašujejo, če danes ne bo srečanja in druženja.*

12. Kaj ocenjujete kot prednosti novega načina bivanja uporabnikov in kaj kot pomanjkljivosti?

Kot prednost vidim, da smo kot bivalna skupina bolj naravnani na človeka, (52) na njegove želje (53) in potrebe. (54) Kot pomanjkljivost pa seveda premalo delovne sile. Če nas je premalo, je seveda težko ustreči vsem. (55)

B52: *Kot prednost vidim, da smo kot bivalna skupina bolj naravnani na človeka*

B53: *na njegove želje*

B54: *in potrebe.*

B55: *Kot pomanjkljivost pa seveda premalo delovne sile.*

13. Kaj bi morebiti bilo potrebno pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini narediti drugače?

Pri samem uvajanju se mi zdi, da smo morda začeli nekoliko prehitro. (56) Potrebno bi bilo vse skupaj malo bolj razdelati po korakih za nas delavce (57) in se poglobiti v tematiko. (58) Zdaj smo v tem pilotnem projektu 6 mesecev, veliko smo se naučili kar v hodu, sproti, (59) s skupnimi sestanki in pogovori. (60) Vsak od nas nekaj vidi, (61) pove svoje mišljenje (62) in skupaj se trudimo najti najboljšo pot. (63) Mislim, da smo se v teh par mesecih kar dobro ujeli in da delamo dobro za ljudi. (64) Moramo pa se zavedati, da je ta projekt dolgotrajen in mu moramo dati čas. (65)

B56: *Pri samem uvajanju se mi zdi, da smo morda začeli nekoliko prehitro*

B57: *Potrebno bi bilo vse skupaj malo bolj razdelati po korakih za nas delavce*

B58: *in se poglobiti v tematiko*

B59: *veliko smo se naučili kar v hodu, sproti*

B60: *s skupnimi sestanki in pogovori*

B61: *Vsak od nas nekaj vidi*

B62: *pove svoje mišljenje*

B63: *in skupaj se trudimo najti najboljšo pot*

B64: *delamo dobro za ljudi*

B65: *Moramo pa se zavedati, da je ta projekt dolgotrajen in mu moramo dati čas.*

9.2.3. Intervju C

1. Na katerem delovnem mestu v bivalni skupini delate?

Delam kot tehnik zdravstvene nege. (1)

C1: *Delam kot tehnik zdravstvene nege.*

2. Kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine?

Načrtovanje je potekalo tako, da so se najprej izobraževali vodilni delavci, (2) kasneje pa še vsi ostali zaposleni. (3) O načrtovanju bivalnih skupin se je obvestilo oskrbovance (4) in njihove svojce. (5) Bivalne skupine se je realiziralo v prizidku, kjer se je preuredilo kuhinje. (6) Zaposleni, ki so izrazili željo glede sodelovanja v teh skupinah so večino zadev za nemoten potek dela uredili sami, sproti. (7)

C2: *Načrtovanje je potekalo tako, da so se najprej izobraževali vodilni delavci*

C3: *kasneje pa še vsi ostali zaposleni.*

C4: *O načrtovanju bivalnih skupin se je obvestilo oskrbovance*

C5: *in njihove svojce.*

C6: *Bivalne skupine se je realiziralo v prizidku, kjer se je preuredilo kuhinje.*

C7: Zaposleni so večino zadev za nemoten potek dela uredili sami, sproti.

3. Kako je potekalo/poteka izobraževanje zaposlenih?

Vsi zaposleni v bivalnih skupinah smo eno leto, enkrat tedensko hodili na izobraževanje FIRISa – Kultura, naravnana na osebo. (8) Pred kratkim si je del zaposlenih ogledal tudi institucijo, ki že dalj časa deluje v tej smeri. (9)

C8: *Vsi zaposleni v bivalnih skupinah smo eno leto, enkrat tedensko hodili na izobraževanje FIRISa – Kultura, naravnana na osebo.*

C9: *del zaposlenih ogledal tudi institucijo, ki že dalj časa deluje v tej smeri.*

4. Kakšna pričakovanja ima vaša organizacija glede dela v bivalni skupini?

Pričakovanja organizacije so, da bi se oskrbovanci počutili kot doma. (10) Namen je tudi, da se oskrbovanci vključujejo v pripravo zajtrka, (11) kuhanje čaja, (12) skratka, da delajo tisto, kar so nekdaj počeli doma. (13)

C10: *Pričakovanja organizacije so, da bi se oskrbovanci počutili kot doma.*

C11: *Namen je tudi, da se oskrbovanci vključujejo v pripravo zajtrka*

C12: *kuhanje čaja*

C13: *skratka, da delajo tisto, kar so nekdaj počeli doma.*

5. Zakaj se vam zdi pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjskih skupin v domove za stare?

Zato, ker naj ne bi bilo menjav zaposlenih z drugimi oddelki, vedno je pristona stalna ekipa delavcev. (14) Stanovalci se tako lažje in prej navadijo oziroma navežejo na zaposlene, (15) razvije se večje zaupanje, (16) zaposleni pa bolj podrobno spoznajo svoje varovance, (17) njihove želje (18) in potrebe, (19) s tem se lahko približajo tudi njihovim svojcem. (20)

C14: *vedno je pristona stalna ekipa delavcev*

C15: *Stanovalci se tako lažje in prej navadijo oziroma navežejo na zaposlene*

C16: *razvije se večje zaupanje*

C17: zaposleni pa bolj podrobno spoznajo svoje varovance

C18: njihove želje

C19: in potrebe

C20: s tem se lahko približajo tudi njihovim svojcem

6. Opišite, kako poteka vaše delo v bivalni skupini.

Moje delo je takšno, da sem *cel delavnik razporejena po celotnem prizidku*. (21) Prehajam med tremi skupinami, *tako da sem v stiku z vsemi oskrbovanci*. (22) *Moje delo je raznoliko*, (23) *zajema nego*, (24) *delitev obrokov*, (25) *deljenje terapij*, (26) *kopanje*, (27) *opazovanje zdravstvenih sprememb varovancev*, (28) *stik z zdravnikom*, (29) *različne preveze*, (30) *merjenja vitalnih funkcij*. (31)

C21: *cel delavnik razporejena po celotnem prizidku*

C22: *tako da sem v stiku z vsemi oskrbovanci*

C23: *Moje delo je raznoliko*

C24: *zajema nego*

C25: *delitev obrokov*

C26: *deljenje terapij*

C27: *kopanje*

C28: *opazovanje zdravstvenih sprememb varovancev*

C29: *stik z zdravnikom*

C30: *različne preveze*

C31: *merjenja vitalnih funkcij*

7. Kako bi opredelili vašo vlogo?

Vloga tehnika zdravstvene nege v bivalni skupini se mi zdi nekako najpomembnejša. (32) Zaradi usvojenega znanja imamo največ možnosti za nemoten potek vseh del, (33) ker opravljamo in sodelujemo pri vsakem delu v bivalni skupini. (34)

C32: Vloga tehnika zdravstvene nege v bivalni skupini se mi zdi nekako najpomembnejša

C33: Zaradi usvojenega znanja imamo največ možnosti za nemoten potek vseh del

C34: ker opravljamo in sodelujemo pri vsakem delu v bivalni skupini

8. Katera znanja, veščine in kompetence uporabljate pri svojem delu z uporabniki?

Uporabljam znanja in veščine, ki sem jih pridobila v šoli (35) in pa večletnem opravljanju tega dela v domu starejših. (36) Moje kompetence so - odgovornost, (37) samostojnost, (38) timsko delo, (39) usmerjenost k stanovalcem, (40) pripravljenost na spremembe, (41) ustvarjanje dobrih medsebojnih odnosov, (42) organizacijske sposobnosti, (43) sprejemanje odločitev. (44)

C35: Uporabljam znanja in veščine, ki sem jih pridobila v šoli

C36: in pa večletnem opravljanju tega dela v domu starejših

C37: Moje kompetence so - odgovornost

C38: samostojnost

C39: timsko delo

C40: usmerjenost k stanovalcem

C41: pripravljenost na spremembe

C42: ustvarjanje dobrih medsebojnih odnosov

C43: organizacijske sposobnosti

C44: sprejemanje odločitev

9. Kaj pri tem delu ocenjujete kot ustrezno in kaj kot manj ustrezno (prednosti, pomanjkljivosti)?

Velika prednost je boljša nega, (45) kot tudi več komunikacije (46) in druženja z oskrbovanci. (47) Prav tako pa opažam, da je v tem času bilo tudi manj konfliktov tako med zaposlenimi (48) kot tudi med varovanci. (49)

C45: Velika prednost je boljša nega

C46: kot tudi več komunikacije

C47: in druženja z oskrbovanci

C48: manj konfliktov tako med zaposlenimi

C49: kot tudi med varovanci

10. Kako se vaše delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin?

Bolj se lahko posvetim posameznemu varovancu (50) in z njim preživim več časa. (51) Samo delo pa je zame bolj umirjeno (52) in tekoče. (53)

C50: Bolj se lahko posvetim posameznemu varovancu

C51: in z njim preživim več časa

C52: Samo delo pa je zame bolj umirjeno

C53: in tekoče

11. Kako se uporabniki odzivajo na nov način dela (njihove reakcije, komentarji)?

Na začetku so bili oskrbovanci kar zadržani, (54) se pa spremembi, oziroma bivalni skupini čedalje bolj odpirajo (55) in se udeležujejo aktivnosti. (56) Pogrešamo le večjo udeležbo pri pripravi kave in čaja. (57) Mislila sem, da se bojo varovanci sami vključili, a zaenkrat še vedno pričakujejo, da jim mi skuhamo in postrežemo čaj in kavo. (58) Nekih večjih odmevnih komentarjev sama nisem opazila, mogoče sami med sabo kaj bolj pokomentirajo kot z nami. (59) Opažam pa več vključevanja v aktivnosti kot prej (60) in več sodelovanja s strani varovancev, (61) kar pomeni, da jim tak način dela odgovarja. (62)

C54: Na začetku so bili oskrbovanci kar zadržani

C55: se pa spremembi, oziroma bivalni skupini čedalje bolj odpirajo

C56: *in se udeležujejo aktivnosti*

C57: *Pogrešamo le večjo udeležbo pri pripravi kave in čaja*

C58: *a zaenkrat še vedno pričakujejo, da jim mi skuhamo in postrežemo čaj in kavo*

C59: *Nekih večjih odmevnih komentarjev sama nisem opazila*

C60: *Opažam pa več vključevanja v aktivnosti kot prej*

C61: *in več sodelovanja s strani varovancev*

C62: *kar pomeni, da jim tak način dela odgovarja*

12. Kaj ocenjujete kot prednosti novega načina bivanja uporabnikov in kaj kot pomanjkljivosti?

Prednosti so mnoge – povečal se je občutek domačnosti, (63) več je aktivnosti, (64) nepokretni so večkrat dvignjeni na voziček (65) in posledično so tudi več zunaj na svežem zraku (66) ali s svojci. (67) Pomanjkljivosti zaenkrat ne vidim, saj delo poteka brez zapletov. (68)

C63: *Prednosti so mnoge – povečal se je občutek domačnosti*

C64: *več je aktivnosti*

C65: *nepokretni so večkrat dvignjeni na voziček*

C66: *in posledično so tudi več zunaj*

C67: *ali s svojci*

C68: *Pomanjkljivosti zaenkrat ne vidim*

13. Kaj bi morebiti bilo potrebno pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini narediti drugače?

Mislim, da bi morali biti vsi enako izobraženi na tem področju, saj vsi zaposleni, delamo neposredno z našimi varovanci, (69) nismo pa bili prisotni na vseh izobraževanjih. (70)

C69: *Mislím, da bi morali biti vsi enako izobraženi na tem področju, saj vsi zaposleni, delamo neposredno z našimi varovanci*

C70: *nismo pa bili prisotni na vseh izobraževanjih*

9.2.4. Intervju D

1. Na katerem delovnem mestu v bivalni skupini delate?

Trenutno ne delam v nobeni bivalni skupini, sem pa članica projektne skupine, (1) ki je pomagala oblikovati celotno zasnovo za delo. V bodoče bom kot delovna terapevtka približno dvakrat tedensko prisotna v skupinah. (2)

D1: *sem pa članica projektne skupine*

D2: *V bodoče bom kot delovna terapevtka približno dvakrat tedensko prisotna v skupinah.*

2. Kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine?

Načrtovanje bivalne skupine se je začelo z izobraževanjem vodstvenega tima 'Kultura, naravnana na osebo', (3) kjer smo morali pripraviti eno izboljšavo, ki jo bomo spravili v življenje. (4) Nato je sledilo oblikovanje projektne tima, (5) ki je pripravil osnovo za delo. (6) Podlaga je bila teorija, ki smo jo preučili na izobraževanjih (7) in že obstoječa literatura o tej temi avtorja Franca Imperla. (8)

D3: *Načrtovanje bivalne skupine se je začelo z izobraževanjem vodstvenega tima 'Kultura, naravnana na osebo'*

D4: *kjer smo morali pripraviti eno izboljšavo*

D5: *Nato je sledilo oblikovanje projektne tima*

D6: *ki je pripravil osnovo za delo*

D7: *Podlaga je bila teorija, ki smo jo preučili na izobraževanjih*

D8: *in že obstoječa literatura o tej temi avtorja Franca Imperla*

3. Kako je potekalo/poteka izobraževanje zaposlenih?

Zaposleni so se izobraževali na seminarjih 'Kultura, naravnana na osebo', ki je potekalo v domu. (9) Bilo je organizirano več srečanj, ne spomnem se točno koliko ur skupaj je znašalo, to bi morala preveriti. (10) Zaposlene smo razdelili na dve skupini po cca 25 iz vseh delovnih skupin. (11) Najprej smo članice projektne skupine z idejo in načinom dela ter sodelovanja seznanile vse zaposlene. (12) Ko smo začeli uresničevati zasnovo projekta, so se zaposleni sami odločili, kateri želijo sodelovati. (13) Tiste smo potem članice projektne skupine trikrat zbrale na internem izobraževanju, katerega smo me vodile, glede na znanja ki smo jih pridobile že prej. (14) Tam smo veliko debatirali (15) in razjasnjevali vprašanja, neznanke. (16) Šli smo tudi na dve strokovni ekskurziji v domova z dobro prakso. (17) Pred konkretnim uvajanjem pa smo seveda tudi seznanili stanovalce (18) in svojce o projektu. (19) Trudili smo se veliko pogovarjati o tem, (20) vzpodbujali smo zaposlene, (21) naj sami vnašajo svoje ideje in jih še naprej vzpodbujamo. (22)

D9: Zaposleni so se izobraževali na seminarjih 'Kultura, naravnana na osebo', ki je potekalo v domu

D10: Bilo je organizirano več srečanj

D11: Zaposlene smo razdelili na dve skupini po cca 25 iz vseh delovnih skupin

D12: Najprej smo članice projektne skupine z idejo in načinom dela ter sodelovanja seznanile vse zaposlene

D13: so se zaposleni sami odločili, kateri želijo sodelovati

D14: Tiste smo potem članice projektne skupine trikrat zbrale na internem izobraževanju

D15: Tam smo veliko debatirali

D16: in razjasnjevali vprašanja, neznanke

D17: Šli smo tudi na dve strokovni ekskurziji v domova z dobro prakso

D18: Pred konkretnim uvajanjem pa smo seveda tudi seznanili stanovalce

D19: in svojce o projektu

D20: *Trudili smo se veliko pogovarjati o tem*

D21: *vzpodbujali smo zaposlene*

D22: *naj sami vnašajo svoje ideje*

4. Kakšna pričakovanja ima vaša organizacija glede dela v bivalni skupini?

Pričakujemo, da bo delo v bivalnih skupinah sčasoma, postopoma prineslo večje zadovoljstvo (23) in kvaliteto dela. (24) Prav tako si želimo več osebnega pristopa, (25) mirnosti (26) in empatije pri delu. (27)

D23: *Pričakujemo, da bo delo v bivalnih skupinah sčasoma, postopoma prineslo večje zadovoljstvo*

D24: *in kvaliteto dela*

D25: *Prav tako si želimo več osebnega pristopa*

D26: *mirnosti*

D27: *in empatije pri delu*

5. Zakaj se vam zdi pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjskih skupin v domove za stare?

Uvajanje koncepta se mi zdi pomembno, ker postajamo vedno bolj zahtevna družba, ki želi imeti ohranjene svoje pravice do konca, tudi v starosti in bolezni. (28) Več je znanja o tem, (29) boljša dostopnost do informacij, (30) pa tudi naše navade so se bistveno spremenile. (31) Na nek način je pomembno tudi dejstvo, da bomo domovi z boljšimi programi postajali bolj konkurenčni. (32) Življenjska doba se še veča in starost je izziv za vsako družbo. (33)

D28: *Uvajanje koncepta se mi zdi pomembno, ker postajamo vedno bolj zahtevna družba, ki želi imeti ohranjene svoje pravice do konca, tudi v starosti in bolezni*

D29: *Več je znanja o tem*

D30: *boljša dostopnost do informacij*

D31: *pa tudi naše navade so se bistveno spremenile*

D32: *da bomo domovi z boljšimi programi postajali bolj konkurenčni*

D33: *Življenjska doba se še večja in starost je izziv za vsako družbo*

6. Opišite, kako poteka vaše delo v bivalni skupini.

Kot sem že povedala, zaenkrat še ne delam v bivalni skupini.

7. Kako bi opredelili vašo vlogo?

Trenutno je to le izobraževanje, (34) vzpodbuda (35) in pomoč pri reševanju težav. (36)

D34: *Trenutno je to le izobraževanje*

D35: *vzpodbuda*

D36: *in pomoč pri reševanju težav*

8. Katera znanja, veščine in kompetence uporabljate pri svojem delu z uporabniki?

Komunikacija, (37) reševanje konfliktov, (38) vztrajnost, (39) empatičnost, (40) prijaznost, (41) odgovornost (42) ipd.

D37: *Komunikacija*

D38: *reševanje konfliktov*

D39: *vztrajnost*

D40: *empatičnost*

D41: *prijaznost*

D42: *odgovornost*

9. Kaj pri tem delu ocenjujete kot ustrezno in kaj kot manj ustrezno (prednosti, pomanjkljivosti)?

Seveda nas je za boljše izpolnjevanje teh ciljev vedno premalo zaposlenih, (43) druge pogoje imamo vse. (44)

D43: *Seveda nas je za boljše izpolnjevanje teh ciljev vedno premalo zaposlenih*

D44: *druge pogoje imamo vse*

10. Kako se vaše delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin?

Sedaj se bolj ukvarjamo z vprašanjem, kako zadovoljiti uporabnika, (45) ne pa izključno s tem, kako bo potekal proces dela. (46) Nasploh se želimo izogibati preveč formuliranim, utečenim postopkom. (47) Lahko rečem da je pri delu več elastičnosti. (48)

D45: *Sedaj se bolj ukvarjamo z vprašanjem, kako zadovoljiti uporabnika*

D46: *ne pa izključno s tem, kako bo potekal proces dela*

D47: *Nasploh se želimo izogibati preveč formuliranim, utečenim postopkom*

D48: *Lahko rečem da je pri delu več elastičnosti*

11. Kako se uporabniki odzivajo na nov način dela (njihove reakcije, komentarji)?

Vsekakor je uporabnikom všeč vsaka nova dejavnost, ki izboljša njihovo življenje. (49) Hkrati pa jo začnejo tudi zelo hitro pogrešati, ko odpade zaradi pomanjkanja kadra. (50) Mislim, da bo prava slika vidna šele čez kako leto, zdaj je mogoče še nekoliko prezgodaj govoriti o tem. (51) Jaz ne bi govorila o ne vem kako vidnih reakcijah ali komentarjih. (52) So v večini le taki starostniki, ki tudi hitro pozabijo, kako je bilo pred časom. (53) Imam pa občutek, da so srečni (54) in zadovoljni. (55)

D49: *Vsekakor je uporabnikom všeč vsaka nova dejavnost, ki izboljša njihovo življenje*

D50: *Hkrati pa jo začnejo tudi zelo hitro pogrešati, ko odpade zaradi pomanjkanja kadra*

D51: *Mislim, da bo prava slika vidna šele čez kako leto*

D52: *Jaz ne bi govorila o ne vem kako vidnih reakcijah ali komentarjih*

D53: *So v večini le taki starostniki, ki tudi hitro pozabijo, kako je bilo pred časom*

D54: *Imam pa občutek, da so srečni*

D55: *in zadovoljni*

12. Kaj ocenjujete kot prednosti novega načina bivanja uporabnikov in kaj kot pomanjkljivosti?

Prednosti so gotovo te, da jih oskrbuje manjše število ljudi, (56) s katerimi se hitro spoznajo (57) in kateri poznajo njihove navade. (58) Zato jim lahko lažje izpolnejo kako željo (59) ali uresničijo skupaj kakšen načrt. (60) Svojci vejo, na koga se v vsakem trenutku lahko obrnejo. (61)

D56: Prednosti so gotovo te, da jih oskrbuje manjše število ljudi

D57: s katerimi se hitro spoznajo

D58: in kateri poznajo njihove navade

D59: Zato jim lahko lažje izpolnejo kako željo

D60: ali uresničijo skupaj kakšen načrt

D61: Svojci vejo, na koga se v vsakem trenutku lahko obrnejo

13. Kaj bi morebiti bilo potrebno pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini narediti drugače?

Če bi začela zdaj še enkrat, bi najprej zbrani tim, ki se je odločil za sodelovanje pustila, da dela nekaj časa še po starem sistemu. (62) Vmes pa bi se veliko srečevali (63) in pogovarjali o tem, kako spremeniti način dela, (64) ki bi ga z našo pomočjo počasi tudi uvajali. (65)

D62: bi najprej zbrani tim pustila, da dela nekaj časa še po starem sistemu

D63: Vmes pa bi se veliko srečevali

D64: in pogovarjali o tem, kako spremeniti način dela

D65: ki bi ga z našo pomočjo počasi tudi uvajali

9.2.5. Intervju E

1. Na katerem delovnem mestu v bivalni skupini delate?

V bivalno skupino sem vključena kot strokovna vodja pri pripravi projekta. (1)

E1: *V bivalno skupino sem vključena kot strokovna vodja*

2. Kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine?

Začeli smo z izobraževanjem 'Kultura naravnana na osebo'. (2) Prva skupina leta 2013, druga skupina pa se je izobraževala leta 2014, vse skupaj približno 50 zaposlenih. (3) Izobraževali smo se tudi mi, torej vodstveni tim. (4) Imeli pa smo tudi trikrat izobraževanja za zaposlene v domu, v bivalni skupini. (5) Tukaj smo dobili osnove novega koncepta dela, ki se nekoliko oddalji od institucije in se približa stanovalcem in njihovim željam. (6) Koncept smo seveda tudi predstavili vsem zaposlenim, (7) stanovalcem prizidka, (8) njihovim svojcem, (9) kot tudi širši javnosti. (10)

E2: *Začeli smo z izobraževanjem 'Kultura naravnana na osebo'*

E3: *vse skupaj približno 50 zaposlenih*

E4: *Izobraževali smo se tudi mi, torej vodstveni tim*

E5: *Imeli pa smo tudi trikrat izobraževanja za zaposlene v domu, v bivalni skupini*

E6: *Tukaj smo dobili osnove novega koncepta dela*

E7: *Koncept smo seveda tudi predstavili vsem zaposlenim*

E8: *stanovalcem*

E9: *njihovim svojcem*

E10: *kot tudi širši javnosti*

3. Kako je potekalo/poteka izobraževanje zaposlenih?

Omenila sem že izobraževanje 'Kultura, naravnana na osebo' (11) in interno izobraževanje znotraj doma. (12) Razen teh pa smo si ogledali tudi različne domove po Sloveniji – Dom upokojujencev Šmarje pri Jelšah, (13) Dom upokojujencev Krško, (14) Dom starejših Šentjur (15) in bivalne enote v Nemčiji. (16) Sama sem se udeležila vseh predstavitev in izobraževanj, ki sem jih omenila.

E11: *izobraževanje 'Kultura, naravnana na osebo'*

E12: *in interno izobraževanje znotraj doma*

E13: *smo si ogledali tudi različne domove po Sloveniji – Dom upokojencev Šmarje pri Jelša*

E14: *Dom upokojencev Krško*

E15: *Dom starejših Šentjur*

E16: *in bivalne enote v Nemčiji*

4. Kakšna pričakovanja ima vaša organizacija glede dela v bivalni skupini?

Pričakujem, da bomo kot organizacija naredili korak naprej (17) in premik v glavi, da bomo lahko prisluhnili stanovalcu in njegovim potrebam. (18) Prav tako se bomo poskušali prilagoditi z delom (19) in časom, ki ga imamo na razpolago za stanovalce. (20) Pričakujem boljše medosebne odnose. (21) Pri tem projektu gre za velik premik k dezinstucionalizaciji, (22) kjer je na prvem mestu vedno stanovalec, ne pa storitev in to bomo skušali doseči tudi pri nas. (23)

E17: *Pričakujem, da bomo kot organizacija naredili korak naprej*

E18: *in premik v glavi, da bomo lahko prisluhnili stanovalcu in njegovim potrebam*

E19: *Prav tako se bomo poskušali prilagoditi z delom*

E20: *in časom*

E21: *Pričakujem boljše medosebne odnose*

E22: *Pri tem projektu gre za velik premik k dezinstucionalizaciji*

E23: *kjer je na prvem mestu vedno stanovalec, ne pa storitev*

5. Zakaj se vam zdi pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjstkih skupin v domove za stare?

Razlogov za to je veliko. V bivalnih enotah so skupine manjše (24) in zato lahko boljše spoznaš vsakega stanovalca, kot tudi on tebe, (25) kar je približek družinskemu življenju. (26) Prav tako je to korak stran od velike institucije, (27) ki dopušča stanovalcem spreminjanje (28) in izražanje potreb in želj, (29) saj vsak posameznik lažje to naredi v manjši skupini.

E24: *V bivalnih enotah so skupine manjše*

E25: *in zato lahko boljše spoznaš vsakega stanovalca, kot tudi on tebe*

E26: *kar je približek družinskemu življenju*

E27: *Prav tako je to korak stran od velike institucije*

E28: *ki dopušča stanovalcem spreminjanje*

E29: *in izražanje potreb in želj*

6. Opišite, kako poteka vaše delo v bivalni skupini.

V bivalni skupini nisem neposredno aktivna.

7. Kako bi opredelili vašo vlogo?

Moja vloga je oblikovanje (30) in priprava strokovnih izhodišč za delo v bivalnih skupinah (31), in sicer s pomočjo znanj (32) in z izkušnjami, ki jih imam na področju strokovnega socialnega dela (33).

E30: *Moja vloga je oblikovanje*

E31: *in priprava strokovnih izhodišč za delo v bivalnih skupinah*

E32: *in sicer s pomočjo znanj*

E33: *in z izkušnjami, ki jih imam na področju strokovnega socialnega dela*

8. Katera znanja, veščine in kompetence uporabljate pri svojem delu z uporabniki?

Opiram se na vsa strokovna znanja (34) in znanja, ki sem jih pridobila z dodatnim izobraževanjem, (35) kot tudi znanja iz področja socialnega dela (36) in psihologije. (37) Pri delu v instituciji, kot je dom starejših je zelo pomembno tudi timsko delo (38) in komunikacija, (39) kot tudi sposobnost za reševanje konfliktov. (40)

E34: *strokovna znanja*

E35: *in znanja, ki sem jih pridobila z dodatnim izobraževanjem*

E36: *kot tudi znanja iz področja socialnega dela*

E37: *in psihologije*

E38: *je zelo pomembno tudi timsko delo*

E39: *in komunikacija*

E40: *kot tudi sposobnost za reševanje konfliktov*

9. Kaj pri tem delu ocenjujete kot ustrezno in kaj kot manj ustrezno (prednosti, pomanjkljivosti)?

Vsak svoje delo verjetno ocenjuje kot ustrezno. *Sama se trudim biti na razpolago svojim sodelavcem, (41) jih usmerjati (42) in jim pomagati pri novem konceptu dela, (43) da bo delo opravljeno čim bolj kakovostno za naše stanovalce. (44)*

E41: *Sama se trudim biti na razpolago svojim sodelavcem*

E42: *jih usmerjati*

E43: *in jim pomagati pri novem konceptu dela*

E44: *da bo delo opravljeno čim bolj kakovostno za naše stanovalce*

10. Kako se vaše delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin?

Moje delo se ni spremenilo, (45) saj nisem aktivna v bivalni skupini. Kot strokovna vodja delam v domu že več let in zato tudi skrbim za organizacijo in potek takšnih projektov. (46)

E45: *Moje delo se ni spremenilo*

E46: *Kot strokovna vodja delam v domu že več let in zato tudi skrbim za organizacijo in potek takšnih projektov*

11. Kako se uporabniki odzivajo na nov način dela (njihove reakcije, komentarji)?

Stanovalci dobro sprejemajo novosti (47) in so zadovoljni kadar upoštevamo njihove želje in potrebe. (48) Nekateri stanovalci so precej hitro zadovoljni, ne glede na spremembo, (49) spet drugi pa so vedno nezadovoljni, ne glede na to kaj jim ponudiš. (50)

E47: *Stanovalci dobro sprejemajo novosti*

E48: *in so zadovoljni kadar upoštevamo njihove želje in potrebe*

E49: *Nekateri stanovalci so precej hitro zadovoljni, ne glede na spremembo*

E50: *spet drugi pa so vedno nezadovoljni, ne glede na to kaj jim ponudiš*

12. Kaj ocenjujete kot prednosti novega načina bivanja uporabnikov in kaj kot pomanjkljivosti?

Vsekakor je prva prednost bivanja stanovalcev v manjši skupini, (51) kjer dela stalni tim, (52) ki ga stanovalci in svojci dobro poznajo (53) in s tem lažje rešujemo sprotne težave in probleme. (54) Sigurno je, da ima vsaka sprememba tudi določene pomanjkljivosti, vendar sama je trenutno ne vidim, razen nekoliko arhitekturno neprimernih prostorov. (55)

E51: *Vsekakor je prva prednost bivanja stanovalcev v manjši skupini*

E52: *kjer dela stalni tim*

E53: *ki ga stanovalci in svojci dobro poznajo*

E54: *in s tem lažje rešujemo sprotne težave in probleme*

E55: *razen nekoliko arhitekturno neprimernih prostorov*

13. Kaj bi morebiti bilo potrebno pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini narediti drugače?

Pred samim uvajanjem bi zaposlenim v bivalni skupini ponudila izobraževanje o timskem delu. (56) O tem smo veliko govorili, vendar konkretnega izobraževanja nismo imeli. Ga pa pripravljamo sedaj, v naslednjem mesecu. (57)

E56: *zaposlenim v bivalni skupini ponudila izobraževanje o timskem delu*

E57: *Ga pa pripravljamo sedaj, v naslednjem mesecu*

9.2.6. Intervju F

1. Na katerem delovnem mestu v bivalni skupini delate?

Gospodinja sem. (1)

F1: *Gospodinja sem*

2. Kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine?

Ne vem. (2) Za to so bili zadolženi naši nadrejeni zato ti o tem ne morem kaj dosti povedati.

(3)

F2: *Ne vem*

F3: *Za to so bili zadolženi naši nadrejeni*

3. Kako je potekalo/poteka izobraževanje zaposlenih?

Naši nadrejeni so imeli več izobraževanj, (4) mi pa se nismo dosti izobraževali, vsaj jaz ne.

(5) Izobraževanje je potekalo na ravni medsebojnih sestankov, nadrejeni-delavci v bivalni skupini, (6) kjer smo se pogovarjali o novem načinu dela (7) in spremembah, ki so nas čakale. (8) Nadrejeni so tudi obiskali dva ali tri doma, ki že imajo takšen koncept dela. (9)

F4: *Naši nadrejeni so imeli več izobraževanj*

F5: *mi pa se nismo dosti izobraževali, vsaj jaz ne*

F6: *Izobraževanje je potekalo na ravni medsebojnih sestankov*

F7: *kjer smo se pogovarjali o novem načinu dela*

F8: *in spremembah, ki so nas čakale*

F9: *Nadrejeni so tudi obiskali dva ali tri doma, ki že imajo takšen koncept dela*

4. Kakšna pričakovanja ima vaša organizacija glede dela v bivalni skupini?

Zdi se mi, da si organizacija želi s tem doseči večjo samostojnost delavcev, (10) kot tudi to, da v bivalni skupini delajo isti delavci in se ne menjujejo. (11) Pričakujejo pa tudi boljšo povezanost med stanovalci. (12)

F10: *doseči večjo samostojnost delavcev*

F11: *v bivalni skupini delajo isti delavci*

F12: *Pričakujejo pa tudi boljšo povezanost med stanovalci*

5. Zakaj se vam zdi pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjskih skupin v domove za stare?

Razlogov za uvajanje je veliko. Najbolj pomembno pa se mi zdi *delo v manjših skupinah, (13) večja in boljša povezanost med stanovalci (14) in med nami, zaposlenimi (15) in njihovimi svojci (16) ter boljše počutje stanovalcev. (17)*

F13: *delo v manjših skupinah*

F14: *večja in boljša povezanost med stanovalci*

F15: *in med nami, zaposlenimi*

F16: *in njihovimi svojci*

F17: *ter boljše počutje stanovalcev*

6. Opišite, kako poteka vaše delo v bivalni skupini.

Moje delo se začne z jutranjo nego, (18) sledi priprava čaja (19) in delitev zajtrka. (20) Nato dvigujemo stanovalce, (21) jih kopamo, (22) čistimo (23) in pred delitvijo kosila se družimo s stanovalci. (24) Po kosilu včasih poskrbim tudi za prevoz stanovalcev (25) in pisanje jedilnikov. (26) V vmesnem času zopet sledi nega (27) ter druženje s stanovalci. (28)

F18: *Moje delo se začne z jutranjo nego*

F19: *sledi priprava čaja*

F20: *in delitev zajtrka*

F21: *Nato dvigujemo stanovalce*

F22: *jih kopamo*

F23: *čistimo*

F24: *se družimo s stanovalci*

F25: *poskrbim tudi za prevoz stanovalcev*

F26: *in pisanje jedilnikov*

F27: *zopet sledi nega*

F28: *ter druženje s stanovalci*

7. Kako bi opredelili vašo vlogo?

Vsak posameznik je pomemben del tima. (29) Moja vloga je, da skrbim za nego (30) in oskrbo stanovalcev v bivalni skupini. (31)

F29: *Vsak posameznik je pomemben del tima*

F30: *Moja vloga je, da skrbim za nego*

F31: *in oskrbo stanovalcev v bivalni skupini*

8. Katera znanja, veščine in kompetence uporabljate pri svojem delu z uporabniki?

Predvsem znanja zdravstvene nege in oskrbe. (32) Z njimi se tudi veliko pogovarjam (33) in na ta način sem vsakega od njih dobro spoznala (34) ter včasih že vem kaj potrebujejo in to tudi upoštevam. (35)

F32: *Predvsem znanja zdravstvene nege in oskrbe*

F33: *Z njimi se tudi veliko pogovarjam*

F34: *in na ta način sem vsakega od njih dobro spoznala*

F35: *ter včasih že vem kaj potrebujejo in to tudi upoštevam*

9. Kaj pri tem delu ocenjujete kot ustrezno in kaj kot manj ustrezno (prednosti, pomanjkljivosti)?

Ustrezno se mi zdi predvsem to, da smo vsi delavci naravnani na stanovalce, saj to tudi takšen koncept dela zahteva od nas. (36) Vsi skupaj, mislim na stanovalce in zaposlene, se boljše poznamo med sabo (37) in boljše sodelujemo med sabo. (38)

F36: *da smo vsi delavci naravnani na stanovalce*

F37: *Vsi skupaj, mislim na stanovalce in zaposlene, se boljše poznamo med sabo*

F38: *in boljše sodelujemo med sabo*

10. Kako se vaše delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin?

Sedaj opravljam tudi nego stanovalcev, ki jo prej nisem morala, (39) saj sem opravljala samo gospodinjska dela. (40)

F39: *Sedaj opravljam tudi nego stanovalcev, ki jo prej nisem morala*

F40: *saj sem opravljala samo gospodinjska dela*

11. Kako se uporabniki odzivajo na nov način dela (njihove reakcije, komentarji)?

Mislim, da stanovalci zaenkrat niso dosti občutili spremembe, (41) vsaj o tem ne govorijo veliko. (42) Sama jih o tem nisem spraševala. Občasno se mi zdi, da mogoče več stanovalcev sodeluje pri skupinah in skupnih aktivnostih. (43) Nekateri se pritožujejo, ker ni rednega čiščenja, saj sedaj vsi sodelujejo pri negi in je čiščenje nekoliko zapostavljeno. (44)

F41: *Mislim, da stanovalci zaenkrat niso dosti občutili spremembe*

F42: *vsaj o tem ne govorijo veliko*

F43: *več stanovalcev sodeluje pri skupinah in skupnih aktivnostih*

F44: *Nekateri se pritožujejo, ker ni rednega čiščenja*

12. Kaj ocenjujete kot prednosti novega načina bivanja uporabnikov in kaj kot pomanjkljivosti?

Prednost je prej opravljena nega, saj nas to sedaj dela več in s tem pripomoremo negovalni službi. (45) Druga prednost je ta, da smo v prizidku vedno isti delavci in se ne menjujemo, razen ob bolovanjih in drugih izrednih odsotnostih. (46) Prav tako vsa nadstropja v prizidku dobijo istočasno obroke hrane. (47) Pomanjkljivosti so tudi še vedno prisotne. Čeprav so prostori v prizidku novejša gradnje in so jih obnavljali za ta namen, se mi zdijo še vedno preveliki. (48) Tukaj še posebej mislim na dolge hodnike, ki zahtevajo veliko hoje stanovalcev. (49) Skupni prostori so premajhni in včasih pretesni za druženje in skupne aktivnosti. (50) Mogoče nekoliko manj pomembno, a bom vseeno izpostavila je oddaljenost kuhinje in pralnice. (51)

F45: *Prednost je prej opravljena nega*

F46: *da smo v prizidku vedno isti delavci in se ne menjujemo*

F47: *vsa nadstropja dobijo istočasno obroke hrane*

F48: *prostori se mi zdijo še vedno preveliki*

F49: *Tukaj še posebj mislim na dolge hodnike*

F50: *Skupni prostori so premajhni in včasih pretesni za druženje in skupne aktivnosti*

F51: *je oddaljenost kuhinje in pralnice*

13. Kaj bi morebiti bilo potrebno pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini narediti drugače?

Težko rečem, kaj bi bilo potrebno narediti drugače. *Zdi se mi, da prostori niso dovolj dobro prilagojeni za tak način dela (52) in dokler se to ne uredi bomo težko sledili takšnemu načinu dela. (53)*

F52: *Zdi se mi, da prostori niso dovolj dobro prilagojeni za tak način dela*

F53: *in dokler se to ne uredi bomo težko sledili takšnemu načinu dela*

9.2.7. Intervju G

1. Na katerem delovnem mestu v bivalni skupini delate?

V bivalni skupini sem zaposlena kot srednja medicinska sestra. (1)

G1: *sem zaposlena kot srednja medicinska sestra*

2. Kako je potekalo načrtovanje bivalne skupine?

Organizacijo in načrtovanje bivalnih skupin so prevzeli nase vodilni delavci že pred časom. (2) Mi ostali smo za to izvedeli kasneje, ko so nas o tem obvestili. (3) Morali smo se odločiti ali želimo delati v bivalni skupini, (4) in če smo bili za smo se samovoljno prijavili. (5) Nato so začela različna izobraževanja pri nas v domu in tudi zunaj njega. (6)

G2: *Organizacijo in načrtovanje bivalnih skupin so prevzeli nase vodilni delavci*

G3: *Mi ostali smo za to izvedeli kasneje, ko so nas o tem obvestili*

G4: *Morali smo se odločiti ali želimo delati v bivalni skupini*

G5: *in če smo bili za smo se samovoljno prijavili*

G6: *Nato so začela različna izobraževanja pri nas v domu in tudi zunaj njega*

3. *Kako je potekalo/poteka izobraževanje zaposlenih?*

Prvo izobraževanje katerega sem se udeležila je bilo organizirano v domu z *naslovom 'Kultura, naravnana na osebo'*. (7) Vodili so ga zunanji izvajalci iz podjetja Firis. *Na tem izobraževanju smo pridobili nekaj teoretičnih znanj o sodobnih oblikah življenja starih ljudi.* (8) *Dobili smo tudi knjigo, sedaj se ne spomnem točnega naslova, ampak smo jo lahko vzeli domov in si še kaj dodatno prebrali o tem.* (9) *Dom je organiziral tudi ogled različnih domov po Sloveniji.* (10) *Na ta način smo lahko videli, kako deluje dom, ki je bivalne skupine uvedel veliko pred nami in ima več izkušenj na tem področju.* (11) *Poleg tega pa smo tudi znotraj doma imeli veliko timskih pogovorov (12) in sestankov na katerih smo govorili o tej temi.* (13) *Reševanje problematike vedno deluje na način, da se tim pogovarja (14) in skupaj skušamo priti do rešitve.* (15)

G7: *z naslovom 'Kultura, naravnana na osebo'*

G8: *Na tem izobraževanju smo pridobili nekaj teoretičnih znanj o sodobnih oblikah življenja starih ljudi*

G9: *Dobili smo tudi knjigo in si še kaj dodatno prebrali o tem*

G10: *Dom je organiziral tudi ogled različnih domov po Sloveniji*

G11: *Na ta način smo lahko videli, kako deluje dom, ki ima več izkušenj na tem področju*

G12: *znotraj doma imeli veliko timskih pogovorov*

G13: *in sestankov*

G14: *Reševanje problematike vedno deluje na način, da se tim pogovarja*

G15: *in skupaj skušamo priti do rešitve*

4. *Kakšna pričakovanja ima vaša organizacija glede dela v bivalni skupini?*

Obstaja želja, *da bi se vsi stanovalci počutili boljše (16) in da bi njihovo življenje v domu bilo bolj kakovostno. (17) Pričakujemo tudi, da se bomo lahko bolj posvetili vsakemu stanovalcu (18) in da bo v domu več individualnih aktivnosti s stanovalci. (19)*

G16: *da bi se vsi stanovalci počutili boljše*

G17: *in da bi njihovo življenje v domu bilo bolj kakovostno*

G18: *da se bomo lahko bolj posvetili vsakemu stanovalcu*

G19: *in da bo v domu več individualnih aktivnosti s stanovalci*

5. Zakaj se vam zdi pomembno uvajanje koncepta bivalnih oz. gospodinjskih skupin v domove za stare?

Vsak projekt je na nek način pomemben. *Ta je še posebjaj pomemben, saj z njim prihaja do velikih sprememb, tako za stanovalce, (20) kot tudi za nas zaposlene. (21) Zdi se mi, da bomo tako ali tako vsi domovi morali uvajati sodobne oblike bivanja za starostnike, saj se navade in potrebe ljudi vse bolj spreminjajo (22) in to bo velik del prihodnosti. (23)*

G20: *Ta je še posebjaj pomemben, saj z njim prihaja do velikih sprememb, tako za stanovalce*

G21: *kot tudi za nas zaposlene*

G22: *morali uvajati sodobne oblike bivanja za starostnike, saj se navade in potrebe ljudi vse bolj spreminjajo*

G23: *in to bo velik del prihodnosti*

6. Opišite, kako poteka vaše delo v bivalni skupini.

Delo je zelo raznoliko in pestro. (24) Imam veliko obveznosti, (25) in sicer opravljam zdravstveno nego in oskrbo stanovalcev, (26) pomagam pri dvigovanju, (27) delim obroke (28) in zdravila. (29) Včasih opravljam tudi različna gospodinjska opravila, (30) kot je kuhanje čaja (31) ali kave in podobno. (32)

G24: *Delo je zelo raznoliko in pestro*

G25: *Imam veliko obveznosti*

G26: *in sicer opravljam zdravstveno nego in oskrbo stanovalcev*

G27: *pomagam pri dvigovanju*

G28: *delim obroke*

G29: *in zdravila*

G30: *Včasih opravljam tudi različna gospodinjska opravila*

G31: *kuhanje čaja*

G32: *ali kave*

7. Kako bi opredelili vašo vlogo?

Mislim, da je moja vloga dokaj pomembna, (33) oziroma da imamo vse medicinske sestre veliko odgovornosti pri svojem delu, (34) saj smo prisotne skoraj pri vsakem delu, (35) sodelujemo z vsemi oskrbovanci (36) in tudi z našimi nadrejenimi, ko je to potrebno. (37)

G33: *je moja vloga dokaj pomembna*

G34: *oziroma da imamo vse medicinske sestre veliko odgovornosti pri svojem delu*

G35: *saj smo prisotne skoraj pri vsakem delu*

G36: *sodelujemo z vsemi oskrbovanci*

G37: *in tudi z našimi nadrejenimi*

8. Katera znanja, veščine in kompetence uporabljate pri svojem delu z uporabniki?

V prvi vrsti seveda strokovna znanja, ki sem jih pridobila s šolanjem. (38) Tu mislim na znanja zdravstvene nege in oskrbe. (39) Pri delu mi pomagajo tudi delovne izkušnje, ki sem jih pridobila s praktičnim delom z oskrbovanci, saj sem v domu zaposlena že dolgo časa. (40) S časom se naučiš, kako starostniki funkcionirajo in kaj potrebujejo (41) in se jim skušaš čim bolj prilagoditi. (42)

G38: *V prvi vrsti seveda strokovna znanja, ki sem jih pridobila s šolanjem*

G39: *Tu mislim na znanja zdravstvene nege in oskrbe*

G40: *Pri delu mi pomagajo tudi delovne izkušnje*

G41: *S časom se naučiš, kako starostniki funkcionirajo in kaj potrebujejo*

G42: *in se jim skušaš čim bolj prilagoditi*

9. Kaj pri tem delu ocenjujete kot ustrezno in kaj kot manj ustrezno (prednosti, pomanjkljivosti)?

Ustrezno je sigurno to, da *se naši oskrbovanci boljše počutijo, (43) saj se jim trudimo posvetiti več časa. (44) Bolj upoštevamo njihove želje (45) in potrebe (46) in jih spodbujamo, da jih čim več izražajo. (47)* Pomanjkljivo pa se mi zdi to, da *imamo včasih premalo časa za zdravstvene storitve, ki pa so prav tako pomembne in jih ne bi smeli zanemarjati. (48)*

G43: *se naši oskrbovanci boljše počutijo*

G44: *saj se jim trudimo posvetiti več časa*

G45: *Bolj upoštevamo njihove želje*

G46: *in potrebe*

G47: *in jih spodbujamo, da jih čim več izražajo*

G48: *imamo včasih premalo časa za zdravstvene storitve*

10. Kako se vaše delo sedaj razlikuje od načina dela pred uvajanjem bivalnih skupin?

Razlika je v obsegu dela, *saj je sedaj dela več za vse. (49) Ne opravljam več samo zdravstvene nege in oskrbe, (50) ampak moram sodelovati tudi pri gospodinjskih opravilih. (51)*

G49: *saj je sedaj dela več za vse*

G50: *Ne opravljam več samo zdravstvene nege in oskrbe*

G51: *ampak moram sodelovati tudi pri gospodinjskih opravilih*

11. Kako se uporabniki odzivajo na nov način dela (njihove reakcije, komentarji)?

Oskrbovanci se odzivajo dokaj pozitivno (52) in se mi zdi da so zadovoljni, (53) razen izjem seveda, ki jim je bilo tudi prej težko ustreči. (54)

G52: Oskrbovanci se odzivajo dokaj pozitivno

G53: in se mi zdi da so zadovoljni

G54: razen izjem seveda, ki jim je bilo tudi prej težko ustreči

12. Kaj ocenjujete kot prednosti novega načina bivanja uporabnikov in kaj kot pomanjkljivosti?

Boljše je ker je vedno prisoten isti tim. (55) To nam omogoča boljše sodelovanje (56) in lažje reševanje problemov in konfliktov. (57) Zdi se mi, da imamo sedaj boljšo komunikacijo s stanovalci, (58) več je aktivnosti, katerih se lahko udeležijo (59) in nega je boljše in hitrejše opravljena, saj nas to dela več kot prej. (60) Pomanjkljivo je to, ker se je vsem povečal obseg dela (61) in nas je premalo za vse kar bi morali narediti v eni izmeni. (62) Definitivno bi nas moralo biti več, če bi hoteli, da je delo vedno tekoče in narejeno, kot je treba.

G55: Boljše je ker je vedno prisoten isti tim

G56: To nam omogoča boljše sodelovanje

G57: in lažje reševanje problemov in konfliktov

G58: imamo sedaj boljšo komunikacijo s stanovalci

G59: več je aktivnosti, katerih se lahko udeležijo

G60: in nega je boljše in hitrejše opravljena

G61: ker se je vsem povečal obseg dela

G62: in nas je premalo

13. Kaj bi morebiti bilo potrebno pri uvajanju in sedaj pri delu v bivalni skupini narediti drugače?

Potrebno bi bilo zaposliti vsaj še kakšno čistilko, ki bi samo čistila, (63) saj se stanovalci občasno pritožujejo nad čistočo njihovega okolja. (64) Nasplošno več zaposlenih bi omogočilo, da delamo tako, kot je zamišljeno. (65)

G63: Potrebno bi bilo zaposliti vsaj še kakšno čistilko, ki bi samo čistila

G64: saj se stanovalci občasno pritožujejo nad čistočo njihovega okolja

G65: Nasplošno več zaposlenih bi omogočilo, da delamo tako, kot je zamišljeno

9.3. Tabela kodiranja

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A1	<i>...diplomirana medicinska sestra.</i>	diplomirana medicinska sestra	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
A2	<i>Delam kot vodja tima v bivalni skupini.</i>	vodja tima	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
A3	<i>Ideja o spremembi načina dela je bila usklajena z načrti adaptacije glavne stavbe,</i>	adaptacija stavbe	arhitektura	načrtovanje bivalne skupine
A4	<i>z dvigom standarda za stanovalce</i>	večji standard stanovalcev	kakovost življenja stanovalcev	načrtovanje bivalne skupine
A5	<i>in zmanjševanja večposteljnih sob.</i>	zmanjšanje večposteljnih sob	arhitektura	načrtovanje bivalne skupine
A6	<i>...smo načrtovali izobraževanje Kultura naravnana na osebo.</i>	kultura, naravnana na osebo	formalno izobraževanje	izobraževanje
A7	<i>Bistvo izobraževanja je, da opravimo posamezne procese dela s stanovalci in da razmišljamo, na kakšen način bi lahko to izvedli, da bi bilo stanovalcem najbolj prijazno.</i>	razmislek o načinih spremembe	neformalno izobraževanje	izobraževanje
A8	<i>...smo v izobraževanje 'Kultura, naravnana na</i>	kultura, naravnana na osebo – vključitev	formalno izobraževanje	izobraževanje

	<i>osebo' vključili 26 zaposlenih iz vseh področij dela.</i>	zaposlenih iz različnih področij		
A9	<i>Izobraževanje je bilo v obsegu 9x4 pedagoških ur.</i>	trajanje izobraževanja – 36 ur	formalno izobraževanje	izobraževanje
A10	<i>...v isto izobraževanje vključenih 27 zaposlenih,</i>	število zaposlenih vključenih v izobraževanje - 27	formalno izobraževanje	izobraževanje
A11	<i>skupaj 55% vseh zaposlenih.</i>	število zaposlenih vključenih v izobraževanje – 55% zaposlenih	formalno izobraževanje	izobraževanje
A12	<i>Vzporedno se je izobraževal vodstveni tim, skupaj 13 zaposlenih,</i>	število zaposlenih vključenih v izobraževanje - 13	formalno izobraževanje – vodstveni tim	izobraževanje
A13	<i>ki, je razmišljal o organizacijskih in</i>	organizacijski pogoji	neformalno izobraževanje	izobraževanje
A14	<i>sistemskih pogojih za razvoj kulture, naravnane na osebo.</i>	sistemski pogoji	neformalno izobraževanje	izobraževanje
A15	<i>...tri zaposlene smo se vključile v izobraževanje za vodje organizacijskih enot, kar je nujna podlaga za zagon bivalnih skupin.</i>	število zaposlenih vključenih v izobraževanje - 3	formalno izobraževanje – izobraževanje vodij bivalne skupine	izobraževanje
A16	<i>...smo si ogledali dom, kjer že delujejo po novih konceptih.</i>	ogled bivalnih skupin – novi koncepti	formalno izobraževanje	izobraževanje
A17	<i>...tri zaposlene so si ogledale podobne oblike bivalnih enot v Nemčiji.</i>	ogled bivalnih skupin - Nemčija	formalno izobraževanje – izobraževanje vodij bivalne skupine	izobraževanje
A18	<i>Na dodatna vprašanja smo skušali odgovoriti na izobraževanjih v domu.</i>	izobraževanja znotraj institucije	formalno izobraževanje	izobraževanje
A19	<i>...smo obiskali še en dom (Šmarje pri Jelšah), kjer delujejo po konceptu gospodinjskih skupin.</i>	ogled bivalnih skupin – Šmarje pri Jelšah	formalno izobraževanje	izobraževanje

A20	<i>Letos načrtujemo še izobraževanje za zaposlene iz področja timskega dela.</i>	izobraževanje za timsko delo	formalno izobraževanje - načrt	izobraževanje
A21	<i>Pred pričetkom smo izvedli kick off dogodek za vse zaposlene,</i>	vsi zaposleni	kick off dogodek	informiranost o uvajanju bivalne skupine
A22	<i>ter seznanili stanovalce,</i>	seznanitev stanovalcev	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
A23	<i>svojce,</i>	seznanitev svojcev	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
A24	<i>in javnost s projektom</i>	seznanitev javnosti	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
A25	<i>ter pripravili zgibanko.</i>	zgibanka	način	informiranost o uvajanju bivalne skupine
A26	<i>Cilj in namen pilotnega projekta je zagotoviti sodobne oblike bivanja starostnikov,</i>	sodobne oblike bivanja starih ljudi	cilj in namen	pričakovanja
A27	<i>normalizacija življenja,</i>	normalizacija	cilj in namen	pričakovanja
A28	<i>dvigniti kvaliteto storitev</i>	kvaliteta storitev	cilj in namen	pričakovanja
A29	<i>ter zadovoljstvo stanovalcev</i>	zadovoljstvo stanovalcev	cilj in namen	pričakovanja
A30	<i>in zaposlenih.</i>	zadovoljstvo zaposlenih	cilj in namen	pričakovanja
A31	<i>Pomembno je uvajati sodobne oblike bivanja za starostnike, saj s tem dvigujemo njihovo kvaliteto življenja</i>	kvaliteta življenja	cilj in namen	pričakovanja
A32	<i>in zadovoljstvo.</i>	zadovoljstvo stanovalcev	cilj in namen	pričakovanja
A33	<i>...opravljam v bivalni skupini strokovno delo,</i>	strokovno delo	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini

A34	<i>poleg tega pa še vodim</i>	vodenje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A35	<i>in usmerjam tim pri vsakdanjem delu,</i>	usmerjanje tima	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A36	<i>nadzorujem potek in kvaliteto dela</i>	nadzorovanje dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A37	<i>ter se vključujem vanj.</i>	vključevanje v delo	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A38	<i>Rešujem pritožbe na drugem nivoju.</i>	reševanje pritožb	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A39	<i>Vodim redne tedenske sestanke s sodelavci.</i>	vodenje sestankov s sodelavci	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A40	<i>Pripravljam mesečni razpored dela.</i>	priprava urnika dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A41	<i>...poročam vodstvu.</i>	poročanje vodstvu	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A42	<i>Moja vloga je vodenje</i>	vodenje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A43	<i>in usmerjanje k skupnemu cilju.</i>	usmerjanje k skupnemu cilju	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A44	<i>Pomembno je, da sodelavci z našo pomočjo razvijejo kompetence,</i>	razvijanje kompetenc sodelavcev	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A45	<i>da so pri svojem delu samostojni</i>	spodbujanje samostojnosti pri delu	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A46	<i>in odgovorni.</i>	spodbujanje odgovornosti	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A47	<i>Od kompetenc in veščin, ki jih uporabljam se mi zdijo najpomembnejši ustrezna komunikacija,</i>	ustrezna komunikacija	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A48	<i>naravnost na stanovalce</i>	naravnost na stanovalce	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A49	<i>in svojce</i>	naravnost na svojce	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
A50	<i>ter spodbujanje dobrih</i>	spodbujanje dobrih	kompetence in	delo s starimi ljudmi v

	<i>medsebojnih odnosov.</i>	medosebnih odnosov	veščine	bivalni skupini
A51	<i>Pomanjkljivost novega koncepta dela je premajhno število kadra.</i>	premajhno število kadra	normativi	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A52	<i>Normativi v Sloveniji še niso dovolj prilagojeni tem konceptom.</i>	nepripravljeni normativi	normativi	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A53	<i>Kljub izobraževanju menim, da imam še vedno premalo znanja glede vodenja.</i>	pomanjkanje znanja	znanja na področju vodenja bivalne skupine	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A54	<i>Pri sedanjem delu prevzemam večjo odgovornost,</i>	več odgovornosti	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
A55	<i>povečale so se kompetence.</i>	razvijanje kompetenc	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
A56	<i>...zaposleni v bivalni skupini se boljše poznamo med sabo...</i>	boljše poznavanje zaposlenih	povezovanje	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
A57	<i>...stanovanjska skupnost še ni zaživela kot mora, predvsem zaradi prostorskih pogojev,</i>	nepripravljeni prostori	prostorski pogoji	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A58	<i>menim, da se za stanovalce ni precej spremenilo.</i>	ni sprememb	spremenbe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A59	<i>Stanovalci čutijo določeno spremembo</i>	občutenje sprememb	spremenbe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
A60	<i>in so zadovoljni,</i>	zadovoljstvo stanovalcev	spremenbe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
A61	<i>ker imajo zaposleni več časa zanje.</i>	več časa za stanovalce	spremenbe za zaposlene	prednosti bivalnih skupin
A62	<i>Novosprejeti stanovalci se hitreje vključijo</i>	hitreje vključevanje novosprejetih stanovalcev	spremenbe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
A63	<i>in sodelujejo z zaposlenimi pri gospodinjskih opravilih.</i>	vključevanje v gospodinjska opravila	spremenbe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
A64	<i>Tisti, ki pa so v domu že dalj časa so se sprememb</i>	strah pred spremembo – pri	spremenbe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin

	<i>nekoliko ustrašili</i>	tistih, ki so bili v domu dlje časa		
A65	<i>in so si jih kljub našim razlagam, drugače predstavljali.</i>	različne predstave o bivalnih skupinah	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A66	<i>Kot prednost seveda vidim boljšo povezanost med timom v prizidku,</i>	večja povezanost tima	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
A67	<i>saj je vedno prisoten isti kader.</i>	isti zaposleni	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
A68	<i>Prav tako se sodelavci nekoliko bolj posvečajo stanovalcem,</i>	več časa za stanovalce	spremembe za zaposlene	prednosti bivalnih skupin
A69	<i>kar prinaša večje zadovoljstvo le teh.</i>	zadovoljstvo stanovalcev	spremembe za zaposlene	prednosti bivalnih skupin
A70	<i>Kot največjo pomanjkljivost pa, ..., vidim v premajhnem številu kadra.</i>	premajhno število kadra	normativi	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A71	<i>...menim, da predvsem zaradi arhitekturnih sprememb, koncepta bivalnih skupin ne bomo mogli v celoti izpeljati.</i>	več arhitekturnih sprememb	prostorski pogoji	pomanjkljivosti bivalnih skupin
A72	<i>Je pa to odlična izkušnja</i>	nova izkušnja	spremembe	prednosti bivalnih skupin
A73	<i>in temelj za v bodoče.</i>	temelj prihodnosti	spremembe	prednosti bivalnih skupin
B1	<i>Po poklicu sem srednja medicinska sestra in tudi opravljam delo medicinske sestre v bivalni skupini.</i>	srednja medicinska sestra	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
B2	<i>Načrtovanje je potekalo tako, da so se vodilni v domu verjetno najprej pogovarjali med sabo,</i>	pogovor	sodelovanje	načrtovanje bivalnih skupin
B3	<i>iskali nove načine dela za prihodnost.</i>	iskanje novih načinov dela	sodelovanje	načrtovanje bivalnih skupin
B4	<i>Mislil pa, da so tudi</i>	mnenja drugih	sodelovanje	načrtovanje bivalnih

	<i>poskušali poiskati mnenja nekaterih drugih domov, kateri so že začeli delati po novem konceptu.</i>	domov		skupin
B5	<i>...smo imeli izobraževanje v domu z naslovom 'Kultura naravnana na osebo'.</i>	kultura, naravnana na osebo	formalno izobraževanje	izobraževanje
B6	<i>Večkrat so potekali tudi sestanki v okviru prizidka, kjer smo sodelovali vsi profili delavcev, kateri zdaj delamo tam.</i>	sestanki znotraj institucije	neformalno izobraževanje	izobraževanje
B7	<i>Strokovne delavke so si ogledale več domov po Sloveniji, ki delajo po novem konceptu.</i>	ogled bivalnih skupin - Slovenija	formalno izobraževanje	izobraževanje
B8	<i>Sama sem bila na ogledu enega, v Šentjuru pri Celju. Tako so določili vodilni delavci.</i>	ogled bivalnih skupin – Šentjur pri Celju	formalno izobraževanje	izobraževanje
B9	<i>...so nas razporedili tako, da je na ogled po Sloveniji hodil del po del delavcev. Vsak je imel priložnost videti vsaj nekaj.</i>	število zaposlenih vključenih v izobraževanje - različno	formalno izobraževanje	izobraževanje
B10	<i>Pričakovanja naše organizacije se mi zdijo velika,</i>	velika pričakovanja	obseg	pričakovanja
B11	<i>saj je to nov projekt, za katerega vsi želimo, da bi bil uspešen.</i>	uspešnost projekta	želja	pričakovanja
B12	<i>Kakor v drugih organizacijah, moramo tudi mi gledati naprej, in se ravnati po zahtevah, ki jih prinaša prihodnost.</i>	upoštevanje zahtev	načrtovanje prihodnosti	pričakovanja
B13	<i>Predvsem kar se tiče njihovih</i>	potrebe in želje	spremembe za	prednosti bivalnih

	<i>osebnih potreb in želja.</i>	stanovalcev	stanovalce	skupin
B14	<i>Vsak stanovalec bolj izraža kaj si želi</i>	izražanje želja	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B15	<i>in kako želi živeti v domu.</i>	način življenja	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B16	<i>Moje delo je zelo raznoliko,</i>	raznolikost dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B17	<i>saj po novem konceptu dela vsi delamo več stvari, kot smo jih delali prej.</i>	več dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B18	<i>Delo, ki ga opravljam, zajema zdravstveno nego,</i>	zdravstvena nega	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B19	<i>kuhanje,</i>	kuhanje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B20	<i>in delitev čaja,</i>	delitev čaja	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B21	<i>medicinske postopke,</i>	medicinski postopki	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B22	<i>delitev terapije,</i>	deljenje terapije	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B23	<i>pogovor s stanovalci</i>	pogovor s stanovalci	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B24	<i>in njihovimi svojci.</i>	pogovor s svojci	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B25	<i>Vloga medicinske sestre je kar pomembna, saj imam veliko nalog in obveznosti na svojem urniku.</i>	veliko nalog in obveznosti	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B26	<i>Velikokrat organiziram delo v timu</i>	organizacija dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B27	<i>To mi je najbolj težko in zahtevno</i>	zahtevno delo	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B28	<i>Pri delu z oskrbovanci je potrebno imeti in uporabljati veliko znanj,</i>	veliko znanj	veščine in kompetence	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B29	<i>saj je vsak stanovalec individua za sebe in ima vsak</i>	spoštovanje individualnosti	veščine in kompetence	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini

	<i>svoje potrebe in želje.</i>			
B30	<i>Pomembno je z vsakim od njih najti skupni jezik</i>	poiskati skupni jezik	veščine in kompetence	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B31	<i>in se mu približati na način, da nas bo razumel in mi njega.</i>	dobri medosebni odnosi	veščine in kompetence	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B32	<i>Pri delu uporabljam tudi strokovna znanja zdravstvene nege in oskrbe, za kar sem se tudi učila v srednji šoli.</i>	zdravstvena nega in oskrba	veščine in kompetence	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
B33	<i>Ocenjujem, da je celoten koncept ustrezen</i>	ustrezen koncept dela	ocena koncepta	prednosti bivalnih skupin
B34	<i>in je zelo dobro zamišljen.</i>	dobra zamisel	ocena koncepta	prednosti bivalnih skupin
B35	<i>Seveda je pa to proces, ki, kot pravijo strokovnjaki, traja od 7 do 10 let, da bi zaživel tako, kot je zamišljen v teoriji.</i>	dolgotrajen proces	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B36	<i>Kot največjo pomanjkljivost vidim pomanjkanje delovne sile.</i>	premajhno število kadra	normativi	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B37	<i>Zdi se mi, da je dela zdaj še več.</i>	več dela	spremembe za zaposlene	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B38	<i>Pred uvajanjem bivalnih skupin je vsaka služba imela svoj opis del in nalog</i>	prej – natančen opis dela	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
B39	<i>Sedaj pa ni več točno opredeljeno, poprijeti je treba tudi za druga dela, katera niso opisana v pogodbi.</i>	sedaj - opravljanje različnih nalog	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
B40	<i>Stanovalci so v glavnem zadovoljni</i>	zadovoljstvo stanovalcev	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B41	<i>in zelo pozitivni do novega načina dela.</i>	pozitivna naravnost	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B42	<i>Še posebj je ta način dela</i>	lažje vključevanje	spremembe za	prednosti bivalnih

	<i>dober za ljudi, ki so še samostojni ali deloma samostojni, saj se lažje vključujejo v aktivnosti.</i>	samostojnih stanovalcev	stanovalce	skupin
B43	<i>Za tiste, ki pa so nepokretni se zaenkrat ni nič spremenilo oz. skoraj nič.</i>	ni sprememb za nepokretno stanovalce	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B44	<i>To opažajo tudi njihovi svojci.</i>	opažanja svojcev	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B45	<i>Čeprav vidim, da je tudi za njih nekoliko bolje, še posebej v dopoldanskem času, saj so večkrat dvignjeni na invalidski voziček</i>	več dvigovanja stanovalcev na invalidski voziček	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B46	<i>in tudi občasno vključeni v razne aktivnosti, kot so skupine in prireditve.</i>	vključevanje v aktivnosti	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B47	<i>Popoldan pa je nekako enako kot prej,</i>	brez sprememb v popoldanskem času	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B48	<i>saj nas je premalo in se ne moremo posvetiti vsakemu oskrbovancu.</i>	premajhno število kadra	normativi	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B49	<i>...so zelo pozitivni</i>	pozitivna naravnost	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B50	<i>in zadovoljni</i>	zadovoljstvo stanovalcev	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B51	<i>...če se zgodi, da slučajno kakšen dan ni skupine, vsi takoj sprašujejo, če danes ne bo srečanja in druženja.</i>	povpraševanje po aktivnostih	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B52	<i>Kot prednost vidim, da smo kot bivalna skupina bolj naravnani na človeka,</i>	naravnost na stanovalca	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B53	<i>na njegove želje</i>	upoštevanje želja	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
B54	<i>in potrebe.</i>	upoštevanje potreb	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin

B55	<i>Kot pomanjkljivost pa seveda premalo delovne sile.</i>	premajhno število kadra	normativi	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B56	<i>Pri samem uvajanju se mi zdi, da smo morda začeli nekoliko prehitro.</i>	prehiter začetek	uvajanje	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B57	<i>Potrebno bi bilo vse skupaj malo bolj razdelati po korakih za nas delavce</i>	bolj podrobna delitev na korake	uvajanje	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B58	<i>in se poglobiti v tematiko.</i>	večja poglobitev v tematiko	uvajanje	pomanjkljivosti bivalnih skupin
B59	<i>Zdaj smo v tem pilotnem projektu 6 mesecev, veliko smo se naučili kar v hodu, sproti,</i>	učenje med izvajanjem koncepta	neformalno izobraževanje	izobraževanje
B60	<i>s skupnimi sestanki in pogovori.</i>	sestanki znotraj institucije	neformalno izobraževanje	izobraževanje
B61	<i>Vsak od nas vidi nekaj,</i>	učenje med izvajanjem koncepta	neformalno izobraževanje	izobraževanje
B62	<i>pove svoje mišljenje,</i>	izražanje lastnega mnenja	pogovor med zaposlenimi	izobraževanje
B63	<i>in skupaj se trudimo najti najboljšo pot.</i>	iskanje najboljše poti	neformalno izobraževanje	izobraževanje
B64	<i>delamo dobro za ljudi.</i>	dober začetek	ocena koncepta	prednosti bivalnih skupin
B65	<i>Moramo pa se zavedati, da je ta projekt dolgotrajen in mu moramo dati čas.</i>	dolgotrajen proces	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C1	<i>Delam kot tehnik zdravstvene nege.</i>	tehnik zdravstvene nege	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
C2	<i>Načrtovanje je potekalo tako, da so se najprej izobraževali vodilni delavci,</i>	vodilni delavci	formalno izobraževanje – izobraževanje vodij bivalne skupine	izobraževanje
C3	<i>kasneje pa še vsi ostali zaposleni.</i>	izobraževanje zaposlenih - vsi	formalno izobraževanje	izobraževanje
C4	<i>O načrtovanju bivalnih</i>	seznanitev	seznanjanje	informiranost o

	<i>skupin se je obvestilo oskrbovance</i>	stanovalcev		uvajanju bivalne skupine
C5	<i>in njihove svojce.</i>	seznanitev svojcev	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
C6	<i>Bivalne skupine se je realiziralo v prizidku, kjer se je preuredilo kuhinje.</i>	preureditev kuhinj v prizidku	arhitektura	načrtovanje bivalne skupine
C7	<i>Zaposleni so večino zadev za nemoten potek dela uredili sami, sprti.</i>	učenje med izvajanjem koncepta	neformalno izobraževanje	izobraževanje
C8	<i>Vsi zaposleni v bivalnih skupinah smo eno leto, enkrat tedensko hodili na izobraževanje FIRIS-a, Kultura naravnana na osebo.</i>	kultura, naravnana na osebo – vključitev zaposlenih iz različnih področij	formalno izobraževanje	izobraževanje
C9	<i>...del zaposlenih ogledal tudi institucijo, ki že dalj časa deluje v tej smeri.</i>	ogled bivalnih skupin – novi koncepti	formalno izobraževanje	izobraževanje
C10	<i>Pričakovanja organizacije so, da bi se oskrbovanci počutili kot doma.</i>	občutek domačnosti	cilj in namen	pričakovanja
C11	<i>Namen je tudi, da se oskrbovanci vključujejo v pripravo zajtrka,</i>	vključevanje v pripravo zajtrka	cilj in namen	pričakovanja
C12	<i>kuhanje čaja,</i>	vključevanje v kuhanje čaja	cilj in namen	pričakovanja
C13	<i>skratka, da delajo tisto, kar so nekdanj počeli doma.</i>	občutek domačnosti	cilj in namen	pričakovanja
C14	<i>...vedno je prisotna stalna ekipa delavcev.</i>	isti zaposleni	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
C15	<i>Stanovalci se tako lažje in prej navadijo oziroma navežejo na zaposlene,</i>	navezanost stanovalcev na zaposlene	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
C16	<i>razvije se večje zaupanje,</i>	več zaupanja	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
C17	<i>zaposleni pa bolj podrobno</i>	boljše poznavanje	povezovanje	prednosti bivalnih

	<i>spoznajo svoje varovance,</i>	stanovalcev		skupin
C18	<i>njihove želje</i>	upoštevanje želja	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C19	<i>in potrebe,</i>	upoštevanje potreb	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C20	<i>s tem se lahko približajo tudi njihovim svojcem.</i>	povezovanje s svojci	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
C21	<i>...cel delavnik razporejena po celotnem prizidku.</i>	prisotnost v celotnem prizidku	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C22	<i>...tako da sem v stiku z vsemi oskrbovanci.</i>	stiki z vsemi stanovalci	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C23	<i>Moje delo je raznoliko,</i>	raznolikost dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C24	<i>zajema nego,</i>	zdravstvena nega	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C25	<i>delitev obrokov,</i>	deljenje obrokov	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C26	<i>deljenje terapij,</i>	deljenje terapije	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C27	<i>kopanje,</i>	kopanje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C28	<i>opazovanje zdravstvenih sprememb varovancev,</i>	opazovanje zdravstvenih sprememb	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C29	<i>stik z zdravnikom,</i>	stiki z zdravnikom	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C30	<i>različne preveze,</i>	preveze	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C31	<i>merjenja vitalnih funkcij...</i>	merjenje vitalnih funkcij	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C32	<i>Vloga tehnika zdravstvene nege v bivalni skupini se mi zdi nekako najpomembnejša.</i>	pomembna vloga	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C33	<i>Zaradi usvojenega znanja, s katerim razpolagamo imamo največ možnosti za nemoten potek vseh del,</i>	znanja za nemoten potek dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini

C34	<i>ker opravljamo in sodelujemo pri vsakem delu v bivalni skupini.</i>	vključevanje v delo	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C35	<i>Uporabljam znanja in veščine, ki sem jih pridobila v šoli</i>	poklicna znanja	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C36	<i>in pa večletnem opravljanju tega dela v domu starejših.</i>	večletne izkušnje	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C37	<i>Moje kompetence so odgovornost,</i>	odgovornost	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C38	<i>samostojnost,</i>	samostojnost	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C39	<i>timsko delo,</i>	timsko delo	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C40	<i>usmerjenost k stanovalcem,</i>	usmerjenost k stanovalcem	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C41	<i>pripravljenost na spremembe,</i>	pripravljenost na spremembe	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C42	<i>ustvarjanje dobrih medsebojnih odnosov,</i>	dobri medosebni odnosi	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C43	<i>organizacijske sposobnosti,</i>	organizacija dela	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C44	<i>sprejemanje odločitev.</i>	sprejemanje odločitev	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
C45	<i>Velika prednost je boljša nega,</i>	boljša nega	spremembe za stanovalce	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C46	<i>kot tudi več komunikacije</i>	več komunikacije	spremembe za stanovalce	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C47	<i>in druženja z oskrbovanci.</i>	več druženja	spremembe za stanovalce	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C48	<i>...manj konfliktov med varovanci,</i>	manj konfliktov med stanovalci	spremembe za stanovalce	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C49	<i>kot tudi med zaposlenimi v</i>	manj konfliktov med	povezovanje	razlika med delom s

	<i>prizidku.</i>	zaposlenimi		starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C50	<i>Bolj se lahko posvetim posameznemu varovancu</i>	posvečanje stanovalcem	spremembe za stanovalce	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C51	<i>in z njim preživim več časa.</i>	več časa za stanovalce	spremembe za stanovalce	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C52	<i>Samo delo je zame bolj umirjeno</i>	umirjeno delo	spremembe za zaposlene	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C53	<i>in tekoče.</i>	tekoče delo	spremembe za zaposlene	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
C54	<i>Na začetku so bili oskrbovanci kar zadržani,</i>	zadržanost stanovalcev	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C55	<i>se pa spremembi, oziroma bivalni skupini čedalje bolj odpirajo</i>	odpiranje stanovalcev	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C56	<i>in se udeležujejo aktivnosti.</i>	vključevanje v aktivnosti	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C57	<i>Pogrešamo le večjo udeležbo pri pripravi kave in čaja.</i>	majhna udeležba pri kuhanju kave in čaja	uvajanje	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C58	<i>...a zaenkrat še vedno pričakujejo, da jim mi skuhamo in postrežemo čaj in kavo.</i>	rutina	uvajanje	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C59	<i>Nekih večjih odmevnih komentarjev sama nisem opazila</i>	brez komentarjev stanovalcev	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C60	<i>Opažam pa več vključevanja v aktivnosti kot prej</i>	vključevanje v aktivnosti	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C61	<i>in več sodelovanja s strani varovancev,</i>	sodelovanje stanovalcev	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C62	<i>kar pomeni, da jim tak način dela ustreza.</i>	ustrezen koncept dela	ocena koncepta	prednosti bivalnih skupin
C63	<i>Prednosti so mnoge –</i>	občutek domačnosti	spremembe za	prednosti bivalnih

	<i>povečal se je občutek domačnosti,</i>		stanovalce	skupin
C64	<i>več je aktivnosti,</i>	več aktivnosti	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C65	<i>nepokretni so večkrat dvignjeni na voziček</i>	več dvigovanja stanovalcev na invalidski voziček	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C66	<i>in posledično so tudi več zunaj</i>	več preživljanja časa na prostem	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C67	<i>ali s svojci.</i>	več preživljanja časa s svojci	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
C68	<i>Pomanjkljivosti zaenkrat ne vidim</i>	brez zapletov	ocena koncepta	prednosti bivalnih skupin
C69	<i>Mislím, da bi morali biti vsi enako izobraženi na tem področju, saj vsi zaposleni delamo neposredno z našimi varovanci,</i>	neenako izobražen kader	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
C70	<i>nismo pa bili prisotni na vseh izobraževanjih.</i>	delna prisotnost zaposlenih na izobraževanjih	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D1	<i>...sem pa članica projektne skupine</i>	članica projektne skupine	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
D2	<i>V bodoče bom kot delovna terapevtka približno dvakrat tedensko prisotna v skupinah.</i>	delovna terapevtka	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
D3	<i>Načrtovanje bivalne skupine se je začelo z izobraževanjem vodstvenega tima 'Kultura, naravnana na osebo',</i>	kultura, naravnana na osebo – vključitev vodstvenega tima	formalno izobraževanje	izobraževanje
D4	<i>kjer smo morali pripraviti eno izboljšavo</i>	priprava izboljšave	ideja in pobuda	načrtovanje bivalne skupine
D5	<i>Nato je sledilo oblikovanje projektne tima</i>	oblikovanje projektne tima	sodelovanje	načrtovanje bivalne skupine
D6	<i>ki je pripravil osnovo za delo</i>	priprava osnov za delo	sodelovanje	načrtovanje bivalne skupine
D7	<i>Podlaga je bila teorija, ki</i>	preučevanje teorije	formalno	izobraževanje

	<i>smo jo preučili na izobraževanjih</i>		izobraževanje	
D8	<i>in že obstoječa literatura o tej temi avtorja Franca Imperla</i>	preučevanje literature	formalno izobraževanje	izobraževanje
D9	<i>Zaposleni so se izobraževali na seminarjih 'Kultura, naravnana na osebo', ki je potekalo v domu</i>	kultura, naravnana na osebo	formalno izobraževanje	izobraževanje
D10	<i>Bilo je organizirano več srečanj</i>	trajanje izobraževanja – več srečanj	formalno izobraževanje	izobraževanje
D11	<i>Zaposlene smo razdelili na dve skupini po cca 25 iz vseh delovnih skupin</i>	število zaposlenih vključenih v izobraževanje - 50	formalno izobraževanje	izobraževanje
D12	<i>Najprej smo članice projektne skupine z idejo in načinom dela ter sodelovanja seznanile vse zaposlene</i>	seznanitev zaposlenih	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
D13	<i>so se zaposleni sami odločili, kateri želijo sodelovati</i>	odločitev zaposlenih o sodelovanju	sodelovanje	načrtovanje bivalne skupine
D14	<i>Tiste smo potem članice projektne skupine trikrat zbrale na internem izobraževanju</i>	izobraževanja znotraj institucije – 3x	formalno izobraževanje	izobraževanje
D15	<i>Tam smo veliko debatirali</i>	debata	pogovor med zaposlenimi	izobraževanje
D16	<i>in razjasnjevali vprašanja, neznanke</i>	razjasnjevanje vprašanj	pogovor med zaposlenimi	izobraževanje
D17	<i>Šli smo tudi na dve strokovni ekskurziji v domova z dobro prakso</i>	ogled bivalnih skupin – dve strokovni ekskurziji	formalno izobraževanje	izobraževanje
D18	<i>Pred konkretnim uvajanjem pa smo seveda tudi seznanili stanovalce</i>	seznanitev stanovalcev	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
D19	<i>in svojce o projektu</i>	seznanitev svojcev	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne

				skupine
D20	<i>Trudili smo se veliko pogovarjati o tem</i>	pogovor	sodelovanje	načrtovanje bivalne skupine
D21	<i>vzpodbujali smo zaposlene</i>	spodbujanje	sodelovanje	načrtovanje bivalne skupine
D22	<i>naj sami vnašajo svoje ideje</i>	ideje zaposlenih	sodelovanje	načrtovanje bivalne skupine
D23	<i>Pričakujemo, da bo delo v bivalnih skupinah sčasoma, postopoma prineslo večje zadovoljstvo</i>	zadovoljstvo stanovalcev	cilj in namen	pričakovanja
D24	<i>in kvaliteto dela</i>	kvaliteta dela	cilj in namen	pričakovanja
D25	<i>Prav tako si želimo več osebne pristopa</i>	osebni pristop	cilj in namen	pričakovanja
D26	<i>mirnosti</i>	mirnost	cilj in namen	pričakovanja
D27	<i>in empatije pri delu</i>	empatija	cilj in namen	pričakovanja
D28	<i>Uvajanje koncepta se mi zdi pomembno, ker postajamo vedno bolj zahtevna družba, ki želi imeti ohranjene svoje pravice do konca, tudi v starosti in bolezni</i>	ohranjanje pravic v starosti	spremembe	prednosti bivalnih skupin
D29	<i>Več je znanja o tem</i>	več znanja o konceptu	ocena koncepta	prednosti bivalnih skupin
D30	<i>boljša dostopnost do informacij</i>	večja dostopnost do informacij	ocena koncepta	prednosti bivalnih skupin
D31	<i>pa tudi naše navade so se bistveno spremenile</i>	sprememba navad	spremembe	prednosti bivalnih skupin
D32	<i>...da bomo domovi z boljšimi programi postajali bolj konkurenčni</i>	konkurenčnost domov za stare ljudi	spremembe	prednosti bivalnih skupin
D33	<i>Življenjska doba se še veča in starost je izziv za vsako družbo</i>	starost, kot izziv družbe	spremembe	prednosti bivalnih skupin
D34	<i>Trenutno je to le izobraževanje</i>	izobraževanje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
D35	<i>vzpodbuda</i>	spodbujanje	naloge in vloge	delo s starimi ljudmi v

			zaposlenih	bivalni skupini
D36	<i>in pomoč pri reševanju težav</i>	pomoč pri reševanju problemov	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
D37	<i>Komunikacija</i>	komunikacija	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
D38	<i>reševanje konfliktov</i>	reševanje konfliktov	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
D39	<i>vztrajnost</i>	vztrajnost	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
D40	<i>empatičnost</i>	empatija	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
D41	<i>prijaznost</i>	prijaznost	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
D42	<i>odgovornost</i>	odgovornost	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
D43	<i>Seveda nas je za boljše izpolnjevanje teh ciljev vedno premalo zaposlenih</i>	premajhno število kadra	normativi	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D44	<i>druge pogoje imamo vse</i>	izpolnjevanje pogojev	ocena koncepta	prednosti bivalnih skupin
D45	<i>Sedaj se bolj ukvarjamo z vprašanjem, kako zadovoljiti uporabnika</i>	sedaj – ukvarjanje z zadovoljstvom uporabnikov	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
D46	<i>ne pa izključno s tem, kako bo potekal proces dela</i>	prej – poudarek na procesu dela	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
D47	<i>Nasploh se želimo izogibati preveč formuliranim, utečenim postopkom</i>	sedaj – izogibanje rutini	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
D48	<i>Lahko rečem da je pri delu več elastičnosti</i>	sedaj – več elastičnosti	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
D49	<i>Vsekakor je uporabnikom všeč vsaka nova dejavnost, ki izboljša njihovo življenje</i>	izboljšanje življenja	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
D50	<i>Hkrati pa jo začnejo tudi zelo hitro pogrešati, ko odpade</i>	pogrešanje dejavnosti	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin

	<i>zaradi pomanjkanja kadra</i>			
D51	<i>Mislim, da bo prava slika vidna šele čez kako leto</i>	prava slika v prihodnosti	načrtovanje prihodnosti	pričakovanja
D52	<i>Jaz ne bi govorila o ne vem kako vidnih reakcijah ali komentarjih</i>	brez komentarjev stanovalcev	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D53	<i>So v večini le taki starostniki, ki tudi hitro pozabijo, kako je bilo pred časom</i>	slab spomin na spremembe	spmembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
D54	<i>Imam pa občutek, da so srečni</i>	sreča	spmembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
D55	<i>in zadovoljni</i>	zadovoljstvo stanovalcev	spmembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
D56	<i>Prednosti so gotovo te, da jih oskrbuje manjše število ljudi</i>	isti zaposleni	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
D57	<i>s katerimi se hitro spoznajo</i>	boljše poznavanje stanovalcev	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
D58	<i>in kateri poznajo njihove navade</i>	boljše poznavanje stanovalcev	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
D59	<i>Zato jim lahko lažje izpolnejo kako željo</i>	upoštevanje želja	spmembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
D60	<i>ali uresničijo skupaj kakšen načrt</i>	uresničevanje načrtov	spmembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
D61	<i>Svojci vejo, na koga se v vsakem trenutku lahko obrnejo</i>	povezovanje s svojci	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
D62	<i>...bi najprej zbrani tim pustila, da dela nekaj časa še po starem sistemu</i>	delo po starem sistemu	rutina	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin
D63	<i>Vmes pa bi se veliko srečevali</i>	veliko srečanj	neformalno izobraževanje	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin
D64	<i>in pogovarjali o tem, kako spremeniti način dela</i>	pogovor o spremembah	neformalno izobraževanje	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin
D65	<i>ki bi ga z našo pomočjo počasi tudi uvajali</i>	postopno uvajanje koncepta	neformalno izobraževanje	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin

				skupin
E1	<i>V bivalno skupino sem vključena kot strokovna vodja</i>	strokovna vodja	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
E2	<i>Začeli smo z izobraževanjem 'Kultura naravnana na osebo'</i>	kultura, naravnana na osebo	formalno izobraževanje	izobraževanje
E3	<i>...vse skupaj približno 50 zaposlenih</i>	število zaposlenih vključenih v izobraževanje - 50	formalno izobraževanje	izobraževanje
E4	<i>Izobraževali smo se tudi mi, torej vodstveni tim</i>	izobraževanje vodstvenega tima	formalno izobraževanje	izobraževanje
E5	<i>Imeli pa smo tudi trikrat izobraževanja za zaposlene v domu, v bivalni skupini</i>	izobraževanja znotraj institucije – 3x	formalno izobraževanje	izobraževanje
E6	<i>Tukaj smo dobili osnove novega koncepta dela</i>	osnove dela	neformalno izobraževanje	izobraževanje
E7	<i>Koncept smo seveda tudi predstavili vsem zaposlenim</i>	seznanitev zaposlenih	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
E8	<i>stanovalcem</i>	seznanitev stanovalcev	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
E9	<i>njihovim svojcem</i>	seznanitev svojcev	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
E10	<i>kot tudi širši javnosti</i>	seznanitev javnosti	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
E11	<i>...izobraževanje 'Kultura, naravnana na osebo'</i>	kultura, naravnana na osebo	formalno izobraževanje	izobraževanje
E12	<i>in interno izobraževanje znotraj doma</i>	izobraževanje znotraj institucije	formalno izobraževanje	izobraževanje
E13	<i>...smo si ogledali tudi različne domove po Sloveniji – Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah</i>	ogled bivalnih skupin – Šmarje pri Jelšah	formalno izobraževanje	izobraževanje
E14	<i>Dom upokojencev Krško</i>	ogled bivalnih skupin – Krško	formalno izobraževanje	izobraževanje

E15	<i>Dom starejših Šentjur</i>	ogled bivalnih skupin – Šentjur	formalno izobraževanje	izobraževanje
E16	<i>in bivalne enote v Nemčiji</i>	ogled bivalnih skupin - Nemčija	formalno izobraževanje	izobraževanje
E17	<i>Pričakujem, da bomo kot organizacija naredili korak naprej</i>	korak naprej	cilj in namen	pričakovanja
E18	<i>in premik v glavi, da bomo lahko prisluhnili stanovalcu in njegovim potrebam</i>	premik k potrebam stanovalcev	cilj in namen	pričakovanja
E19	<i>Prav tako se bomo poskušali prilagoditi z delom</i>	prilagoditev dela	cilj in namen	pričakovanja
E20	<i>in časom</i>	prilagoditev časa	cilj in namen	pričakovanja
E21	<i>Pričakujem boljše medosebne odnose</i>	boljši medosebni odnosi	cilj in namen	pričakovanja
E22	<i>Pri tem projektu gre za velik premik k dezinstitucionalizaciji</i>	dezinstitucionalizacij a	načrtovanje prihodnosti	pričakovanja
E23	<i>kjer je na prvem mestu vedno stanovalca, ne pa storitev</i>	naravnost na stanovalca	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
E24	<i>V bivalnih enotah so skupine manjše</i>	manjše skupine	spremembe	prednosti bivalnih skupin
E25	<i>in zato lahko boljše spoznaš vsakega stanovalca, kot tudi on tebe</i>	boljše poznavanje stanovalcev	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
E26	<i>kar je približek družinskemu življenju</i>	približevanje družinskemu življenju	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
E27	<i>Prav tako je to korak stran od velike institucije</i>	dezinstitucionalizacij a	spremembe	prednosti bivalnih skupin
E28	<i>ki dopušča stanovalcem spreminjanje</i>	spreminjanje potreb in želj	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
E29	<i>in izražanje potreb in želj</i>	izražanje želja	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
E30	<i>Moja vloga je oblikovanje</i>	oblikovanje strokovnih izhodišč	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E31	<i>in priprava strokovnih</i>	priprava strokovnih	naloge in vloge	delo s starimi ljudmi v

	<i>izhodišč za delo v bivalnih skupinah</i>	izhodišč	zaposlenih	bivalni skupini
E32	<i>in sicer s pomočjo znanj</i>	znanja socialnega dela	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E33	<i>in z izkušnjami, ki jih imam na področju strokovnega socialnega dela</i>	izkušnje iz socialnega dela	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E34	<i>strokovna znanja</i>	strokovna znanja	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E35	<i>in znanja, ki sem jih pridobila z dodatnim izobraževanjem</i>	znanja iz dodatnih izobraževanj	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E36	<i>kot tudi znanja iz področja socialnega dela</i>	znanja socialnega dela	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E37	<i>in psihologije</i>	znanja iz psihologije	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E38	<i>...je zelo pomembno tudi timsko delo</i>	timsko delo	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E39	<i>in komunikacija</i>	ustrezna komunikacija	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E40	<i>kot tudi sposobnost za reševanje konfliktov</i>	reševanje konfliktov	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E41	<i>Sama se trudim biti na razpolago svojim sodelavcem</i>	dostopnost vsem zaposlenim	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E42	<i>jih usmerjati</i>	usmerjanje tima	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E43	<i>in jim pomagati pri novem konceptu dela</i>	pomoč pri delu	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E44	<i>da bo delo opravljeno čim bolj kakovostno za naše stanovalce</i>	kakovostno delo	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
E45	<i>Moje delo se ni spremenilo</i>	brez spremembe	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
E46	<i>Kot strokovna vodja delam v domu že več let in zato tudi skrbim za organizacijo in</i>	organizacija projektov	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej

	<i>potek takšnih projektov</i>			
E47	<i>Stanovalci dobro sprejemajo novosti</i>	dobro sprejemanje novosti	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
E48	<i>in so zadovoljni kadar upoštevamo njihove želje in potrebe</i>	upoštevanje želja	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
E49	<i>Nekateri stanovalci so precej hitro zadovoljni, ne glede na spremembo</i>	zadovoljstvo stanovalcev	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
E50	<i>spet drugi pa so vedno nezadovoljni, ne glede na to kaj jim ponudiš</i>	nezadovoljstvo stanovalcev	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E51	<i>Vsekakor je prva prednost bivanje stanovalcev v manjši skupini</i>	manjše skupine	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
E52	<i>kjer dela stalni tim</i>	isti zaposleni	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
E53	<i>ki ga stanovalci in svojci dobro poznajo</i>	boljše poznavanje stanovalcev	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
E54	<i>in s tem lažje rešujemo sprotne težave in probleme</i>	lažje reševanje problemov	spremembe	prednosti bivalnih skupin
E55	<i>razen nekoliko arhitekturno neprimernih prostorov</i>	nepripravljeni prostori	prostorski pogoji	pomanjkljivosti bivalnih skupin
E56	<i>zaposlenim v bivalni skupini ponudila izobraževanje o timskem delu</i>	timsko delo	formalno izobraževanje	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin
E57	<i>Ga pa pripravljamo sedaj, v naslednjem mesecu</i>	načrtovanje izobraževanj v prihodnosti	formalno izobraževanje	izobraževanje
F1	<i>Gospodinja sem</i>	gospodinja	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
F2	<i>Ne vem</i>	neznanje	ideja in pobuda	načrtovanje bivalne skupine
F3	<i>Za to so bili zadolženi naši nadrejeni</i>	naloga nadrejenih	ideja in pobuda	načrtovanje bivalne skupine
F4	<i>Naši nadrejeni so imeli več izobraževanj</i>	izobraževanje vodstvenega tima	formalno izobraževanje	izobraževanje

F5	<i>mi pa se nismo dosti izobraževali, vsaj jaz ne</i>	brez izobraževanj	formalno izobraževanje	izobraževanje
F6	<i>Izobraževanje je potekalo na ravni medsebojnih sestankov</i>	sestanki znotraj institucije	neformalno izobraževanje	izobraževanje
F7	<i>kjer smo se pogovarjali o novem načinu dela</i>	pogovor o novem načinu dela	pogovor med zaposlenimi	izobraževanje
F8	<i>in spremembah, ki so nas čakale</i>	pogovor o spremembah	pogovor med zaposlenimi	izobraževanje
F9	<i>Nadrejeni so tudi obiskali dva ali tri doma, ki že imajo takšen koncept dela</i>	ogled bivalnih skupin	formalno izobraževanje	izobraževanje
F10	<i>...doseči večjo samostojnost delavcev</i>	samostojnost zaposlenih	želja	pričakovanja
F11	<i>v bivalni skupini delajo isti delavci</i>	isti zaposleni	cilj in namen	pričakovanja
F12	<i>Pričakujejo pa tudi boljšo povezanost med stanovalci</i>	povezovanje stanovalcev	želja	pričakovanja
F13	<i>delo v manjših skupinah</i>	delo v manjših skupinah	cilj in namen	pričakovanja
F14	<i>večja in boljša povezanost med stanovalci</i>	povezovanje stanovalcev	želja	pričakovanja
F15	<i>in med nami, zaposlenimi</i>	povezovanje zaposlenih	želja	pričakovanja
F16	<i>in njihovimi svojci</i>	povezovanje s svojci	želja	pričakovanja
F17	<i>ter boljše počutje stanovalcev</i>	boljše počutje stanovalcev	želja	pričakovanja
F18	<i>Moje delo se začne z jutranjo nego</i>	zdravstvena nega	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F19	<i>sledi priprava čaja</i>	priprava čaja	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F20	<i>in delitev zajtrka</i>	deljenje obrokov	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F21	<i>Nato dvigujemo stanovalce</i>	dvigovanje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F22	<i>jih kopamo</i>	kopanje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini

F23	<i>čistimo</i>	čiščenje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F24	<i>se družimo s stanovalci</i>	druženje s stanovalci	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F25	<i>poskrbim tudi za prevoz stanovalcev</i>	organizacija prevoza stanovalcev	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F26	<i>in pisanje jedilnikov</i>	pisanje jedilnikov	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F27	<i>zopet sledi nega</i>	zdravstvena nega	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F28	<i>ter druženje s stanovalci</i>	druženje s stanovalci	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F29	<i>Vsak posameznik je pomemben del tima</i>	pomembna vloga vseh zaposlenih	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F30	<i>Moja vloga je, da skrbim za nego</i>	skrb za nego stanovalcev	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F31	<i>in oskrbo stanovalcev v bivalni skupini</i>	skrb za oskrbo stanovalcev	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F32	<i>Predvsem znanja zdravstvene nege in oskrbe</i>	zdravstvena nega in oskrba	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F33	<i>Z njimi se tudi veliko pogovarjam</i>	ustrezna komunikacija	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F34	<i>in na ta način sem vsakega od njih dobro spoznala</i>	dobri medosebni odnosi	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F35	<i>ter včasih že vem kaj potrebujejo in to tudi upoštevam</i>	upoštevanje potreb	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
F36	<i>da smo vsi delavci naravnani na stanovalce</i>	naravnost na stanovalca	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
F37	<i>Vsi skupaj, mislim na stanovalce in zaposlene, se boljše poznamo med sabo</i>	boljše poznavanje stanovalcev	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
F38	<i>in boljše sodelujemo med sabo</i>	večja povezanost tima	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
F39	<i>Sedaj opravljam tudi nego stanovalcev, ki jo prej nisem morala</i>	sedaj – opravljanje nege	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej

F40	<i>saj sem opravljala samo gospodinjska dela</i>	prej – opravljanje gospodinjskih del	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
F41	<i>Mislim, da stanovalci zaenkrat niso dosti občutili spremembe</i>	ni sprememb	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F42	<i>vsaj o tem ne govorijo veliko</i>	brez komentarjev stanovalcev	ocena koncepta	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F43	<i>več stanovalcev sodeluje pri skupinah in skupnih aktivnostih</i>	vključevanje v aktivnosti	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
F44	<i>Nekateri se pritožujejo, ker ni rednega čiščenja</i>	pritožbe zaradi nerednega čiščenja	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F45	<i>Prednost je prej opravljena nega</i>	prej opravljena nega	spremembe za zaposlene	prednosti bivalnih skupin
F46	<i>da smo v prizidku vedno isti delavci in se ne menjujemo</i>	isti zaposleni	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
F47	<i>vsa nadstropja dobijo istočasno obroke hrane</i>	obroki ob istem času za vse stanovalce	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
F48	<i>prostori se mi zdijo še vedno preveliki</i>	preveliki prostori	prostorski pogoji	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F49	<i>Tukaj še posebej mislim na dolge hodnike</i>	dolgi hodniki	prostorski pogoji	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F50	<i>Skupni prostori so premajhni in včasih pretesni za druženje in skupne aktivnosti</i>	premajhni skupni prostori za izvajanje aktivnosti	prostorski pogoji	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F51	<i>je oddaljenost kuhinje in pralnice</i>	oddaljenost kuhinje in pralnice	prostorski pogoji	pomanjkljivosti bivalnih skupin
F52	<i>Zdi se mi, da prostori niso dovolj dobro prilagojeni za tak način dela</i>	neprilagojeni prostori	prostorski pogoji	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin
F53	<i>in dokler se to ne uredi bomo težko sledili takšnemu načinu dela</i>	več arhitekturnih sprememb	prostorski pogoji	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin
G1	<i>sem zaposlena kot srednja medicinska sestra</i>	srednja medicinska sestra	delovno mesto v bivalni skupini	delovno mesto
G2	<i>Organizacijo in načrtovanje</i>	naloga nadrejenih	ideja in pobuda	načrtovanje bivalne

	<i>bivalnih skupin so prevzeli nase vodilni delavci</i>			skupine
G3	<i>Mi ostali smo za to izvedeli kasneje, ko so nas o tem obvestili</i>	seznanitev zaposlenih	seznanjanje	informiranost o uvajanju bivalne skupine
G4	<i>Morali smo se odločiti ali želimo delati v bivalni skupini</i>	odločitev zaposlenih o sodelovanju	sodelovanje	načrtovanje bivalne skupine
G5	<i>in če smo bili za smo se samovoljno prijavili</i>	samovoljna prijava	sodelovanje	načrtovanje bivalne skupine
G6	<i>Nato so začela različna izobraževanja pri nas v domu in tudi zunaj njega</i>	različna izobraževanja	formalno in neformalno izobraževanje	izobraževanje
G7	<i>...z naslovom 'Kultura, naravnana na osebo'</i>	kultura, naravnana na osebo	formalno izobraževanje	izobraževanje
G8	<i>Na tem izobraževanju smo pridobili nekaj teoretičnih znanj o sodobnih oblikah življenja starih ljudi</i>	preučevanje teorije	formalno izobraževanje	izobraževanje
G9	<i>Dobili smo tudi knjigo in si še kaj dodatno prebrali o tem</i>	preučevanje literature	formalno izobraževanje	izobraževanje
G10	<i>Dom je organiziral tudi ogled različnih domov po Sloveniji</i>	ogledi bivalnih skupin	formalno izobraževanje	izobraževanje
G11	<i>Na ta način smo lahko videli, kako deluje dom, ki ima več izkušenj na tem področju</i>	učenje na terenu	formalno izobraževanje	izobraževanje
G12	<i>...znotraj doma imeli veliko timskih pogovorov</i>	timski pogovori	pogovor med zaposlenimi	izobraževanje
G13	<i>in sestankov</i>	sestanki znotraj institucije	neformalno izobraževanje	izobraževanje
G14	<i>Reševanje problematike vedno deluje na način, da se tim pogovarja</i>	reševanje problematike s pogovorom	pogovor med zaposlenimi	izobraževanje
G15	<i>in skupaj skušamo priti do rešitve</i>	skupno iskanje rešitev	neformalno izobraževanje	izobraževanje
G16	<i>...da bi se vsi stanovalci</i>	boljše počutje	želja	pričakovanja

	<i>počutili boljše</i>	stanovalcev		
G17	<i>in da bi njihovo življenje v domu bilo bolj kakovostno</i>	kakovostno življenje	želja	pričakovanja
G18	<i>da se bomo lahko bolj posvetili vsakemu stanovalcu</i>	posvečanje stanovalcem	cilj in namen	pričakovanja
G19	<i>in da bo v domu več individualnih aktivnosti s stanovalci</i>	več individualnih aktivnosti	cilj in namen	pričakovanja
G20	<i>Ta je še posebj pomemben, saj z njim prihaja do velikih sprememb, tako za stanovalce</i>	velike spremembe za stanovalce	spremembe	prednosti bivalnih skupin
G21	<i>kot tudi za nas zaposlene</i>	velike spremembe za zaposlene	spremembe	prednosti bivalnih skupin
G22	<i>...morali uvajati sodobne oblike bivanja za starostnike, saj se navade in potrebe ljudi vse bolj spreminjajo</i>	sprememba navad	spremembe	prednosti bivalnih skupin
G23	<i>in to bo velik del prihodnosti</i>	temelj prihodnosti	spremembe	prednosti bivalnih skupin
G24	<i>Delo je zelo raznoliko in pestro</i>	raznolikost dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G25	<i>Imam veliko obveznosti</i>	veliko nalog in obveznosti	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G26	<i>in sicer opravljam zdravstveno nego in oskrbo stanovalcev</i>	zdravstvena nega	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G27	<i>pomagam pri dvigovanju</i>	dvigovanje	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G28	<i>delim obroke</i>	deljenje obrokov	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G29	<i>in zdravila</i>	deljenje zdravil	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G30	<i>Včasih opravljam tudi različna gospodinjska opravila</i>	gospodinjska dela	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G31	<i>kuhanje čaja</i>	kuhanje čaja	naloge in vloge	delo s starimi ljudmi v

			zaposlenih	bivalni skupini
G32	<i>ali kave</i>	kuhanje kave	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G33	<i>...je moja vloga dokaj pomembna</i>	pomembna vloga medicinske sestre	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G34	<i>oziroma da imamo vse medicinske sestre veliko odgovornosti pri svojem delu</i>	veliko odgovornosti pri delu	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G35	<i>saj smo prisotne skoraj pri vsakem delu</i>	prisotnost pri vsakem delu	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G36	<i>sodelujemo z vsemi oskrbovanci</i>	sodelovanje s stanovalci	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G37	<i>in tudi z našimi nadrejenimi</i>	sodelovanje z nadrejenimi	naloge in vloge zaposlenih	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G38	<i>V prvi vrsti seveda strokovna znanja, ki sem jih pridobila s šolanjem</i>	strokovna znanja	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G39	<i>Tu mislim na znanja zdravstvene nege in oskrbe</i>	zdravstvena nega	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G40	<i>Pri delu mi pomagajo tudi delovne izkušnje</i>	večletne izkušnje	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G41	<i>S časom se naučiš, kako starostniki funkcionirajo in kaj potrebujejo</i>	poznavanje potreb stanovalcev	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G42	<i>in se jim skušaš čim bolj prilagoditi</i>	prilagajanje stanovalcem	kompetence in veščine	delo s starimi ljudmi v bivalni skupini
G43	<i>...se naši oskrbovanci boljše počutijo</i>	boljše počutje stanovalcev	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
G44	<i>saj se jim trudimo posvetiti več časa</i>	več časa za stanovalce	spremembe za zaposlene	prednosti bivalnih skupin
G45	<i>Bolj upoštevamo njihove želje</i>	upoštevanje želja	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
G46	<i>in potrebe</i>	upoštevanje potreb	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
G47	<i>in jih spodbujamo, da jih čim več izražajo</i>	spodbuda pri izražanju potreb in želj	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin

G48	<i>...imamo večasih premalo časa za zdravstvene storitve</i>	premalo časa za zdravstvene storitve	spremembe za zaposlene	pomanjkljivosti bivalnih skupin
G49	<i>saj je sedaj dela več za vse</i>	več dela	spremembe za zaposlene	pomanjkljivosti bivalnih skupin
G50	<i>Ne opravljam več samo zdravstvene nege in oskrbe</i>	prej – zdravstvena nega in oskrba	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
G51	<i>ampak moram sodelovati tudi pri gospodinjskih opravilih</i>	sedaj – gospodinjska opravila	naloge in vloge zaposlenih	razlika med delom s starimi ljudmi v bivalni skupini in prej
G52	<i>Oskrbovanci se odzivajo dokaj pozitivno</i>	pozitivne reakcije	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
G53	<i>in se mi zdi da so zadovoljni</i>	zadovoljstvo stanovalcev	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
G54	<i>razen izjem seveda, ki jim je bilo tudi prej težko ustreči</i>	nezadovoljstvo stanovalcev	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin
G55	<i>Boljše je ker je vedno prisoten isti tim</i>	isti zaposleni	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
G56	<i>To nam omogoča boljše sodelovanje</i>	boljše sodelovanje med zaposlenimi	povezovanje	prednosti bivalnih skupin
G57	<i>in lažje reševanje problemov in konfliktov</i>	lažje reševanje problemov	spremembe	prednosti bivalnih skupin
G58	<i>imamo sedaj boljšo komunikacijo s stanovalci</i>	boljša komunikacija s stanovalci	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
G59	<i>več je aktivnosti, katerih se lahko udeležijo</i>	več aktivnosti	spremembe za stanovalce	prednosti bivalnih skupin
G60	<i>in nega je boljše in hitreje opravljena</i>	prej opravljena nega	spremembe za zaposlene	prednosti bivalnih skupin
G61	<i>...ker se je vsem povečal obseg dela</i>	več dela	spremembe za zaposlene	pomanjkljivosti bivalnih skupin
G62	<i>in nas je premalo</i>	premajhno število kadra	normativi	pomanjkljivosti bivalnih skupin
G63	<i>Potrebno bi bilo zaposliti vsaj še kakšno čistilko, ki bi samo čistila</i>	potreba po zaposlitvi čistilke	normativi	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin
G64	<i>saj se stanovalci občasno pritožujejo nad čistočo</i>	pritožbe zaradi nerednega čiščenja	spremembe za stanovalce	pomanjkljivosti bivalnih skupin

	<i>njihovega okolja</i>			
G65	<i>Nasplošno več zaposlenih bi omogočilo, da delamo tako, kot je zamišljeno</i>	potreba po večjem številu zaposlenih	normativi	razmislek o ponovnem uvajanju bivalnih skupin

9.4. Osno kodiranje

DELOVNO MESTO

- delovno mesto v bivalni skupini:
  - diplomirana medicinska sestra (A1)
  - vodja tima (A2)
  - srednja medicinska sestra (B1, G1)
  - tehnik zdravstvene nege (C1)
  - članica projektne skupine (D1)
  - delovna terapevtka (D2)
  - strokovna vodja (E1)
  - gospodinja (F1)

NAČRTOVANJE BIVALNE SKUPINE

- a) ideja in pobuda:
  - priprava izboljšave (D4)
  - neznanje (F2)
  - naloga nadrejenih (F3, G2)
- b) sodelovanje:
  - pogovor (B2, D20)
  - iskanje novih načinov dela (B3)
  - mnenja drugih domov (B4)
  - oblikovanje projektnega tima (D5)
  - priprava osnov za delo (D6)
  - odločitev zaposlenih o sodelovanju (D13, G4)
  - spodbujanje (D21)
  - ideje zaposlenih (D22)

- samovoljna prijava (G5)
- c) arhitektura:
  - adaptacija stavbe (A3)
  - zmanjšanje večposteljnih sob (A5)
  - neprilagojeni prostori (A57)
  - preureditev kuhinj v prizidku (C6)
- d) kakovost življenja stanovalcev:
  - večji standard stanovalcev (A4)

IZOBRAŽEVANJE

- a) formalno izobraževanje
  - kultura, naravnana na osebo (A6, B5, D9, E2, E11, G7)
    - vključitev zaposlenih iz različnih področij (A8, C8)
    - vključitev vodstvenega tima (D3)
  - trajanje izobraževanja
    - 36 ur (A9)
    - več srečanj (D10)
  - število zaposlenih vključenih v izobraževanje
    - 27 (A10)
    - 55% zaposlenih (A11)
    - različno (B9)
    - vodstveni tim
      - 13 (A12)
    - vodje bivalne skupine
      - 3 (A15)
    - vsi (C3)
    - 50 (D11, E3)
  - ogled bivalnih skupin (F9, G10)
    - novi koncepti (A16, C9)
    - Šmarje pri Jelšah (A19, E13)
    - Slovenija (B7)

- Šentjur pri Celju (B8, E15)
  - Nemčija (A17, E16)
  - vodilni delavci (C2)
  - dve strokovni ekskurziji (D17)
  - Krško (E14)
  - načrt
    - timsko delo (A20)
  - preučevanje teorije (D7, G8)
  - preučevanje literature (D8, G9)
  - izobraževanje vodstvenega tima (E4, F4)
  - načrtovanje izobraževanj v prihodnosti (E57)
  - brez izobraževanj (F5)
  - učenje na terenu (G11)
  - izobraževanja znotraj institucije (A18, E12)
    - trikrat (D14, E5)
- b) neformalno izobraževanje:
- razmislek o načinih spremembe (A7)
  - organizacijski pogoji (A13)
  - sistemski pogoji (A14)
  - sestanki znotraj institucije (B6, B60, F6, G13)
  - bolj podrobna delitev na korake (B57)
  - učenje med izvajanjem koncepta (B59, B61, C7)
  - iskanje najboljše poti (B63)
  - osnove dela (E6)
  - skupno iskanje rešitev (G15)
- c) pogovor med zaposlenimi:
- izražanje lastnega mnenja (B62)
  - debata (D15)
  - razjasnjevanje vprašanj (D16)
  - pogovor o novem načinu dela (F7)
  - pogovor o spremembah (F8)

- timski pogovori (G12)
- reševanje problematike s pogovorom (G14)
- d) formalno in neformalno izobraževanje:
  - različna izobraževanja (G6)

INFORMIRANOST O UVAJANJU BIVALNE SKUPINE

- a) kick off dogodek:
  - vsi zaposleni (A21)
- b) seznanjanje:
  - seznanitev stanovalcev (A22, C4, D18, E8)
  - seznanitev svojcev (A23, C5, D19, E9)
  - seznanitev javnosti (A24, E10)
  - seznanitev zaposlenih (D12, E7, G3)
- c) način:
  - zgibanka (A25)

PRIČAKOVANJA

- a) cilj in namen:
  - sodobne oblike bivanja starih ljudi (A26)
  - normalizacija (A27)
  - zadovoljstvo stanovalcev (A29, A32, D23)
  - zadovoljstvo zaposlenih (A30)
  - kvaliteta
    - življenja (A31)
    - dela (D24)
    - storitev (A28)
  - občutek domačnosti (C10, C13)
  - vključevanje v pripravo zajtrka (C11)
  - kuhanje čaja (C12)
  - osebni pristop (D25)
  - mirnost (D26)

- empatija (D27)
  - korak naprej (E17)
  - premik k potrebam stanovalcev (E18)
  - prilagoditev dela (E19)
  - prilagoditev časa (E20)
  - boljši medosebni odnosi (E21)
  - isti zaposleni (F11)
  - delo v manjših skupinah (F13)
  - posvečanje stanovalcem (G18)
  - več individualnih aktivnosti (G19)
- b) obseg:
- velika pričakovanja (B10)
- c) želja:
- uspešnost projekta (B11)
  - samostojnost zaposlenih (F10)
  - povezovanje stanovalcev (F12, F14)
  - povezovanje zaposlenih (F15)
  - povezovanje s svojci (F16)
  - boljše počutje stanovalcev (F17, G16)
  - kakovostno življenje (G17)
- d) načrtovanje prihodnosti:
- upoštevanje zahtev (B12)
  - prava slika v prihodnosti (D51)
  - dezinstucionalizacija (E22)

DELO S STARIMI LJUDMI V BIVALNI SKUPINI

- a) naloge in vloge zaposlenih:
- organizacijsko delo
    - vodenje (A34, A42)
    - usmerjanje tima (A35, E42)
    - priprava urnika dela (A40)

- usmerjanje k skupnemu cilju (A43)
- organizacija dela (B26)
- pisanje jedilnikov (F26)
- razvijanje kompetenc sodelavcev (A44)
- strokovno delo (A33)
  - nadzorovanje dela (A36)
  - vključevanje v delo (A37, C34)
  - reševanje pritožb (A38)
  - vodenje sestankov s sodelavci (A39)
  - poročanje vodstvu (A41)
  - spodbujanje samostojnosti pri delu (A45)
  - spodbujanje odgovornosti (A46)
  - izobraževanje (D34)
  - spodbujanje (D35)
  - pomoč pri reševanju problemov (D36)
  - oblikovanje strokovnih izhodišč (E30)
  - priprava strokovnih izhodišč (E31)
  - pomoč pri delu (E43)
  - kakovostno delo (E44)
- delo zdravstvene službe
  - zdravstvena nega (B18, C24, F18, F27, G26)
  - medicinski postopki (B21)
  - deljenje terapije (B22, C26, G29)
  - opazovanje zdravstvenih sprememb (C28)
  - stiki z zdravnikom (C29)
  - preveze (C30)
  - merjenje vitalnih funkcij (C31)
  - dvigovanje (F21, G27)
  - skrb za nego stanovalcev (F30)
  - skrb za oskrbo stanovalcev (F31)

- kopanje (C27, F22)
  - gospodinjsko delo (G30)
    - kuhanje (B19)
    - delitev/priprava čaja (B20, F19, G31)
    - deljenje obrokov (C25, F20, G28)
    - čiščenje (F23)
    - kuhanje kave (G32)
  - raznolikost dela (B16, C23, G24)
  - več dela (B17)
  - pogovor s stanovalci (B23)
  - pogovor s svojci (B24)
  - veliko nalog in obveznosti (B25, G25)
  - zahtevno delo (B27)
  - prisotnost v celotnem prizidku (C21)
  - stiki z vsakim stanovalcem (C22)
  - pomembna vloga (C32)
  - znanja za nemoten potek dela (C33)
  - druženje s stanovalci (F24, F28)
  - organizacija prevoza stanovalcev (F25)
  - pomembna vloga vseh zaposlenih (F29)
  - pomembna vloga medicinske sestre (G33)
  - veliko odgovornosti pri delu (G34)
  - prisotnost pri vsakem delu (G35)
  - sodelovanje s stanovalci (G36)
  - sodelovanje z nadrejenimi (G37)
- b) kompetence in veščine:
- ustrezna komunikacija (A47, D37, E39, F33)
  - naravnost/usmerjenost na stanovalce (A48, C40)
  - naravnost na svojce (A49)
  - spodbujanje dobrih medosebnih odnosov (A50)
  - dobri medosebni odnosi (B31, C42, F34)

- veliko znanj (B28)
- spoštovanje individualnosti (B29)
- poiskati skupni jezik (B30)
- zdravstvena nega in oskrba (B32, F32, G39)
- poklicna znanja (C35)
- večletne izkušnje (C36, G40)
- odgovornost (C37, D42)
- samostojnost (C38)
- timsko delo (C39, E38)
- pripravljenost na spremembe (C41)
- organizacija dela (C43)
- sprejemanje odločitev (C44)
- reševanje konfliktov (D38, E40)
- vztrajnost (D39)
- empatija (D40)
- prijaznost (D41)
- znanja socialnega dela (E32, E36)
- izkušnje iz socialnega dela (E33)
- strokovna znanja (E34, G38)
- znanja iz dodatnih izobraževanj (E35)
- znanja iz psihologije (E37)
- dostopnost vsem zaposlenim (E41)
- upoštevanje potreb (F35)
- poznavanje potreb stanovalcev (G41)
- prilagajanje stanovalcem (G42)

RAZLIKA MED DELOM S STARIMI LJUDMI V BIVALNI SKUPINI IN PREJ

- a) naloge in vloge zaposlenih:
- prej
    - natančen opis dela (B38)
    - poudarek na procesu dela (D46)

- opravljanje gospodinjskih del (F40)
- zdravstvena nega in oskrba (G50)
- sedaj
  - opravljanje različnih nalog (B39)
  - ukvarjanje z zadovoljstvom uporabnikov (D45)
  - izogibanje rutini (D47)
  - več elastičnosti (D48)
  - opravljanje nege (F39)
  - gospodinjska opravila (G51)
- več odgovornosti (A54)
- razvijanje kompetenc (A55)
- brez spremembe (E45)
- organizacija projektov (E46)
- b) povezovanje:
  - boljše poznavanje zaposlenih (A56)
- c) spremembe za stanovalce:
  - boljša nega (C45)
  - več komunikacije (C46)
  - več druženja (C47)
  - manj konfliktov med stanovalci (C48)
  - posvečanje stanovalcem (C50)
  - več časa za stanovalce (C51)
- d) spremembe za zaposlene:
  - manj konfliktov med zaposlenimi (C49)
  - umirjeno delo (C52)
  - tekoče delo (C53)

POMANJKLJIVOSTI BIVALNIH SKUPIN

- a) normativi:
  - premajhno število kadra (A51, A70, B36, B48, B55, D43, G62)
  - neprilagojeni normativi (A52)

- b) spremembe za stanovalce:
  - ni sprememb (A58, F41)
  - ni sprememb za nepokretne stanovalce (B43)
  - strah pred spremembo pri tistih, ki so bili v domu dlje časa (A64)
  - različne predstave o bivalnih skupinah (A65)
  - opažanja svojcev (B44)
  - brez sprememb v popoldanskem času (B47)
  - zadržanost stanovalcev (C54)
  - pograšanje dejavnosti (D50)
  - slab spomin na spremembe (D53)
  - nezadovoljstvo stanovalcev (E50, G54)
  - pritožbe zaradi nerednega čiščenja (F44, G64)
- c) spremembe za zaposlene:
  - več dela (B37, G49, G61)
  - premalo časa za zdravstvene storitve (G48)
- d) ocena koncepta:
  - dolgotrajen proces (B35, B65)
  - brez komentarjev stanovalcev (C59, D52, F42)
  - neenako izobražen kader (C69)
  - delna prisotnost zaposlenih na izobraževanjih (C70)
- e) znanja na področju vodenja bivalne skupine:
  - pomanjkanje znanja (A53)
- f) prostorski pogoji:
  - neprilagojeni prostori (A57, E55)
  - več arhitekturnih sprememb (A71)
  - preveliki prostori (F48)
  - dolgi hodniki (F49)
  - premajhni skupni prostori za izvajanje aktivnosti (F50)
  - oddaljenost kuhinje in pralnice (F51)
- g) uvajanje:
  - prehiter začetek (B56)

- večja poglobitev v tematiko (B58)
- majhna udeležba pri kuhanju kave in čaja (C57)
- rutina (C58)

PREDNOSTI BIVALNIH SKUPIN

a) povezovanje:

- večja povezanost tima (A66, F38)
- isti zaposleni (A67, C14, D56, E52, F46, G55)
- navezanost stanovalcev na zaposlene (C15)
- več zaupanja (C16)
- boljše poznavanje stanovalcev (C17, D57, D58, E25, E53, F37)
- povezovanje s svojci (C20, D61)
- približevanje družinskemu življenju (E26)
- boljše sodelovanje med zaposlenimi (G56)

b) spremembe za stanovalce:

- občutenje sprememb (A59)
- zadovoljstvo stanovalcev (A60, A69, B40, B50, D55, E49, G53)
- hitrejša vključevanje novosprejetih stanovalcev (A62)
- vključevanje v gospodinjska opravila (A63)
- potrebe in želje stanovalcev (B13)
- izražanje želja/upoštevanje želja (B14, B53, C18, D59, E29, E48, G45)
- način življenja (B15)
- pozitivna naravnost (B41, B49)
- lažje vključevanje samostojnih stanovalcev (B42)
- več dvigovanja stanovalcev na invalidski voziček (B45, C65)
- vključevanje v aktivnosti (B46, C56, C60, F43)
- povpraševanje po aktivnostih (B51)
- naravnost na stanovalca (B52, E23, F36)
- upoštevanje potreb (B54, C19, G46)
- odpiranje stanovalcev (C55)
- sodelovanje stanovalcev (C61)

- občutek domačnosti (C63)
  - več aktivnosti (C64, G59)
  - več preživljanja časa na prostem (C66)
  - več preživljanja časa s svojci (C67)
  - izboljšanje življenja (D49)
  - sreča (D54)
  - uresničevanje načrtov (D60)
  - spreminjanje potreb in želj (E28)
  - dobro sprejemanje novosti (E47)
  - manjše skupine (E51)
  - obroki ob istem času za vse stanovalce (F47)
  - boljše počutje stanovalcev (G43)
  - spodbuda pri izražanju potreb in želj (G47)
  - pozitivne reakcije (G52)
  - boljša komunikacija s stanovalci (G58)
- c) spremembe za zaposlene:
- več časa za stanovalce (A61, A68, G44)
  - prej opravljena nega (F45, G60)
- d) spremembe:
- nova izkušnja (A72)
  - temelj prihodnosti (A73, G23)
  - ohranjanje pravic v starosti (D28)
  - sprememba navad (D31, G22)
  - konkurenčnost domov za stare ljudi (D32)
  - starost, kot izziv družbe (D33)
  - manjše skupine (E24)
  - dezinstucionalizacija (E27)
  - lažje reševanje problemov (E54, G57)
  - velike spremembe za stanovalce (G20)
  - velike spremembe za zaposlene (G21)
- e) ocena koncepta:

- ustrezen koncept dela (B33, C62)
- dobra zamisel (B34)
- dober začetek (B64)
- brez zapletov (C68)
- več znanja o konceptu (D29)
- večja dostopnost do informacij (D30)
- izpolnjevanje pogojev (D44)

RAZMISLEK O PONOVNEM UVAJANJU BIVALNIH SKUPIN

- a) rutina:
  - delo po starem sistemu (D62)
- b) neformalno izobraževanje:
  - veliko srečanj (D63)
  - pogovor o spremembah (D64)
  - postopno uvajanje koncepta (D65)
- c) formalno izobraževanje:
  - timsko delo (E56)
- d) prostorski pogoji:
  - neprilagojeni prostori (F52)
  - več arhitekturnih sprememb (F53)
- e) normativi:
  - potreba po zaposlitvi čistilke (G63)
  - potreba po večjem številu zaposlenih (G65)